

Mataio

Yesuac esaŋ ambéchéra ionac qacgina.

1 ¹ Abaraham zéma Dawidiac qeli, Kristo Yesuac sac kitichéra.^a
² Abarahamnéné Isaka mihicŋiyec. Isakanéné Yakop mihicŋiyec. Yakobonéné Yuda zéma iwac dac munahéra mihicŋi énécmiyec.^b
³ Yudanéné Tamari iwarunec Feresi zéma Zara mihicŋi érécmiyec. Feresinéné Hesiron mihicŋiyec. Hesironnéŋ Aram mihicŋiyec. ⁴ Aramnéné Aminadap mihicŋiyec. Aminadapnéŋ Nason mihicŋiyec. Nasonnéŋ Salmon mihicŋiyec. ⁵ Salmonnéné Rahap iwarunec Boasi mihicŋiyec. Boasinéné Rut iwarunec Yobedi mihicŋiyec. Yobedinéné Yesi mihicŋiyec. ⁶ Yesinéné ic kewu Dawidi mihicŋiyec.
Waŋu Dawidinéné Uriawac iniŋa iwarunec Solomon mihicŋiyec. ⁷ Solomonnéné Rehoboam mihicŋiyec. Rehoboamnéné Abia mihicŋiyec. Abiyanéné Asafe^c mihicŋiyec. ⁸ Asafenéné Yosafat mihicŋiyec. Yosafatnéŋ Yoram mihicŋiyec. Yoramnéŋ Uzia mihicŋiyec. ⁹ Uzianéné Yotam mihicŋiyec. Yotamnéné Ahazi mihicŋiyec. Ahazinéné Hezekia mihicŋiyec. ¹⁰ Hezekianéné Manase mihicŋiyec. Manasenéné Amosi^d mihicŋiyec. Amosinéné Yosia mihicŋiyec. ¹¹ Waŋu Babilon baeciguc onagicma keŋkeŋa nalé imuaru Yosianéné Yekonia zéma dac munahéra mihicŋi énécmiyec.
¹² Waŋu Babilon baeciguc onagicma keŋgicguc Yekonianéné Salatiel mihicŋiyec. Salatielnéné Zorobabel mihicŋiyec. ¹³ Zorobabelnéŋ Abiut mihicŋiyec. Abiutnéŋ Eliakim mihicŋiyec. Eliakimnéŋ Azori mihicŋiyec. ¹⁴ Azorinéŋ Sadok mihicŋiyec. Sadoknéŋ Akim mihicŋiyec. Akimnéŋ Eliut mihicŋiyec. ¹⁵ Eliutnéŋ Eleazari mihicŋiyec. Eleazarinéŋ Matan mihicŋiyec. Matannéné Yakop mihicŋiyec. ¹⁶ Yakopnéŋ Mariawac euya

^a **1:1** Ac oruha yomi imi kiwi Mataioac ac oruha qahac, néŋ kemaŋa 1:2-17 imuac ac oruha waŋzac. Kiwi téreya yomuaru ic embac onac qacgina sasala hezac imi owiŋ zé ŋipilalec ac me Nei ac qahac, néŋ Girik ic me Hebirao ic ewagina méndacma ooyawac hezac. ^b **1:2** Yudawac dachéra imi 3, munahéra imi 8, néŋ tosara waima iwac qara ooyawac hezac imuac hénia imi Hén 49:10 imuaru hezac. ^c **1:7** Kiwi méranéné ooya tosaraiguc Asafeac qara méŋ imi Asa. ^d **1:10** Kiwi méranéné ooya tosaraiguc Amosiac qara méŋ imi Amon.

Yosefe mihicņiyec. Waņu Maria iwarunec mia Yesu Kristo^e zémimia imi hicņiyec.

¹⁷Imuac Abaraham igucnec éréma Dawidiguc hayu hicņisaiac qétégina imi 14 wanžac. Waņu Dawidi igucnec éréma Babiloniguc onagicma keņkeņawac naléiguc hayu hicņisaiac qétégina imi 14 wanžac. Waņu Babiloniguc onagicma keņkeņawac nalé imuarunec éréma Kristoac naléiguc hayu hicņisaiac qétégina imi 14 wanžac.

Halécnéņ météré mimia Yesuac hicņihicņiya imuac suruc.

¹⁸Waņu Kristo Yesuac hicņihicņiya imi yomuhuc; Iwac neņgocya Maria imi Yosefeac buņa wammac niņ zéérécmimia waņec, néņ ekawu momacnec ménda kericnec Uņa Téréyanéņ kiwi meyu hériyaguc waņu héņec. ¹⁹Waņu iwac eu buņa Yosefe imi ic dindiņa kerec. Imuac niņ, ara zéauyu kicginaiguc gamuyaguc wambac niņac, éléņnec waimiyu kemmac zé nimma niņareņgéyec. ²⁰Imuhuc nimma keru Miņ Kewuac kua meme uņa méņnéņ gauiguc hicņimima yomuhuc ézéyec; Dawidiac qeli Yosefe, iniņ buņaga Maria wagicmaņ zé zénéņga ménda hiriyu, tomeņaiguc taczac imi Uņa Téréyawac murunec. ²¹Inéņ naņawac mihicņimac. Mihicņiyu inéņ kecma eņeya ic embachéra késpedesigina igucnec aņgégina timac, imuac niņac qara Yesu zéwésémaņ. ²²Haka hicņiyec imi Miņ Kewuninanéņ kua meme icya kuaya mema ac yomuhuc zéyec imi moczoņ meselimaņ zé imuhuc hicņiyec;^f ²³Ninzu, embac seraņanéņ héri haima naņa meyu iwac qara Immanuel zému (Hénia imi Anutunéņ neņaņguc keczac). ²⁴Imuhuc zéyu Yosefenéņ gau igucnec yacma Miņ Kewuac kua meme uņaneņ zéyec séc wamma iniņ buņaya wagicma hayec. ²⁵Waņu inéņ i guc momacnec heyac ménda wamma kerunec embac imi méréc merac naņa mihicņiyec. Mihicņiyu Yosefenéņ qara Yesu zéyec.

Niniņ ic ieneņ Yesu hémbiņ zé hagic.

2 ¹Ic kewu Herodeac héņgaleņ naléiguc Yesunéņ Yuda baec Betelehem ama areņa yandaiguc hicņiyec. Gezac qema niņgic, hicņiyu Is igucnec niniņ ic tosara Yerusalem hama yomuhuc zégic; ²Merac Yuda ic onac ic kewu buņa hicņiyec imi dimia? Nini Is iguc iwac widi méņ hémma mepésimiwiņ zé hazij. ³Imuhuc zégic ic kewu Herodenéņ ac imi niņ ewayaiguc niņkéndéņaguc waņec. Imi mia inéņnec qahac, Yerusalem miņina i guc kecgcic ieneņ moczoņ imuhuc waņgic. ⁴Waņu inéņ hofac oo ic kiwahécgina zéma henaoriņ ionac hena acac kiwi ic unuruma Kristo^g dimuaru hicņima keczac imuac qesiénécmiyec.

^e 1:16 Hebraio aciguc; Mesia imuac hénia imi halécnéņ météré mimia. ^f 1:22 Yes 7:14
^g 2:4 Hebraio aciguc; Mesia imuac hénia imi halécnéņ météré mimia.

⁵Qesiénécmiyu yomuhuc ézégic; Yuda baec Betelehemiguc. Imi mia Anutuac tiliñ tiliñ ic méñnéñ yomuhuc oyecac hezac hénia yomuhuc niñac imuhuc zégic; ⁶Betelehem ama areña, guac murunec galeñ méñnéñ hama nuac héniorñ Israel imi rama galeñ ésécnec galeñgé énécmimac. Imuac niñ gi imi Yuda baeciguc ama areña yanda kuney kuney hema kenzac imuac sugginaiguc komodia ménda wanñañ.

⁷Imuhuc zégic nimma Herodenéñ niniñ ic éléñnec unuruyu hagic eñacnec tacma widi hicñiyec imuac naléya dindiñanec qesiénécmima niñec. ⁸Qesiniñu tecgéyu Betelehem ama areña yandaiguc méli énécmima yomuhuc énézéyec; Kemma merac imuac dindiñanec qesinimmu. Wañu mihicñimuiguc liliñgéma hama nézégic, ni acguc kemma mepési mimañ. ⁹Ic kewunéñ imuhuc zéyu niñgic tecgéyu, hénagina méñgucnec toroqema keñgic. Wañu gezac qema niñgic, widi Is imuaru héñgic iminéñ muñguc hicñi énécmima walac walac kemma moczoñ merac heyec ama imuaru kemma héiselima tarec. ¹⁰Wañu ienen widi imi muñguc hémma ségiségi kuney yanda wañgic. ¹¹Wañu ama imuaru haréma merac imi neñgocya Mariaguc momacnec iricma simiñ héima mepési migic. Imuhuc wamma géségina auma sese mema hagic goli, libanosi ic tutuha héméñaguc zéma sacmasi haléc héméñaguc imi sécgina séc haimigic. ¹²Wañu gauiguc Herodeac muru ménda kemmu niñ énézéyec. Énézéyu nimma hénia méñ igucnec ama baecginaiguc liliñgéma keñgic.

Yosefe iniñ meracyaguc Izipte baeciguc néñgacma keñgic.

¹³Liliñgéma keñgic, ninzu, Anutuac kua meme uñanéñ gauiguc Yosefe hicñimima yomuhuc ézéyec; Herodenéñ merac yomi qemañ zé hochoc ai mezac, imuac gi yacma merac zéma neñgocya oragicma Izipte^h baeciguc néñgacma kemma kecna muñguc gézémañ. ¹⁴Imuhuc zéyu Yosefenéñ siñiyaiguc yacma merac zéma neñgocya oragicma Izipte baeciguc keñec. ¹⁵Kemma imuaru kerunec Herode humuyec. Imi mia Miñ Kewuninanéñ eñeya kua meme ic méñac kuaya mema zéma yomuhuc zéyec ac yominéñ héla héimac niñ imuhuc hicñiyec; Izipte baec igucnec nañna qac hérémizua.ⁱ

Yesu qewiñ zé wamma namu nene tosara unuhumugic.

¹⁶Wañu Herode imi niniñ ic ienen ikoc wammigic imi niñtegicma qeri biric kuney yanda wañec. Wañu yaré ic méli énécmiyu kemma Betelehem ama areña yanda zéma ama areñ yanda yanda hosuraiguc tacma keñec imuac qeriaiguc merac kecgic imi niniñ ic qesiénécmima naléya niñec imi méndacma yawuñgina éréhéc zéma bawaiguc moczoñ

^h 2:13 Girik aciguc; Aigiptos. ⁱ 2:15 Hos 11:1

unugic humudacgic. ¹⁷Imuhuc wanjic kua meme ic Yermanianéj yomuhuc zéyec ac imi héla héiyec; ¹⁸Ewa hétéj méj Rama ama areña yandaiguc hicnjyu ninjic. Ewa biric yanda zéma zésiác yandanéj hicnjyu ninjic. Rahelnéj merachéra ionac niñ siaczac. Merachéra qahac wandaczu imuac niñ mebélac gémuac séc qahac wanjic.

Izipte baec igucnec lilingéma hagic.

¹⁹Wanj Herode humuyu, ninzu, Miñ Kewuac kua meme uña méjnén Izipte baeciguc Yosefe gauiguc hicnjimima yomuhuc ézéyec; ²⁰Meracac kekecyá qewiñ zé hocgic ienen humudaczu, imuac gi yacma merac imi zéma nenjocya oragicma Israel baeciguc lilingéma kenna. ²¹Imuhuc zéyu Yosefenéj yacma merac nenjocyaguc oragicma Israel baeciguc keñec. ²²Néj Akelaonéj manjocya Herodeac tatak késama Yuda baec galenjézac imuhuc zégic nimma imuaru kemmanj zé zénéña hiriyec. Wanj gauiguc kua meme uñanéj ézéyu nimma Galilaia baeciguc keñec. ²³Kemma tauñ méj Nazarete zéanzu imuaru kerec. Haka imi mia kua meme ichéra kuagina mema ac yomuhuc zéyec imi hélaguc wammac niñ imuhuc hicnjyec; Nazarete ic zémimu.

Yohaneac héipuc ac.

3 ¹Nalé imuaru doku naec haka ic Yohanenéj hama Yuda baec kisiaiguc yomuhuc zéauyec; ²Kurumeñac héjgaleñ ama areña yandanéj hosucninu hazac, imuac niñ ewa qerigina melenjic. ³Wanj ic iwac mia kua meme ic Yesaiawac kuaya mema yomuhuc zéyec; Ic méj baec kisiaiguc qaczac, iwac ewa imi yomuhuc; Miñninawac hénaya zéréñ qéréñ wamma megic, iwac hénaya héimindinjic dindiña wanj. ⁴Yohane i imi maleku kamele zuanéj memeya imi héima rikuña yanj séwélanéj memeya imi kembanjaiguc zikima kerec. Wanj iwac neneya imi gaoc zéma haséj morombazecac dokuya. ⁵Wanj imuhuc zéauyu Yerusalem zéma Yuda baec séc zéma Yodan doku néwéc néwéc ic embac moczoñ iwac muru kendacgic. ⁶Kemma késpedesgina zéaugic Yodan Dokuiguc doku naec énécmiyec.

⁷Wanj doku naec énécmiyec imuaru Farisaio ic zéma Sadukaio ic sasala hagic inicma yomuhuc énézéyec; Qaté mokoleñac qelihéra qeri geric hahaya imuacnec néngacmu niñac mérénéj goro ac énézéyec? ⁸Ewa meleñ meleñac séciguc héla mihicnjic. ⁹Wanj eñañ qeriginanéj Abaraham imi neñañ yandanina imuhuc ménda zéma nimmu. Ni énézéwa ninjic, Anutunéj hoc yomi hia énézéyu yacma Abarahamac qelihéra wandacmu. ¹⁰Ic hésa sasala imuac héniaiguc naka bec haiyu hedaczac. Héla hiabia ménda haianzac séc héiyu mayu gericiguc giliyu hinjgadacmac. ¹¹Ni imi qerigina melemmu niñac dokunéj naec énécmianzua, néj nuac andénaiguc hakeczac inéj kuc yandayaguc ni

nogiczac. Nidac imuhucyanénj héna usuya metecgéma késamañac séc qahac. Inénj Uña Téréya zéma geric bélañanénj naec énécmimac. ¹²Iwac méraiguc sarac yanda iminénj héla gocmia imi tocgéma hofiiguc haimac, nénj gorosona imi héiusunj wamma geric bélañ tectecgia qahac imuaru giliyu zamac.

Yesu doku naec haka wammiyec.

¹³Wañu nalé imuaru Yesunénj Galilaia baec igucnec Yodan dokuiguc hama Yohanenénj doku naecmimac niñj ézéyec. ¹⁴Ézéyu Yohanenénj qetalimima yomuhuc zéyec; Geñ ni doku naec némbésémañ niñac wanzua, nénj geñ nuac muru hazañ? ¹⁵Yesunénj melemma zéyec; Deguc imi acna niñnéna imuhuc wamma nekañ haka solaña moczoñ meseliwic, imuhuc zéyu ara nimmiyec. ¹⁶Nimmima doku naecmiyu Yesu imi doku igucnec éréyec. Éréyu kurumeñ aṅgéyu Anutuac Uña Téréya kembo nei ésecnec mama hama iwac orucyaiguc nañu héñec. ¹⁷Wañu kurumeñ igucnec ewa ménj yomuhuc hicñiyec; Yomi imi nuac Naña. Iwac siñ kuneñ yanda niñanzua. Iwac niñ ewa qerinanénj ségiségi yanda wañanzac.

Yesu manam batuc wammiyec.

4 ¹Wañu Yesu Biria miñinawac ala batuciguc emmac niñj Uña Téréyanénj wagiru baec kisiaiguc keñec. ²Kemma siñj kaiwe 40 imuac séc nene zikima zéwelecma kecma andiaiguc yaka niñj humuyec. ³Ara batuc miñinanénj Yesuac muru hama yomuhuc zéyec; Gi Anutuac Naña wanzañiguc zéna hoc sasala yominénj melemma saménj wammac. ⁴Imuhuc zéyu Yesunénj melemma zéyec; Yomuhuc mia ooyawac hezac; Icnénj saménj sac qahac, nénj ackuazéc Anutuac kuaya igucnec haanzac imi moczoñ nimma kekecyaguc kecmac. ⁵Imuhuc zéyu Biria miñinanénj Yesu wagicma Yerusalem kiropoc téréyaiguc emma ama téréya imuac witiyaiguc oporu nañec. ⁶Nañu yomuhuc ézéyec; Inénj guac wamma kua meme uñahéra énézéyu ienenj méraginanénj gi gépésima osogéñgic hocnéñ hénaga ménda nézéñgémac. Imuhuc ooyawac hezac, imuac mia gi Anutuac Naña wanzañiguc yomuacnec luma emu hiñgacna. ⁷Zéyu Yesunénj muñguc yomuhuc ézéyec; Yomuhuc ogic hezac; Nénj Miñ Anutuga ménda batucgé miwésémañ. ⁸Imuhuc zéyu Biria miñinanénj wagicma baec boña eñeña yandaiguc emma héñgalen ama areña yanda sasala baec séc hema keñkeña imi zéma imuac edamuya ézéyu héndarec. ⁹Héñu yomuhuc ézéyec; Gi simiñ héima mepési némbésémañiguc iwawai imi moczoñ guac géndacmañ. ¹⁰Imuhuc zéyu Yesunénj melemma zéyec; Biria miñina,^j gi néñgacna! Yomuhuc mia ogic hezac; Miñ Anutuga simiñga héimima mepési miwésémañ, wañu iwacnec sac welen

j 4:10 Girik aciguc; Satana.

qemiwésémanj. ¹¹ Imuhuc zéyu Biria miñinanéj Yesu waimima keñec. Keñu kua meme uña enej haréma Yesu welej qemigic.

Yesunéj Galilaia baeciguc aiya hénima meyec.

¹² Wañu Yesunéj Yohane hésa amaiguc opocgic imuac buña suruc nimma Galilaia baeciguc keñec. ¹³ Wañu Nazarete ama waima Kafanaum amaiguc kemma kerec. Ama imi Zabulon zéma Naftali baec suciguc zékéj yanda hezac imuac giñgiñaguc taczac. ¹⁴ Imi mia Anutuac tiliñtiliñ ic Yesaiawac kuaya mema ac yomuhuc zéyec imuac héla héimac niñac imuhuc hicñiyec; ¹⁵ Zabulon baec, Naftali baec, Yodan doku néwécgeñ konduj giñgiñawac héna zéma ic enia ionac baec Galilaia imuaru, ¹⁶ ic embac tunumañiguc taczu enej asac mararañ yanda hicñiyu héngic. Wañu humucac tunumañaguc kecgic ionac muru asac mararañ qetagali énécmizac.

¹⁷ Wañu nalé imuaru mia Yesunéj aiya hénima yomuhuc zéauma énézéyec; Anutuac héngaleñ ama areña yanda hosucginu hazac, imuac mia ewa qerigina meñgic.

Yesunéj hénima tohotoho ichéra unuruma énépésiyec.

¹⁸ Wañu Yesunéj Galilaia konduj giñgiñaguc keñkecma héñu Simon, Petero zémimia imi zéma iwac munaya Anderea iereñ konduniguc ufcigira gilimanec nañoc. Wañu iereñ imi lambéc héréhéré ic keroc. ¹⁹ Wañu iricma yomuhuc érézéyec; Hama ni méndacnéñic, neñ ai méñ érécmiwa iri ic embac héréhéré ic wammaoc. ²⁰ Imuhuc zéyu focnec ufcigira waiyic taru Yesu méndaroc. ²¹ Wañu imuacnec keñkecma héñu dac muna éréhéc Zebedaioc nañ héréra, Yokobo zéma iwac munia Yohane iereñ mañgocgira Zebedeguc eñawu zéiciguc ufcigina qotoma tacgic mihicñi érécmima ururuyec. ²² Ururuyu focnec zéic zéma mañgocgira imi waima Yesu méndacmiyoc.

Yesunéj ic embac tuñaguc ackuažéc ku énécmiyec.

²³ Wañu Yesunéj Galilaia baec séc kereñ haré wamma tocgotocgo amaginaiguc Anutuac héngaleñ ama areña yandawac buña suruc hiabia imi zéauma ku énécmima ic embac sugginaiguc ic embac tosara hafi zepaginaguc hénia hénia imi moczoñ mehiaru énécmiyec. ²⁴ Imuhuc wañu iwac qac buñaya imi Siria baec séc saima kendarec. Kendaru ic embac ieneñ hafi ic hénia hénia; hafi zepaginaguc, uña biriaginaguc, humuc turucginaguc, zéma héna méragina séléc sélécgia imi onagicma hagic mehiaru énécmiyec. ²⁵ Wañu Galilaia, Dekapoli, Yerusalem, Yuda, zéma Yodan doku néwéc igucnec ic embac tuña tuña hama méndacmigic.

Ic zézé ségiségiyaguc.

5 ¹ Wañu Yesunéj ic embac tuña tuña imi inicma baec boñaiguc emma tarec. Taru tohotoho ichéra ieneñ iwac muru hagic. ² Wañu

kuaya auma ku énécmima zéyec; ³Uŋa qerigina maqeqeya kecanzu imi enej ségiségi ginaguc, kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi ionac buŋa wanzac. ⁴Zé siac wamma kecanzu imi enej ségiségi ginaguc, Anutunéŋ ewa hia qeénécmimac. ⁵Gumbénzénzéŋ kecanzu imi enej ségiségi ginaguc, baec yanda baec imi mératéc énécmiyu késamu. ⁶Yaka zéma doku niŋ humuanzu éséc haka solanawac wananzu imi enej ségiségi ginaguc, sécgé énécmimia wammac. ⁷Goi héihéi wan énécmianzu imi enej ségiségi ginaguc, Anutunéŋ goigina héimac. ⁸Ewa qerigina qala qala imi enej ségiségi ginaguc, ieneŋ Anutu hémmu. ⁹Luac qeqe ic imi enej ségiségi ginaguc, Anutuac nambérac héra zéénécmimu. ¹⁰Haka solanawac unuhéi wan énécmigic birizu imi enej ségiségi ginaguc, kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi ionac buŋa wammac. ¹¹Nuac niŋac zéma zébiri qébiri wan énécmima unuhéi wan énécmima ikoc wamma ac biria hénia hénia onac séwiginaiguc haimu imi ségiségi ginaguc, ¹²Anutuac kua meme ic walac hama kecgic imi imuhucyanec unuhéi wan énécmigic. Imuac niŋac ewa hia nimma ségiségi wammu. Imuac kitiwa kurumeŋiguc heheya imi kuneŋ yanda imuac niŋac imuhuc zézua.

Sei zéma asac mararaŋ.

¹³Ini imi baec ic ionac sei keczu. Wanu seinéŋ siŋa qahac wammaciguc némacyanéŋ iwawai ménŋ hésiyu siŋaguc wammac? Qahacgucnec, iwawai omaya wamma iwawai ménŋ ménda mehiarumac, néŋ momacguc wanmimiawac séc imi giligic ic embac enej tizizamu. ¹⁴Wanu ini imi baec ic ionac asac mararaŋ, ama areŋa yanda ménŋ baec boŋaiguc imi musaŋgémacac séc qahac. ¹⁵Kifa imi acguc otorima kewuc guandiaiguc ménda haianzu, qahac, imi mia tatarraiguc haigic taru asahanéŋ ama qeriaiguc ic embac asari énécmianzac. ¹⁶Imuac onac asac mararaŋ ginanéŋ imuhucyanec ic onac kicginaiguc measari énécmimac. Wanu ieneŋ onac wawaŋ meme hiabia imi héŋgic hiaruyu Maŋgocgina kurumeŋiguc keczac imi mepési mimu.

Héna ac zéma Anutuac tiliŋtiliŋ ic.

¹⁷Niŋgic ni héna ac zéma kua meme ic ionac ac imi mesohomaŋ zé mazua tanec ménda wammac. Ni imi mesohomaŋ zé ménda mayi, néŋ meseligimaŋ niŋac mayi. ¹⁸Ni hélacnec énézézua, héna ac igucnec ac kiwi siliha me bororoŋadac ménŋ eŋ hema ménda qahac wammac, néŋ moczoŋ hélacgucnec wandaruguc mia baec kurumeŋ imi hia qahac wammac. ¹⁹Imuac ic ménŋnéŋ ménŋ héna ac imuarunec komocdiadac ménŋ logima tosara imuhucnec wammu niŋ ku énécmimac imi, kurumeŋac héŋgaleŋ amaiguc ic mamaya zémimac. Wanu ménŋnéŋ ménŋ wawaŋ memeyaiguc haima héna ac imi imuhucyanec tosara ku énécmimac imi, kurumeŋac héŋgaleŋ amaiguc ic eneŋa zémimac. ²⁰Imuac

énézéwa niŋgic, onac haka solarjanéŋ héna acac^k kiwi ic zéma Farisaio ic ionac hakagina ménda ogicmac imi, kurumerŋac héŋgaleŋ amaiguc keremmuac séc qahac.

Qeri geric hakawac goro ac.

²¹Yandahécgina yomuhuc énéc énézéya; Ic ménda qehumuwésémaŋ, waŋu méŋnéŋ ic qehumumac imi acac buŋa wammacac hezac, ac imi ini niŋgicac nindaczu. ²²Néŋ neŋ yomuhuc énézézu; Méŋnéŋ méŋ héna qahac alaya qeri biric niŋmizac imi acac buŋa wammac. Méŋnéŋ méŋ imi alayawac niŋac, ic qelaŋ^l zémizac imi kua meme ic ionac kaunsol iguc onopocmu. Méŋnéŋ méŋ alayawac moroc zémizac imi geric siawac buŋa wammac. ²³Imuac gi zaki téréyawac sese mema hama alaganéŋ guac niŋac hazéc ac méŋ késa keczac imi niŋqelizaŋiguc ²⁴sesega imi zaki téréya wésiaiguc haina taru walac alagawac kenna luae qegéŋuguc bec liliŋgéma hama sesega imi haimiwésémaŋ. ²⁵Gi hazécgaguc hénaiguc kemmanec focdac ewa momac wammaoc. Imuhuc ménda wanna hazécganéŋ gésigési icac muru goporu gésigési ic iminéŋ téŋgiŋ ic kunéŋginawac mériaiguc waigéŋu hésa amaiguc gopocmac. ²⁶Goporu, ni hélacnec gézéwa niŋna, alagawac kitic imi moczoŋ ménda kudacma imuarunec mawésémaŋac séc qahac wammac.

Kaisero haka.

²⁷Yandahécgina yomuhuc énéc énézéya; Kaisero ai ménda mewésémaŋ, ac imi niŋgicac nindaczu. ²⁸Néŋ ni yomuhuc énézézu; Ic méŋnéŋ embac méŋ hémma ewayaiguc hémbaoc wammizac imi mia ewa qerianéŋ bec kaisero wanzac. ²⁹Kicga héiigucnéŋ biriawac simbaiguc goporu, imi néfindiŋgéma gilina kemmac. Séwi taséga momacguc qahac waŋu séwiga yanda imi geric siaiguc ménda giliyu hiŋgacbésémaŋ iminéŋ hia wammac. ³⁰Méraga héiigucnéŋ biriawac simbaiguc goporu, imi hericma gilina kemmac. Séwi taséga momacguc qahac waŋu séwiga yanda geric siaiguc ménda giliyu hiŋgacbésémaŋ iminéŋ hia wammac.

Eu iniŋ waiwai haka.

³¹Zézéya méŋ imi yomuhuc; Ic méŋnéŋ méŋ iniŋa waimimac imi wai amuamuac kiwi oma mimac. ³²Néŋ ni yomuhuc énézézu; Ic méŋnéŋ méŋ iniŋa kaiseroac qahac, néŋ yéwéri tosara niŋac waimizac imi, inéŋ embac imi kaiseroiguc opoczac. Waŋu ic méŋnéŋ embac waimimia imi mezac imi, i acguc kaisero wanzac.

Zézépaŋ ac.

³³Waŋu muŋguc, yandahécgina yomuhuc énéc énézéya; Gi Anutuac kiwaiguc acga eŋ ménda zéseliwésémaŋ, néŋ guac zézépaŋ acga imi

^k 5:20 Moseac héna ac. ^l 5:22 Girik aciguc; Raka.

kewuac kiwaiguc wandacbésemaŋ. ³⁴Waŋu ni yomuhuc énézézua; Anutuac kiwaiguc ac méŋ méndagucnec zéselimu. Kurumeŋ qacma ménda zéselimu. Kurumeŋ imi Iwac ic kewu tatac waŋzac. ³⁵Waŋu baec acguc ménda qacma zéselimu. Baec imi Anutuac héna titiya waŋzac. Waŋu Yerusalem acguc ménda qacma zéselimu. Imi ic kewu eŋeŋawac ama areŋa yanda waŋzac. ³⁶Waŋu orucgaiguc acguc ménda koroma zéseliwésémaŋ. Imi mia gi oruc zucga meleŋna méŋac méŋ lalac me zapéla wammacac séc qahac imuac niŋac imuhuc zézua. ³⁷Imuac bénzéh dac, hélacnecac imi hélacnec, qahacwac imi qahac sac zému. Ac toroqeŋeya imi Biria miŋinawac murunec hahaya.

Bakia meleŋ énécmimiawac haka.

³⁸Ac zézéya méŋ yomuhuc niŋanŋu; Kiwawac kitiwa imi kiwa, zécyawac kitiwa imi zécya. ³⁹Waŋu neŋ yomuhuc énézézua; Haka biria kétik imuac nuna guwa ménda wammu. Méŋnéŋ hulunŋa otomac imi, néwécgeŋga hia meleŋ mina qemac. ⁴⁰Waŋu méŋnéŋ geŋga maleku niŋac aciguc guagicma keŋu saŋgeŋa malekuga imi momacnec wai miwésémaŋ. ⁴¹Méŋnéŋ héna hosuru guagicma kemmaŋac zéyu horua méndacmima kembésémaŋ. ⁴²Méŋnéŋ iwawaiga méŋ guagicmaŋ zé me lagulawac késamaŋ niŋac welecgeŋu eŋdac ménda mélina kemmac.

Hazéc onac goigina héimu.

⁴³Alaga siŋ nimmima hazécga mézétiti wammiwésémaŋ ac zézéya méŋ imuhuc niŋanŋu, ⁴⁴néh neŋ mia yomuhuc énézézua; hazéc hécgina siŋgina niŋénécmimu. Waŋu ununesi waŋ énécmianŋu ionac niŋac wamma zéwelec wammigic goigina héimac. ⁴⁵Imuhuc wamma kurumeŋ Maŋgoc ginawac nambérac wamma kecmu. Kurumeŋ Maŋgocginanéŋ kaiwe zéyu ic hia biria momacnec asari énécmianzac. Waŋu kiaya imuhucyanec ic hia biria momacnec énécmianzac. ⁴⁶Siŋ niŋénécmianŋu ionacnec sac goigina héiénécmimu imi, némac kitiwa hiabia he énécmimac? Takis meme ic acguc haka imuhucya hia ménda waŋanŋu me? ⁴⁷Waŋu alahécgina ionacnec sac ac qacguc waŋ énécmimu imi, némac iwawai kuneŋ yanda waŋu wammac? Ic enia eneŋ haka imuhucya hia ménda waŋanŋu me? ⁴⁸Imuac mia kurumeŋ Maŋgocgina imi solaŋa keczac séc ini imuhucnec solaŋa kecmu.

Méra énécmimiawac haka.

6 ¹Técgina nimma kecmu. Haka solaŋa imi ic ieneŋ hémmu niŋac zéma kicginaiguc wambu niŋac. Imuhuc wammuiguc kurumeŋ Maŋgoc ginanéŋ bakia hiabia ménda meleŋ énécmimac.

²Kicac weleŋ qeŋe imi ieneŋ tocgotocgo amaiguc zéma héna yanda séc kemma icnéŋ mepési énécmimu niŋac témuŋ hianŋu. Néŋ hélacnec zéwa

niŋgic; Ic imi eneŋ baec icnéŋ mepési énécmigic bakiagina bec medaczu. Gi imi geŋga wéségaiguc imuhuc ménda wambésémaŋ. ³Néŋ maqeŋeya iwawai méné énécmiwésémaŋ nalé imuaru méra héiganéŋ némac haka wanzac imi méra kanaganéŋ ménda nimmac. ⁴Imuac niŋ halerŋ haihaiga imi sasəŋgiaiguc wambésémaŋ. Waŋu Maŋgocga sasəŋgiaiguc géŋjanzac inéŋ imuac bakia melenŋémmac.

3éwelec ai.

⁵Waŋu 3éwelec wambésémaŋ imuaru ninzén ninzén ic ikora ieneŋ waŋanzu éséc nec ménda wambésémaŋ. Ieneŋ mia inicmu niŋac tocgotocgo amaiguc 3éma héna yanda séc namma 3éwelec wawaŋa imuac siŋa niŋanzu. Ni hélac nec énézézua; Ieneŋ imi boŋa bec késagic tecgézac. ⁶Gi 3éwelecbésémaŋ imuaru amagaiguc emma naguga héima maŋgocga sasəŋgiaiguc kecanzac iwac muru 3éwelec wambésémaŋ. Waŋu maŋgocga sasəŋgiaiguc hémma niŋanzac inéŋ bakia imi melenŋémmac. ⁷Ini 3éwelecbiŋ 3é ic enia éséc nec ac héla qahac sasala ménda olommu. Ieneŋ mia ac sasala 3éniguc niŋnéncmimac imuhuc 3éma niŋanzu. ⁸Maŋgocgina imi 3éwelec ménda waŋgic nec iwawai hocanzu imi bec nindaczac. Imuac ini ionac séc ménda wammu. ⁹Imuac ini yomuhuc 3éma 3éwelec wammu; Kurumeŋ Maŋgocnina guac qacga mepésini téréya hemac. ¹⁰Guac héŋgalenŋ ama areŋa yanda mama hamac; Kurumeŋiguc hezac éséc nec baeciguc guac ewa siŋa wandac wandara wammac. ¹¹Gi deguc kaiwe yomuac nene sécnina nénécmína. ¹²Nini ic ionac késpedesigina wai énécmiziŋ, imuhucyanec késpedesinina wai nénécmína. ¹³Nini ménda wai nénécmína ala batuciguc kerembiŋ niŋac. Néŋ Biria miŋinawac murunec metecgé nénécmína. ¹⁴Ini ic ionac késpedes waimuiguc kurumeŋ Maŋgocginanéŋ onac késpedes imuhucyanec waimac. ¹⁵Waŋu ini ic onac késpedes ménda waimuiguc maŋgoc ginanéŋ késpedesigina imuhucyanec ménda waimac.

Nene 3ikima 3éwelec wawaŋa.

¹⁶Waŋu nene 3ikima 3éwelec wammuiguc ninzén ninzén ic ikora ieneŋ waŋanzu éséc nec ewa biric tanec ménda wammu. Némac niŋ ieneŋ imi tanecgina wininiyu inictegicmu niŋac imuhuc waŋanzu. Hélac nec énézézua; Ieneŋ imi bakiagina séha imi bec megic tecgézac. ¹⁷Geŋ mia nene 3ikima 3éwelecbésémaŋ imuaru orucga haléc naec mima kic tanecga zuacbésémaŋ. ¹⁸Waŋu nene 3ikima 3éwelecma keczaŋ imi ic ionac muru qahac, néŋ Maŋgocga sasəŋgiaiguc kecanzac iwac muru sac wininiyu géŋteŋgicmac. Waŋu Maŋgocga sasəŋgiaiguc iwawai hicŋiyu héŋjanzac inéŋ bakia melenŋémmac.

Iwawai eeyaguc kurumeŋiguc haigic emmac.

¹⁹Ini hinac iwawaigina eeyaguc imi baeciguc ménda tocgégic emmac. Imuaru mia gureŋ 3éma hufenjanéŋ mebiriwac niŋac. Waŋu imuaru

imi kowu nene ienej hézénégéma hiŋgacma kowu memu. ²⁰Néj hinac iwawaigina eeyaguc imi kurumeŋiguc qutulaŋgégic emmac. Imuaru imi gurej zéma hufejanéj ménda mebirimac. Waŋu imuaru kowu nene ienej ménda hézénégéma hiŋgacma kowu memu. ²¹Hinac iwawaiga eeyaguc hemac imuaru mia ewa qeriga acguc hemac imuac niŋac imuhuc zézua.

Kifanina asahaguc me qahac?

²²Kicga imi séwigawac kifaya. Kicga hiabia hezaciguc asahanéj séwiga moczoŋ yanda sécgémac. ²³Néj kicga birzaciguc imi tunumaŋnéj séwiga moczoŋ yanda sécgémac. Waŋu asac mararaŋ ewa qerigaiguc hezac iminéj siŋindéŋgézaciguc siŋi tunumaŋ dimuhucyanéj hicŋigémmac?

Anutu iwacnec sac welen qemimu.

²⁴Ic momacgucnéj ic kewu éréhéc welen qeérécmimacac séc qahac. Méŋac mézétiti wammima méŋac siŋ nimmimac, me méŋac eeya héima méŋac niŋméimac. Ini Anutu zéma soukiwa momacnec welen qeqe waŋ érécmimuac séc qahac.

Nene me séwi usuginawac ewa goro ménda wammu.

²⁵Imuac bec énézéwa; Némac dokuac me neneac newiŋ zéma kekecginawac qeri yéwéri ménda wammu. Séwiginawac némac iwawai héiwiŋ zéma qeri réwéri ménda wammu. Kekecganéj nenega ogicma eeyaguc ménda wanzac me? Séwiganéj malekuga ogicma eeyaguc ménda wanzac me? ²⁶Ini sawaiguc nei inicgic. Ienej héihimic ménda waŋanzu. Waŋu nene mequtulaŋ me hofiiguc haihai ménda waŋanzu. Waŋu onac kurumeŋ Maŋgocnéj gumu énécmianzac. Waŋu ini nei onogicma eeginaguc ménda wanzu me? ²⁷Waŋu onarunec mérénéj qeri réwéri wamma kekecginawac naléya komora mén hia mehorugimac? ²⁸Waŋu ini némac niŋac malekugina niŋac qeri réwéri waŋanzu? Sombeŋac baorac zurigina inicgic dimuhuc éréma yandianzu? Ienej malekugina niŋac hésadac mén taraŋ ménda héianzu. ²⁹Waŋu énézéwa niŋgic; Solomonnéj edamuyaguc mezeric amuma kerec, néj zuria yomi ionarunec mén ménda ogirec. ³⁰Anutunéj baec kisiawac qézézac deguc you heyu oraŋguc gericiguc gilic hiŋgacmacac hezac zariŋdac imuhucya imi imuhuc haioso meénécmianzac iguc, yei ninzéŋ ninzéŋgina komodia ini, Anutunéj ini imi zuriadac imuhucya onogicma ménda haioso meénécmimac me? ³¹Imuac mia, némac neneac me dokuac newiŋ me némac iwawai héiwiŋ zéma qeri réwéri ménda wammu. ³²Imi mia ic enia eneŋ imuac waŋanzu. Waŋu kurumeŋ Maŋgocginanéj iwawai imuhucyawac hocanzu imi nindaczac. ³³Imuac bec walac imi Anutuac

hén̄galeŋ ama areŋa yanda zé̄ma iwac haka solaŋa^m niŋac wamma zé̄welecmu. Iwawai tosara imi moczoŋ momacnec toroqe é̄nécmidacmac. ³⁴Imuac ini oraŋac qeri réwéri ménda wammu. Oraŋac qeri réwéri imi oraŋ eŋeya buŋa. Ai meme eŋac eŋac imi eŋeya réwéria sé̄cya hemizac.

Niŋgési é̄nécmimiawac haka.

7 ¹Ménda gési é̄nécmimu imi, ini acguc imuhucyanec ménda gési é̄nécmimia wammac. ²Imi mia gési é̄nécmianzaŋ imuhucyanec gé̄sigéŋgéŋa wammac. Waŋu ac waŋ é̄nécmianzaŋ imuhucyanec ac waŋgéŋgéŋa wammac, hén̄ia imuac niŋac imuhuc zézua. ³Gi némac niŋac alagawac kiwaiguc gocya hémma geŋga kicgaiguc ic zékalaŋa imuac mia ménda niŋteŋicanzaŋ? ⁴Geŋgac kicgaiguc ic zékalaŋa heyunec, gi alagawac dimuhuc waina kicgaiguc gocya imi mewa mayu zé̄ma hia é̄zéwésémaŋ? ⁵Ninzéŋ ninzéŋ ic ikora gi, walac ic zékalaŋa geŋga kicgaiguc imi mena mayuguc alagawac kiwaiguc gocya imi hiabianec hémma auwésémaŋ. ⁶Ini iwawai téréya imi kazu ménda é̄nécmimu. Waŋu dé̄cnaŋ boŋa eŋeŋaguc imi beric onac ménda gilimu. Imuhuc wammuiguc imi iwawai imi hén̄aginanéŋ tiŋizama liliŋgéma eŋaŋ kirciqiric waŋ é̄nécmiwu niŋac.

Zé̄qesi ai, hochoc ai, zé̄ma nagu qeŋe ai.

⁷Zé̄welec waŋgic é̄nécmimac. Hochoc ai mema mihiŋjimu. Qoŋqoŋ qegic nagu aué̄nécmimac. ⁸Méré̄néŋ méŋ zé̄welec waŋanzaŋac sé̄c, é̄nécmiyu meanzac. Mé̄ré̄néŋ méŋ hochoc ai meanzac sé̄c, mihiŋŋianzaŋ. Waŋu mé̄ré̄néŋ méŋ qoŋqoŋ qeanzaŋac sé̄c, nagu aumimia wammac. ⁹Onarunec mé̄ŋnéŋ naŋa saméŋ niŋac weleru hoc hia mema mimac me? ¹⁰Lambéc niŋac weleru qaté mokoleŋ hia mema mimac me? ¹¹Ini imi ic birianéŋ iwawai hiabia nambérac hé̄cgina é̄nécmimiawac hén̄ia nindaczu. Waŋu Maŋgocgina kurumeŋiguc keczac inéŋ welecmianzaŋu ionac iwawai hiabia sé̄cgina ogicma ménda é̄nécmimac me? ¹²Némac haka waŋgémmu niŋ niŋanzaŋac sé̄c ionac muru imuhucyanec waŋ é̄nécmiŋa. Ac iminéŋ hén̄a ac zé̄ma kua meme ic ionac ac imi moczoŋ dé̄ré̄cgédacma hezac.

Nagu komora.

¹³Ini nagu gé̄ŋgéŋa imuaru keremma kemmu. Imi mia hén̄ia yomuhuc niŋac imuhuc zézua; Nagu onagicma kisikiyoŋiguc keŋkeŋa imi kuneŋ yanda. Waŋu hén̄aya imi laŋhahala yanda, imuac mia imuaru ic embac kileŋnéŋ kereŋanzaŋu. ¹⁴Nagu zé̄ma hén̄a kekeciguc nonagicma kenzac imi komora zé̄ma gé̄ŋgéŋa. Imuac niŋac ic embac é̄ré̄hé̄cdacnéŋ imi mihiŋŋianzaŋu.

^m 6:33 Anutunéŋ ewa qerigina maŋgoc waŋ é̄nécmiyu iguc qé̄hé̄ré̄ŋgéma kecmu niŋac.

Ic hésa zéma imuac gocmia.

¹⁵Kuameme ic ikora ionac galej mema kecmu. Jenej imi rama séwi hamu, néj qerigina imi haséj kazu yaréya. ¹⁶Héla gocmiagina hémma héniaquina inictegicmu. Ini imi hésa waiyagucnéj waij gocmia haiyu meanzu me? Wañu qézézacnéj fik ic gocmia haiyu meanzu me? ¹⁷Qahacgucnec, imuac mia ic hésa hiabianéj héla hiabia haianzac, néj ic hésa birianéj héla biria haianzac. ¹⁸Ic hésa hiabianéj héla biria ménda haianzac. Wañu ic hésa birianéj héla hiabia ménda haianzac. ¹⁹Imuac ic hésa héla hiabia ménda haianzac imi qericma geric qeriaiguc gilianzac. ²⁰Imuac niñ hélagina hémma héniaquina inictegicmu.

Ikoc wañamuma kekec.

²¹Nuac niñac Miñ Kewuna, Miñ Kewuna zénéñanzu séc moczoj kurumeñac héngalej ama areña yandaiguc kereñdacmuac ménda hezac. Mañgocna kurumeñiguc kecanzac iwac ewa siñ tohoanzac inéj sac keremmac. ²²Ic sasalanéj nalé yandaiguc yomuhuc zému; Miñ Kewuna, nini guac qacgaiguc bianjac ara ménda énézéyij me? Guac qacgaiguc tiliñtilij biria ménda nesi énécmiyij me? Guac qacgaiguc kiwi méréra yanda sasala ménda meyij me? ²³Imuhuc zégic ni yomuhuc zéasariman; Ni méndagucnec niñénécmiyi, hénac ac logima ai meanzu ini nuac muru néjgacgic!

Gezacnéj sac niniña zéma niñ tohotoho haka.

²⁴Imuac mérénéj méj nuac acna yomi nimma tohoma wañanzac imi, niñtegic qin̄tegic icnéj amaya zamanziñ qahaiguc meyec tanec wanzac. ²⁵Kia kiyu doku luyu luhuc qema ama lukunziyec, néj ménda hucgéyec. Ama sérañ qambaña imi zamanziñ qahaiguc ésékumuyec imuac niñac imuhuc wañec. ²⁶Wañu mérénéj méj nuac acna yomi nimma ménda tohoma wañanzac imi ic niñtegic qin̄tegicya qahac. Inéj amaya sakasac qahaiguc meyec tanec wanzac. ²⁷Kia mayu doku luyu luhucnéj qema ama qeyu kuneñ yandanec hézéñ qézéñgéma mayec.

²⁸ ^{28a} Yesunéj ac imuhuc zédaru tecgéyu ic embac tuñ yanda imi eneñ niñgic ²⁹hénac acac kiwi ic ésécnec qahac, néj ic kuc buñaguc ésécnec ku énécmiyec imuac niñac ^{28b} ku énécmima zézéya imuac welicgéjic.

Yesunéj lepra wizi selia mehiaryec.

8 ¹Yesunéj baec boña igucnec mayu ic embac tuñ sasala yandanéj méndacmigic. ²Wañu ic méñ wizi seliayagucnéjⁿ hama sigémima yomuhuc ézéyec; Miñ kewuna gi mehiaru némmañ zé wanzanjiguc

ⁿ **8:2** Girik aciguc; lepra imi lepra wizi selia zéma wizi selia tosara mutulanjéma zéañgic.

imuhuc hia wambésémaŋac séc. ³ Imuhuc zéyu Yesunéŋ méria suluma séwélaiguc haima zéyec; Ni siŋna imuac wanŋac, hiaruna. Imuhuc zéyu imuarunec mia wizi seliaya imi solaŋaniyec. ⁴ Waŋu Yesunéŋ yomuhuc ézéyec; Ic méŋac méŋ ménda énézéwésémaŋ, néŋ kemma hofac oo ic ézéna séwiga héŋu, Mosenéŋ énézéyec séc sese haina kicginaiguc héipuc acga éséc nec waŋu hémma niŋtegiomu.

Yesunéŋ yaré ic 100 ionac orucgina méŋac welenŋ qeŋe icya mehiaruyec.

⁵ Waŋu Yesunéŋ Kafanaum ama areŋa yandaiguc kereŋu yaré ic 100 ionac orucgina méŋnéŋ iwac muru hama méra mimac niŋac zéwelec wammima yomuhuc zéyec; ⁶ Miŋ kewuna, welenŋ qeŋena méŋ imi séwiya humudaru amaiguc qenŋeŋ manŋeŋ réwéria qema hezac. ⁷ Zéyu Yesunéŋ yomuhuc ézéyec; Neŋ kemma mehiaru miman. ⁸ Imuhuc zéyu yaré ic 100 ionac galenŋinanéŋ ac yomuhuc melemma zéyec; Miŋ kewuna gi hana nidac imuhucya nuac ama baenánéŋ logigémmacac séc qahac, imuac acnec sac zéna, nuac welenŋ qeŋena imi hiarumac. ⁹ Ni acguc eŋeŋa hécna ionac méra bawu kecba, nena ewa bacnaiguc yaré ichécna kecŋu. Waŋu méŋac niŋ kenna zéwa keŋanŋac. Waŋu méŋac niŋ hana zéwa haanzac. Waŋu welenŋ qeŋena méŋac yomi wanna zéwa waŋanŋac. ¹⁰ Yesunéŋ ac imi nimma welicgéyec. Waŋu méndacmima kecgic ionac yomuhuc énézéyec; Ni hélacnec énézézua. Israel ic suginaiguc ic niŋzéŋ niŋzéŋ kuneŋ yanda imuhucyaguc méŋ ménda mihicŋiyi. ¹¹ Ni énézézua, Is igucnec zéma Wes igucnec ic embac sasalanéŋ haréma kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yandaiguc Abaraham, Isaka zéma Yakop iniguc tacma momacnec nezéléléŋ wammu. ¹² Néŋ becarunec kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imuac buŋa kecanŋu ieneŋ imi séŋgaŋgeŋ siŋi tunumaniguc giliénécmiyu hiŋgacdacmu. Hiŋgacma imuaru mia zésiac yanda wamma zécgina aric aric kimu. ¹³ Waŋu Yesunéŋ yaré ic galenŋina yomuhuc ézéyec; Amagaiguc kenna, niŋzénŋgézaŋ imuac séc hicŋigémmac. Waŋu welenŋ qeŋe imi nalé imuarunec mia hiaruyec.

Yesunéŋ Peteroac amaiguc ic embac sasala mehiaru énécmiyec.

¹⁴ Yesunéŋ Peteroac amaiguc emma héŋu Peteroac howuhaya imi séwi geric yanda wamma duŋaiguc hekerec. ¹⁵ Hekeru mériaiguc késayu hafiya waimiyu embac imi yacma Yesu welenŋ qemiyec. ¹⁶ Ama mari waŋu uŋa birianéŋ énéc énépésia sasala onagicma iwac muru hagic uŋa biria imi acyanéŋ zéma nesi énécmima hafiginaguc mocŋoŋ mehiaru énécmiyec. ¹⁷ Imuhuc waŋu kua meme ic Yesaianéŋ ac méŋ yomuhuc zéyec imi héla héiyec; Inéŋ kucmama qeka mekanina nonagirec. Waŋu yaŋhafinina bisima keŋec.

Yesuac tohotoho ichéra wamma kekec.

¹⁸ Yesu imi ic tuŋagucnéŋ lelecgémigic inicma tohotoho ichéra zékéŋ yanda néwécgeŋaiguc kemmu niŋac énézéyec. ¹⁹ Waŋu héna acac kiwi

ic méhñéj iwac muru hama zéyec; Kiwi ic, dimia dimia kembéséman imi ni méndac gémmañ. ²⁰ Zéyu Yesunéj ac yomuhuc ézéyec; Haséj kazu imi tenjinaguc sawaiguc nei imuhucnec haecginaguc, néj Icac Naña imi oruha haihaiyawac ama duña ménj ménda hemizac. ²¹ Wañu tohotoho icya méhñéj yomuhuc ézéyec; Miñ kewuna, waina walac kemma mañgocna téngémaguc hawa. ²² Zéyu Yesunéj yomuhuc ézéyec; Gi waima méndacnéna, humuc ic eñaocnec humuc ichécgina téñgé énécmimu.

Yesunéj zéyu luhuc yandanéj niñtoho wammiyec.

²³ Imuhuc zéma zéiciguc eñu tohotoho ichéra méndacma emma keñgic. ²⁴ Keñgic nalé sosola qahac luhuc yandanéj qeyu temboñ yanda yacma zéic hoturumañ zé wañec. Wañu Yesu imi gau hekerec. ²⁵ Wañu tohotoho ichéra enej kemma mindima ézégic; Miñ kewunina, añgéhñina tina, nini humuwij zé wanziñ. ²⁶ Zéjic acgina melemma zéyec; Ini ninzéhñ ninzéhñgina komocdiadac. Némac niñac bacgina yandizac? Imuhuc zéma yacma luhuc zéma temboña ac wañ érécmiyu moczoñ néñ qeyoc. ²⁷ Wañu ic enej welicgéma yomuhuc eminiñgic; Imi némac ic ménj imuhucya? Luhuc zéma konduj acguc ara tohozaoc?

Yesunéj ic ménj mehiaruma kuwi nesiyu keñec.

²⁸ Yesu zéma tohotoho ichéra ienej zékéhñ qericma néwécgeñ Gadara baeciguc kereñgic ic éréhéc uña birianéñ érec érépésiya imi kicsuan igucnec hama Yesu mihicñiyoc. Ic éréhéc imi qeri yarégira eñeña, imuac niñac méhñéñ imuacnec kemmuac séc qahac wañec. ²⁹ Wañu iereñ kucnec qacma yomuhuc zéyoc; Guac némac ménj norac muru heyu hazañ? Anutuac naña, nalé ménda ducñiyunec zéra waiya nérécmimañ zé hazañ? ³⁰ Wañu baec imuaru mia lakec ésécdac kemma beric tunjinaguc gumu énécmigic nañgic. ³¹ Imuac uña biria ienej Yesu welecmima zégic; Nesi nénécmimañac zé méli nénécmima beric ionac qeriginaiguc hiñgacbiñ. ³² Zéjic yomuhuc zéyec; Keñgic! Wañu Yesunéj imuhuc énézéyu uña biria imi mama kemma beric ionac qeriginaiguc hiñgacdacgic. Wañu, ninzu, beric imi moczoñ yanda siaiguc gindindingéma kemma zékéhñgic hiñgacma humudacgic. ³³ Beric galeñgé énécmigic imi enej usupñec néñgacma tauñgic keremma suruc imi moczoñ zéma ic uña birianéñ érec érépésia iorac suruc momacnec wañ énécmidacgic. ³⁴ Wañu tauñ imuac ic embac moczoñ imi Yesu mihicñiwij zé hadacgic. Hama hémmaguc baec imi waima kemmac niñac welecmigic.

Yesunéj ic héna méria séléc sélécgia ménj mehiaruyec.

9 ¹ Wañu Yesunéj zéiciguc emma konduj qericma eñeya tauñgic hayec. ² Haréyu ic ménj héna méria humumia sasañgic haima

huama iwac muru hagic. Waņu Yesunéŋ ninzén ninzénŋina hémma ic héná méria humumia yomuhuc ézéyec; Naŋ, ewa qeriga déŋ, Képésicga waigéndac géndara waŋzac. ³Imuhuc zéyu, héná acac kiwi ic tosia ieneŋ qeriginaiguc yomuhuc niŋgic; Ic yomi Anutu zébiri qébiri wammizac. ⁴Waņu Yesunéŋ qerigina niŋtegicma yomuhuc zéyec; Ini némac niŋac ewa qeriginaiguc ninin biria imuhucya niŋkeczu? ⁵Ac diminéŋ efefia waŋzac? Képésicga waigéndac géndara iminéŋ me Yacma kenna imi? ⁶Waņu Icac Naŋa imi baeciguc kápésic waiwaiyawac kuc buŋa hemizac imi hémma niŋtegicmu. Imuhuc zéma ic hénia humumia yomuhuc zéma ézéyec; Yacma sasanga mema amagaiguc kenna. ⁷Imuhuc zéyu ic imi yacma amayaiguc keŋec. ⁸Waņu ic tuŋginaguc ieneŋ haka imi hémma welicgégic. Waņu kuc buŋa imuhucya baec ic énécmiyec imuac niŋac Anutu mepési migic.

Takis meme ic Mataio ézéyu méndacmiyec.

⁹Waņu Yesunéŋ imuacnec kemma héŋu ic ménŋ qara Mataio imi takis meme amaiguc taru hémma ézéma zéyec; Gi hama méndacnéŋna. Imuhuc zéyu yacma méndacmiyec. ¹⁰Méndacmiyu iwac amayaiguc emma nene nema tarec. Taru takis meme zéma biria meme sasalanéŋ hama Yesu zéma tohotoho ichéra iniguc momacnec tacma nene negic.^o ¹¹Imuhuc waŋgic Farisaio ic ieneŋ inicma tohotoho ichéra yomuhuc énézégic; Némac niŋac kiwi icgina imi takis meme ic zéma biria meme ic iniguc nene nezac? ¹²Imuhuc zégic, Yesunéŋ nimma yomuhuc zéyec; Yaŋ hafigina qahac ieneŋ mehiahiaru ic ionac niŋ ménda waŋanŋu, néŋ hafiginaguc ieneŋ mia ionac niŋ waŋanŋu. ¹³Kemma ac yomuhuc hezac imuac hénia dimuhuc imi niŋareŋgému; Ni imi mulu meme imuac qahac, néŋ goi héihéi imuac waŋanŋua. Imuac ni ic embac solaŋa unurumaŋ zé ménda mayi, néŋ kápésic ic unurumaŋ zé mayi.

**Nene waima zéwelec wamma
kekec imuac tualefic ac hicŋiyec.**

¹⁴Nalé imuaru Yohaneac tohotoho ichéra ieneŋ Yesuac muru hama yomuhuc qesigic; Nini zéma Farisaio ic nalé séc nene zikima zéwelecanzin. Waņu guac tohotoho ichécga imi eneŋ némac niŋac nene zikima zéwelecwelec ai imi ménda waŋanŋu? ¹⁵Zégic Yesunéŋ yomuhuc énézéyec; Zammaréŋ ic buŋawac ménac ic qaŋ ieneŋ dimuhuc ic imi iniguc kerunec ewa biric wammu? Naléya hayu ic buŋa onagicma keŋgicguc nene zikima zéwelecmu. ¹⁶Ic ménŋnéŋ mén séwi usu walaha bobogélaiguc qelia dépaŋa ménda nékétama qotomac. Imuhuc waņu nékétatara iminéŋ icgéma wahala imi héré muzucgéyu

^o 9:10 Yuda ic hakagina imi maréŋginanéŋ héima hema nene neaŋgic.

kuneh̄nec tegicmac. ¹⁷Waiŋ qelia imi gésé wahalaiguc ménda tianzu. Imuhuc wammuiguc imi luhucyanéŋ itiracgéyu téyu waiŋ imi qocgéma madacmac. Waŋu gésé acguc biridacmac. Imuac niŋ waiŋ qelia imi gésé qeliaiguc kisigic hiŋgacanzac. Imuhuc waŋu waiŋ zéma gésé imi momacnec hiabianec hemaoc.

Embac seraŋa zéma embac neŋgia ménŋ iorac hafigira mehiaruyec.

¹⁸Yesu ac imi énézemanec naŋu qeriwac galeŋ ménŋéŋ iwaru hama héniaiguc sicgémima zéyec; Béracna degucdacmi humuzac, néŋ gi hama méraga qahaiguc haimina qelima kecmac. ¹⁹Imuhuc zéyu Yesu yacma iguc keŋoc. Keŋic tohotoho ichéra imuhucyanec waŋgic. ²⁰Keŋkecma kecgic embac ménŋ yawuŋ 12 séc embac hafi wamma kecaŋec imi Yesuac andiaiguc hama malekuya susuria osiyec. ²¹Imuhuc wamma ewayanéŋ yomuhuc niŋec; Malekuya sac osiwa mehiaru némmac. ²²Waŋu Yesunéŋ lilingéma hémma zéyec; Bérac, ewaga déŋ. Ninzéŋ ninzéŋganéŋ mehiaru génzac. Imuhuc zéyu imuarunec mia embac imi hiaruyec. ²³Waŋu Yesu imi qeriwac galeŋ imuac amayaiguc kemma héŋu kuŋa hihi ic zéma ic tuŋginaguc eneŋ hésiac wamma hétéŋ yanda wamma tacgic. ²⁴Waŋu énézéyec; Ini yacma hiŋgacdacgic embac komoc imi ménda humuzac, néŋ eŋ gau hezac. Waŋu imuhuc zéyu desimigic. ²⁵Desimima hiŋgacdacgic ama qeriaiguc emma embac komoc imi mériaiguc késayu yarec. ²⁶Waŋu imuac buŋa surucya imi baera baera saima kendarec.

Kic hilic éréhéc mehiaru érécmiyec.

²⁷Waŋu Yesu imi baec imi waima keŋu ic kic hilic éréhéc iereŋ méndacmima kucnec yanda qacma zéyoc; Dawidiac qeli, gi norac ewa biric wanna. ²⁸Waŋu Yesu imi ama qeriaiguc eŋu kic hilic ic éréhéc imi iwac muru hayic qesiérécmiyec; Qesiérécmima yomuhuc érézéyec; Iri imi neŋ ai imi hia memaŋ niŋac ninzéŋgézaoc? Zéyu iereŋ melemma zéyoc; Oo, Miŋ kewunira. ²⁹Imuhuc zéyic, kicgiraiguc osima zéyec; Ninzéŋgézaoc séc hicŋi érécmiyu. ³⁰Imuhuc zéyu kicgira hiaruyec. Waŋu Yesunéŋ zéseli érécmima zéyec; Ninzaoc, yomuac suruc imi ic ménŋac ménŋ ménda zéyic nimmu. ³¹Waŋu iereŋ kemma kileŋ suruc imi zésaiyic baec imuaru sécgédarec.

Ik ménŋ ac zézéya qahac imi mehiaruyec.

³²Waŋu ic éréhéc imi séŋganŋeŋ keŋic duŋa ic ménŋ uŋa birianéŋ késayu ac ménda zéaŋec imi wagicma Yesuac érégic. ³³Waŋu uŋa biria imi nesiyu néŋgaru ic ara qahac imi ac zéyec. Zéyu ic embac tuŋginaguc hémma naŋgic imi eneŋ welicgéma zégic; Haka imuhucya ménŋ Israel baeciguc ménda hicŋiyu héŋiŋ. ³⁴Waŋu Farisaio ic ieneŋ Yesuac yomuhuc

zégic; Imi uŋa biria ionac kunenġinanéŋ kuc buŋa miyu uŋa biria nesi énécmizac.^p

Ai sasala hezac, néŋ ai ic sasala qahac.

³⁵Yesu imuhuc imuhuc wamma ama areŋa yanda yanda zéma komoc komoc séc kendacma tocgotocgo amaginaiguc emma héŋgaleŋ ama areŋa yanda imuac buŋa suruc hiabia imi zéau énécmima ku énécmiyec. Imuhuc wamma wizi kukuginaguc zéma yaŋ hafiginaguc imi moczoŋ mehiaru énécmiyec. ³⁶Waŋu ic embac tuŋginaguc imi iniru rama galeŋgina qahac kecanzu éséc nec kucgina qahac tuima kegcic ewa biric waŋ énécmiyec. ³⁷Imuhuc inictegicmaguc tohotoho ichéra yomuhuc énézéyec; Ai yawuŋ imuac héla imi sasala, waŋu imuac ai ic imi efeŋiadac. ³⁸Imuac niŋ ai ic méli énécmiyu aiyaguc kemmu niŋac metocgo tocgoac ai yawuŋ miŋina zéwelec wammigic.

Yesuac tohotoho ichéra 12.

10 ¹Yesu imi tohotoho ichéra 12 eŋeya muru unuruyu hagic uŋa biria nesi énécmima wizikuku zéma yaŋhafi moczoŋ mehiaru énécmimu niŋ imuac kuc buŋa énécmiyec. ²Yesuac Méléliméli ic 12 ionac qacgina imi yomuhuc; Walac Simon Petero zémimia, iwac munia Anderea, zéma Zebedaioac naŋa Yakobo zéma munia Yohane. ³Waŋu Filipino zéma Batolomaio, Toma zéma takis meme ic Mataio, Alfaioac naŋa Yakobo, waŋu Tadaio,^q ⁴Kanaan ic Simon^r zéma Yuda Karioto, waŋu inéŋ mia kecma Yesu andé qemiyec.

12 ionac ai buŋagina qeénécmiyec.

⁵Yesu tohotoho ichéra 12 imi méli énécmima pakeŋ ac yomuhuc énézéyec; Ic enia ionac ménda kemmu. Waŋu Samaria ic ionac tauŋ imi imuaru me imuaru méŋ ménda keremmu. ⁶Rama roucya Israel ic ionac sac kemmu. ⁷Keŋkecma imuac séc yomuhuc zéma zéaumu; Kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi hosucgé énécmizac. ⁸Waŋu yaŋhafi ginaguc imi mehiaru énécmimu. Humuc igucnec meqeli énécmimu. Wizi seliginaguc imi mesolaŋani énécmimu. Waŋu tiliŋtiliŋ biria nesi énécmimu. Waŋu boŋa qahac eŋ késazu imuac eŋ énécmimu. ⁹Owo géséginaiguc soukiwa haréŋa zéma gocmia lalaha me pésia méŋ ménda tima kemmu. ¹⁰Hénawac gésé me maleku saméŋa me héna usu me tacgina imi ménda mema kemmu. Ai ic imi nene yaka boŋa qahac énécmimuac hezac. ¹¹Ama areŋa yanda me ama areŋa hocma keremma

^p 9:34 Kiwi méraginanéŋ ooya tosaraiguc kembraŋa 34 yomi ménda hezac. ^q 10:3 Kiwi méranéŋ ooya tosaraiguc; Lebaeus me Lebaeus Tadaio zémimia. ^r 10:4 Luk 6:15, Mél 1:13

ama miŋina méŋjac niŋgic sécgéyu iwac ama igucnec sac heyac wamma opocma kemmu. ¹²Waŋu ama imuac emma yomuhuc énézému; Luae onac muru hemac. ¹³Anutunéŋ ama imuac miŋinawac niŋu sécgéyu luae qeqe acginawac héla imi ionac muru hama hemac. Néŋ ménda sécgéyu luae qeqe acginawac hélanéŋ eŋaŋ muru liliŋgémac. ¹⁴Méŋnéŋ méŋ ménda héihéré énécmimac me acgina ménda nimmaciguc imi ama me taun imi hénaginaiguc seitotoŋ qesagic mayu waima kemmu. ¹⁵Ni hélacnec énézéwa, gésigési nalé yandaiguc Sodom Gomora baec ic ionac taségina imi taun yomuac ic ionac taségina ogicma meefiyu huahuayawac séc wammac.

Qacna niŋac ununesi waŋ énécmimu.

¹⁶Ninzu, ni ini haséŋ kazu sugcinaiguc rama ésécnec méli énécmizua. Imuac niŋtegic qiŋtegicgina mokoleŋac séc kecma kembo neiac séc késpedesi solaŋ kecmu. ¹⁷Ic ionac niŋ, galeŋgina mema kecmu. Ieneŋ mia ac gésigési ic ionac muru onopocgic, tocgotocgo amaiguc kocbiŋnéŋ unumu. ¹⁸Waŋu nuac niŋac wamma ini baec galeŋ zéma ic kewu wéséginaiguc onagicma kemmu. Keŋgic ionac muru zéma ic enia ionac muru nuac héipuc ic wamma nammu. ¹⁹Néŋ énépésimu imuaru némac ac zéwiŋ me dimuhuc zéwiŋ imuac ewa goro ménda wammu. Nalé imuaru némac ac zému imi énécmimia wammac. ²⁰Ac zézé ic imi eneŋ qahac, néŋ Maŋgoc ginawac Uŋanéŋ ac imi kuaginaiguc hai énécmiyu zému. ²¹Waŋu dac muna ekaocnec andé qeamuma méŋnéŋ méŋ késama humuciguc opocmac. Waŋu maŋgoc méŋnéŋ naŋa imuhucyanec wammimac. Waŋu nambérac eneŋ hena ac topec qema neŋgoc maŋgoc hécgina humuciguc onopocmu. ²²Nuac niŋac ic embac moczoŋ yanda ieneŋ ini mézétiti waŋ énécmimu, néŋ mérénéŋ méŋ deguc muacnec hénima emma nalé tetcgia hamac imuac séc naŋseligima kecmac imi késayu kecec hémbénaŋa kecmac. ²³Waŋu unuhéi waŋ énécmigic taun imuarunec néŋgacma baec méŋgic kemmu. Ni hélacnec énézéwua. Israel ama areŋa kuneŋ kuneŋ séc ménda kendacgicnec Icac Naŋa hamac.

²⁴Kiwi merac méŋnéŋ kiwi icya ménda ogiczac. Waŋu welen qeqe ic méŋnéŋ imuhucyanec miŋina ménda ogiczac. ²⁵Kiwi meracnéŋ kiwi icya ésécnec waŋu sécgémac. Waŋu welen qeqe icnéŋ miŋina séc waŋu sécgémac. Amawac galeŋa imi Beelzebub^s zémigiciguc tohotoho ichéra dimuhuc ogicma zébiri énécmimu?

Mérac téŋgéŋ bac yandi yandi wamma kecbiŋ?

²⁶Imuac ionac niŋac bacgina ménda yandimac. Iwawai méŋ musaŋ musaŋgia imi auyu winiŋu ménda hemacac séc méŋ ménda hezac.^t

^s 10:25 Mat 12:24 ^t 10:26 Hénia imi; moczoŋ wininidacmac.

27Tunumanjiguc zézuac ac imi kaiwe asahaiguc zému. Waŋu gezacginaiguc zéwa ninzu ac imi ama bauyaiguc namma zéaudacmu. 28Séwígina qehumumu, néŋ qeri uŋagina hia ménda qemuac séc wanzu ionac niŋac bac yandi yandi ménda wammu. Néŋ uŋa zéma séwi momacnec geric siaiguc hia mebirimac iwac niŋ mia bac yandi yandi wammu. 29Sirikic nei dac éréhéc imi soukiwa momacgucnéŋ boŋ ménda meanzu me? Waŋu Maŋgocginanéŋ ménda niŋuguc baeciguc ménŋ ménda mama qemac. 30Onac imi oruc zucginawac qétéya acguc oloŋ nindac nindara wanzac. 31Imuac ini bac yandi yandi ménda wammu. Ini imi sirikic nei sasala onogicma eebipiginaguc wanzu.

Luac qahac, néŋ sou zéra mihicŋimuac hezac.

32Ménŋ ic onac kicginaiguc nimmizua zéma zéaunéŋu ni acguc kurumeŋ Maŋgocnawac kiwaiguc nimmizua zéma zéaumimaŋ. 33Néŋ ménŋnéŋ ménŋ ic onac kicginaiguc ni qaecgé néŋu ni acguc kurumeŋ Maŋgocnawac kiwaiguc i qaecgé mimaŋ. 34Nuac niŋ baeciguc luac qemaŋ zé mayec gezaŋ imuhuc ménda zéma nimmu. Luac qahac, néŋ sou énécmimaŋ zé mayi. 35Ni imi naŋa ménŋ eŋeya maŋgocyawac murunec, bérara ménŋ eŋeya neŋgocyawac murunec, waŋu eraŋiya ménŋ eŋeya eraŋiya wac murunec héric énécmiwa téamumu niŋac mayi. 36Waŋu ic ménŋac sac taséhéranéŋ eŋeya hazéchéra wammu. 37Ménŋnéŋ ménŋ neŋgocyawac me maŋgocyawac mia sécna ogicma ewa siŋa eŋeŋa niŋércmimac imi nuac ai ic buŋawac séc qahac. Waŋu ménŋnéŋ ménŋ naŋawac me bérarawac niŋ sécna ogicma ewa siŋa eŋeŋa nimmimac imi acguc nuac ai ic buŋawac séc qahac. 38Waŋu ménŋnéŋ ménŋ imi eŋeya ic héŋgeŋa wéndara ménda huama méndac némmac imi imuhucyanec nuac ai ic buŋawac séc qahac. 39Ménŋnéŋ ménŋ eŋeya kekecy aŋgétiyu kekecy a imi sohomac. Waŋu ménŋnéŋ ménŋ nuac niŋac wamma kekecy a waimac imi kekecy a mihicŋimac.

Bakia hiabia.

40Ic ménŋnéŋ ini héihéré énécmimac imi ni héihéré nénzac wammac. Waŋu ni héihéré némmac imi méli néŋec i héihéré mizac wammac. 41Ménŋnéŋ ménŋ kua meme ic ménŋ kua meme ic keczac imuac niŋac héihéré mimac imi kua meme icac séciguc bakia memac. Waŋu ménŋnéŋ ménŋ ic solaŋa ménŋ ic solaŋa keczac imuac niŋ héihéré mimac imi ic solaŋawac séciguc bakia memac. 42Waŋu hélacnec énézéwa niŋgic. Ménŋnéŋ ménŋ ic mamaya youmi ionarunec ménŋ nuac tohotoho ic keczac imuac niŋ doku dac saŋgeŋa ménŋ himimac imi boŋteŋic ménŋ ménda heselimac.

11 1Yesunéŋ tohotoho ichéra 12 pakeŋ ac imuhuc énézéyu tecgéyec. Tecgéyu Galilaia baec ama areŋa yanda yandaiguc ackuazéac zéau énécmima ku énécmimaŋ zé imuacnec waima keŋec.

Doku naec haka ic Yohanenéh ac haiyu hayec.

² Waŋu Yohane imi hésa amaiguc tacma Yesunéh ai meyec imuac buŋa nimma tohotoho ichéra méli énécmiyu keŋgic. ³ Kemma yomuhuc zéma qesimigic; Hanénécmimac niŋac zézéya imi gi mia me méŋac mambéc kecbiŋ? ⁴ Imuhuc zégic Yesunéh yomuhuc énézéyec; Ini lilingéma kemma iwawai hémma niŋzu imuac buŋa surucya wamma Yohane yomuhuc ézému; ⁵ Kic hilicnéŋ kicgina hima hénzu. Héna méragina humumianéh héna kenzu. Wizi seliginaguc ieneŋ séwigina solaŋa wanzu. Gezacgina héhéŋgianéh ac niŋzu. Humuc icnéŋ qelima keczu. Waŋu maqeqeya ionac buŋa suruc hiabia éné énézéya wanzac. ⁶ Ic méŋ nuac niŋ nimma ménda maqeanzac imi ségiségyaguc. ⁷ Waŋu Yohaneac tohotoho ichéra ieneŋ lilingéma keŋgic imuaru Yesunéh Yohaneac niŋ ic embac yomuhuc hénima énézéyec; Ini baec kisiaiguc némac hémbiŋ zéma keŋgic? Uŋ téfara luhucnéŋ mihilangéyu keŋha wamma hezu imuac hémbiŋ zéma keŋgic? ⁸ Qahaciguc, némac iwawai hémbiŋ zéma keŋgic? Ic méŋ séwi usuya hiabia hima naŋu imuac hémbiŋ zéma keŋgic? Séwi usugina hiabia hianzu imi eneŋ ama kewuyaiguc tacyac waŋanzu. ⁹ Waŋu némac iwawai hémbiŋ zéma keŋgic? Anutuac tiliŋ tiliŋ ic méŋac me? Iminéh mia héla wanzac! Ni énézéwa, ic imi kua meme ic tosara onogicma séc méŋ wanzac. ¹⁰ Iwac niŋac mia yomuhuc ogic hezac; Niŋzaŋ, ni kua meme icna méŋ méliwa wéségaiguc walac kemmac, kemma inéh mia guac hénaga héimindiŋi wamma zéréŋqéréŋ wammac. ¹¹ Ni hélacnec énézéwa, embac igucnec hicŋihicŋiya ionarunec méŋnéŋ méŋ doku naec haka ic Yohane ménda ogiczac. Néŋ kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋ yandawac qeriaiguc imi ic mamaya ginanéŋ i hia ogiczac. ¹² Doku naec haka ic Yohane iwac nalé igucnec érékecma deguc kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi seliseliiguc kereŋaŋgicac keremmanec nanzu. Waŋu seliseli wamma kereŋanzu ieneŋ imi aŋgétianzu. ¹³ Anutuac tiliŋ tiliŋ ic moczoŋ zéma Moseac héna ac moczoŋ yanda biaŋac ara zéaŋgic imi Yohaneac muru hama tecgédarec. ¹⁴ Waŋu ac yomi késawiŋ zé qeriginanéŋ wanzaciguc zéwa niŋgic; Elia hamac niŋ zézéya imi Yohane ic yomi mia wanzac. ¹⁵ Imuac gezawagucnéŋ ac imi nimmac.

¹⁶ Nalé yomuac hicŋisai imi némaciguc séc héiéncmimaŋ? Yomi eneŋ imi mia nambérac eneŋ nénnagémba sombeŋiguc tacma alahécgina unuruanzu ésécnec; ¹⁷ Nini onac kuŋa hihi wanni ini ménda hirizu. Ewa biric legic héini ini zésiác ménda wanzu. ¹⁸ Séséc imuhucyanec Yohanenéh hama nene me doku ménda nema zéwelec wamma keru hémma uŋa biriayaguc zémigic. ¹⁹ Waŋu Icac Naŋa mama nene doku neyu hémma zucnuŋguŋ zéma miŋgoŋ ic, waŋu takis meme zéma kápésic ic ionac alagina zémianzu. Waŋu nintegic qiŋtegitic ac imi imuac wawaŋ memeyanéŋ^u mesolaŋani mimac.

^u 11:19 Kiwi méranéh ooya tosaraiguc; iwac nambérac héranéh.

Ama areŋ yanda ewa meleŋ ménda wawaŋa imi saecyaguc.

²⁰Waŋu kiwi méréra sasala ama areŋ tosara onogicma meyec ama areŋa yanda yanda imuac miŋina ieneŋ ewagina ménda meleŋgic. Imuac Yesunéŋ ionac yomuhuc ac waŋ énécmiyec; ²¹Korasin zéma Betsaida miŋina ini imi saecginaguc. Kiwi méréra icnéŋ ménda memeya sasala onac muru meénécmimia imi Tiro zéma Sidoniguc mewa hicŋiwacnec, ieneŋ becarunec ewa biricac toma héigic qacginu eŋu siacma ewa biri wamma ewagina melembunec. ²²Énézéwa niŋgic, gésigési nalé yandaiguc, Tiro zéma Sidon baec ic ionac taségina imi ama areŋ yomuac ic ionac taségina ogicma meefiyu bisiqatéŋ hia wammuc séc wammac. ²³Waŋu Kefanaum ama areŋa geŋ meeŋ amuma kurumeniguc embésémaŋ me? Qahacgucnec, gi humumia ionac baec dumuŋaiguc hiŋgacbésemaŋ.

Kiwi méréra guaru hicŋiyec iminéŋ Sodom ama areŋiguc hicŋiwacnec ama areŋ imi ménda qahac wamma deguc youmi tacbacnec. ²⁴Imuac zéwa niŋgic, gésigési nalé yandaiguc Sodom baec miŋina ionac taségina imi ama areŋ yomuac ic ionac taségina ogicma meefiyu bisiqatéŋ hia wammuc séc wammac.

Yesunéŋ Maŋgocya ewa hia ac ézéyec.

²⁵Waŋu nalé imuaru Yesunéŋ yomuhuc zéyec; Baec kurumeŋ miŋina, gi ackuazécgá imi niŋtegic qinŋtegic ic zéma niniŋ ic ionac muru musaŋgé énécmianzaŋ, néŋ nambérac komoc komoc ionac mia énézéna héŋanza. Maŋgoc, imuac mia gi mepésigénzua. ²⁶Oo, Maŋgoc, yominéŋ ewa siŋga heyec imi mia wanzac. ²⁷Maŋgocnanéŋ iwawai moczoŋ méranaiguc haidarec. Ic méŋ Naŋa ménda niŋmizac, néŋ Maŋgocyanéŋ sac niŋmizac. Waŋu méŋnéŋ méŋ Maŋgoc ménda niŋmizac, néŋ Naŋa zéma Naŋanéŋ énézéyu hémmu imi eneŋ sac nimmizu. ²⁸Qekameka zéma iwawai réwéria bisiqatéŋ wamma keczu imi moczoŋ nuac muru hadacgic. Neŋ tac niniŋ mihicŋi énécmimaŋ. ²⁹Ni imi ewa qerinanéŋ gum bénzénzéŋa zéma memaamu kekera, imuac nuac muru hagic. Hama boŋ zurana mema qacginu haima nuac murunec niŋareŋ waŋgic. Kekec uŋaginanéŋ tacniniŋ mihicŋimac. ³⁰Nuac boŋ zurana imi haŋ qeqeya waŋu nuac hinana imi efea.

Yesu imi Sabata imuac miŋina.

12 ¹Nalé imuaru Yesunéŋ Sabata naléiguc wit ai qericma keŋec. Keŋu tohotoho ichéra ieneŋ yaka niŋ humuma wit héla tosara kuma negic. ²Negic Farisaio ic eneŋ inicma Yesu ézéma zégic; Inicna! Tohotoho ichécgá eneŋ Sabataiguc haka ménda wawaŋawac wanzu. ³Zégic yomuhuc énézéyec; Dawidi zéma méndacmimia ieneŋ yaka

niŋac humuma némac haka waŋgic imi ini ménj ménda oloŋanŋu? ⁴Inéj Anutuac ocmuŋ qeriaiguc emma méndacmimia iniguc saméj téréya imi negic. Haka hofac oo ic ieneŋ sac wawaŋawac séc imi waŋgic. ⁵Me Sabata séc hofac oo ic ieneŋ ocmuŋ téréyaiguc héna ac logima ai mema kendoŋ qesaulianŋu, néj képésic solaŋ kecŋu imi ini héna aciguc ménda oloŋanŋu? ⁶Neŋ imuac énézéwa niŋgic, ocmuŋ téréya ogicma eŋeŋa wanzac imi youmi nanŋua. ⁷Ac kiwi ménj yomuhuc hezac; Ni mulumananŋ qahac, néj wésé niniŋac ewa siŋna heanŋac. Ini ac imuac hénia nimbunec képésic ginaguc ménda zéénécmiwunec. ⁸Imi mia Icac Naŋa imi Sabata kendoŋ imuac miŋina kecŋac imuac niŋac imuhuc zézuu.

Ic méria séléc sélécgia.

⁹Imuhuc zéma baec imuacnec kemma tocgotocgo amaginaiguc eŋec. ¹⁰Waŋu imuaru ic ménj méria séléc sélécgia tarec. Taru ic embac eneŋ Yesu aciguc opocbiŋ zé héna hocma qesimigic; Sabata kendoŋiguc hafi mehiaru énécmimiawac hezac me? ¹¹Zégic Yesunéj yomuhuc énézéyec; Onac murunec méjnéj rama momacguc késakeru Sabata kendoŋiguc baec séséŋiguc hiŋgaru ménda késahéréyu érémac me? ¹²Icnéj rama ogicma kunehŋnec eeyaguc wanzac, imuac Sabata kendoŋiguc goi héihéi ai imi hia wammacac hezac. ¹³Imuhuc zéma ic imuac, Méraga suluna, zéyu méria suluyu moczoŋ kecec tataru wamma néwécyawac séc waŋec. ¹⁴Imuhuc waŋu Farisaio ic ieneŋ hiŋgacma Yesu dimuhuc qewiŋ zéma sasaniŋiaiguc zéareŋ waŋgic.

Anutuac welenqeŋe ic.

¹⁵Waŋu Yesu imi niŋteŋicma ama baec imi waima baec ménju keŋec. Keŋu ic embac sasalanéj méndacmigic. Waŋu yaŋ hafiginaguc imi moczoŋ mehiaru énécmidarec. ¹⁶Mehiaru énécmima eŋeya hénia ménda zéaumu niŋac neuŋ héiénécmiyec. ¹⁷Imi mia Anutunéj Yesaiawac murunec bianŋac ara yomuhuc zéyec imi héla héimac niŋac imuhuc waŋec; ¹⁸Youmi imi welen qeqena, neŋ i gésimiyi. Nuac qeri uŋanéj iwac siŋ nimmima ségiségi yanda wanzua. Ni Uŋana iwac muru haimiwa inéj ic enia kecec solaŋa zéau énécmimac. ¹⁹Waŋu inéj tohalicya qahac, qac silacya qahac. Méjnéj ménj héna yandaiguc ac ewaya ménda nimmac. ²⁰Uŋ kétéŋaguc imi ménda kumac. Kifa zéra bouc bouc wanzac imi ménda hiwécgémac. Imuhuc wammanec kecma kecec solaŋa qindiŋima keŋu ogicogira wandacmac. ²¹Waŋu ic enia ieneŋ ewagina kewugina Yesuac qaraiguc korodacmu.

Yesu zéma Beelzebub.

²²Waŋu nalé imuaru ic ménj tiliŋtiliŋ birianéj késayu kic hilic waŋu ara qahac kerec imi Yesuac muru wagic keŋgic. Waŋu Yesunéj mehiaru

miyu ac zéma kiwa hima keŋec. ²³Waŋu ic embac moczoŋ welicgéma zégic; Youmi Dawidiac qeli me deic? ²⁴Zégic Farisaio ic eneŋ ac imi nimma yomuhuc zégic; Uŋa biria ionac kunenŋina Beelzebul iminéŋ kuc ménda miyu uŋa biria nesimacac séc qahac. ²⁵Waŋu Yesunéŋ niniŋgina niŋtegicma yomuhuc énézéma zéyec; Héŋgaleŋ ama areŋa yanda méŋac ic embachéranéŋ eŋaocnec héndéŋ amugic héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi kisi wammac. Waŋu ama areŋa yanda me ama méŋac ic embachéranéŋ eŋaocnec héndéŋ amuma hia ménda naŋselimu. ²⁶Biria miŋinanéŋ Biria miŋina elicgézaciguc ekaocnec téamuzaoc. Imuhuc waŋu iwac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi dimuhuc naŋselimac? ²⁷Waŋu ni Beelzebulnéŋ kuha néŋu uŋa biria elicgé énécmianzuaiguc, naŋhécginanéŋ mérac kuhaiguc nesi énécmianzū? Imuac bec eŋaoc niŋgésigési wammuc hezac. ²⁸Waŋu Anutuac Uŋanéŋ kuha néŋu uŋa biria nesi énécmianzuaiguc, Anutuac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi bec onac muru ha énécmizac. ²⁹Méŋnéŋ méŋ walac ama miŋina selia ménda késa qatémaguc dimuhuc amayaiguc emma iwac iwawaiya wagicma kemmac? ³⁰Ic méŋ niguc ménda kecanzac imi andianéŋ nuanzac. Ic méŋ niguc mequtulaŋ ménda waŋanzac imi héndéŋ qéndéŋanzac. ³¹Imuac énézéwa niŋgic, késpedes hénia hénia zéma Anutu zébiri qébiri wammimia imi waiwaiyawac séc wammac, néŋ Uŋa Téréya zébiri qébiri wammimia imi waiwaiyawac séc qahac. ³²Méŋ Icac Naŋa zébiri mimaciguc késpedesiya imi waiwaiyawac séc. Waŋu méŋ Uŋa Téréya zésure wammimac imi késpedesiya imi deguc baeciguc me baec bianŋguc hahaya imuaru momacnec ménda waiwaiyawac séc.

Ic hésa zéma imuac héla gocmia.

³³Ini ic hésa méŋac hiabia zéma hélaya niŋac imuhucyanec hiabia zému. Waŋu ic hésa méŋac biria zéma hélaya niŋac imuhucyanec biria zému. Ic hésawac hénia imi imuac hélanéŋ zéauanzac. ³⁴Qerigina igucnec qesalecgéma mayu kuaginanéŋ zéanzu imuac niŋac qaté mokoleŋac qelihécgina ini némaciguc ac hiabia méŋ hia zému? ³⁵Ic hiabianéŋ qeriawac hofia igucnec iwawai hiabia wiriru éréanzac. Waŋu ic birianéŋ qeriawac hofiyaiguc iwawai biriawac wiriru éréanzac. ³⁶Zéwa niŋgic gésigési nalé yandaiguc ac sicsaocya zéanzu imuac hénia moczoŋ zéasaridacmu. ³⁷Imuac niŋac geŋga acganéŋnec mesolaŋani géŋgéŋa wammac. Imuhucyanec geŋga acganéŋnec késpedesigaguc zégéŋgéŋa wammac.

Yonawac séséc.

³⁸Imuhuc zéyu, Farisaio ic zéma hénia acac kiwi ic tosara ieneŋ ac yomuhuc melenŋmigic; Kiwi ic nini guac murunec séséc méréra méŋ hémbiŋ zé wanziŋ. ³⁹Imuhuc zégic melemma énézéyec; Hicŋisai biria

téngén zéma kaiseroac buŋa yominén séséc mérérawac hémbin zé zéwelec wanzu. Wanu asé kiwiac séséc tosara qahac, néŋ kua meme ic Yonawac sésécya sac mihicŋi énécmimia wammac. ⁴⁰Yona imi siŋi kaiwe haréwéc kondun yaŋ tomeŋa qeriaiguc heyec, imuhucyanec icac naŋa imi siŋi kaiwe haréwéc baec omoŋaiguc hemac. ⁴¹Niniwe ic embac ieneŋ Yonawac ackuažéc nimma ewagina melenŋic, néŋ mén Yona ogicma eŋeŋa wanzac imi youmi namba ewagina ménda melenzu. Imuac niŋac gésigési naléiguc Niniwe ic embac ieneŋ hicŋisai yomi iniguc namma hicŋisai yomuac késpedes ginaguc zéénécmimu. ⁴²Baec wanŋoŋa Saut imuac embac garatanén Solomonac niŋteŋic qinŋteŋic ac nimmaŋ zé baec teteŋcia igucnec hayec, néŋ mén Solomon ogiczac imi youmi namba gezacgina ménda qeanzu. Imuac niŋac gésigési naléiguc embac garata iminén hicŋisai yomi iniguc namma késpedes ginaguc zéénécmimac.

Uŋa biria liliŋgéma hahaya.

⁴³Uŋa birianén ic ménac qeria igucnec éréma tachiarumaŋ zé baec kisiaiguc lelecgéma kemma hocbipiyec. ⁴⁴Imuhuc wamma yomuhuc zéyec; Ama waima hayi imuhucŋeŋ liliŋgéma kemmaŋ. Imuhuc zéma liliŋgéma kemma héŋu ama imi miŋina qahac qeusuŋ wamma mezeriru eŋ naŋec. ⁴⁵Imuhuc hémma kemma uŋa biria 7 eŋeya ogicma moczoŋ biriŋiria wanzu imi onagiru hama ama imuaru hiŋgacma tacyac waŋic. Imuhuc waŋic ic imuac kekecyawac teteŋcia imi kekecyac walac kerec imi ogicma moczoŋ biridaczac. Haka silic imuhucyanec hicŋisai biria yomi onac muru hicŋi énécmimac.

Yesuac sac taséhéra héla.

⁴⁶Yesunén ac imi ic embac tuŋginaguc énézémanec naŋu neŋgoc munahéra ieneŋ ac ézéwiŋ zé hama séŋgaŋeŋ naŋkecgic. ⁴⁷Imuhuc waŋkecgic ic méŋnéŋ ézéma zéyec; Ninzaŋ, neŋgoc munahécga ieneŋ giguc ac zéwiŋ zé séŋgaŋeŋ nanzu. ⁴⁸Imuhuc zéyu Yesunén yomuhuc énézéyec; Méré méré eŋeŋ nuac neŋgoc munahécna wanzu? ⁴⁹Imuhuc zéma méria suluyu tohotoho ichéra ionac muru keŋu zéyec; Inicŋic, nuac neŋgoc dac munahécna imi youmi taczu. ⁵⁰Méŋnéŋ mén Kurumeŋ Maŋgocna iwac ewa siŋ tohoma wamma mezac imi mia nuac neŋgoc nauŋna zéma dac muna wanzu.

Iwawai gocmia qesaanzu imuac qelumbec ac.

13 ¹Ai meme imuaru Yesu ama igucnec mama zékén zécgériaiguc kemma tarec. ²Tackeru tocgégic imi eneŋ tuŋ yanda imuac niŋ Yesu eŋeyaoc imi zéiciguc emma tarec, néŋ ic embac tuŋginaguc imi moczoŋ zékén giŋgiŋa sakasaciguc naŋic. ³Naŋkecgic inén qeqaiŋ aciguc ackuažéc sasala énézéma zéyec; Gezac haigic! Héihimic ic méŋnéŋ

iwawai gocmia qesaman 3é aiiguc keŋec. ⁴Qesamanec keŋu tosara imi h́ena giŋgiŋaiguc mayec. Mayu nei eneŋ hama h́eima q́cǵgédacgic. ⁵Waŋu tosara imi hoc sisic, baera haŋqeŋeya imuaru mama h́eiyec. Waŋu baec dépaŋa imi komora waŋu q́rawia imi focdac nézǵngéma éreyec. ⁶Néŋ zaligina ménda hiŋgac yacǵéyu kaiwenéŋ érema qeyu uririma humudarec. ⁷Waŋu tosara imi h́éféréréc qeriaiguc mama h́eiyu h́éférérécnéŋ yandima h́edacǵéyec ⁸Waŋu tosara imi baec hiabiaiguc mama h́eima ura méŋnéŋ 100, méŋnéŋ 60, méŋnéŋ 30 imuac séc h́ela sasala haidacgic. ⁹Méŋ gezawagucnéŋ ac yomi nimmac.

Qelumbec ac imuac h́enia.

¹⁰Waŋu tohotoho ich́era eneŋ hosuraiguc kemma qesimigic; Némac niŋac ac qeqaiŋiguc haima énézékeczan? ¹¹Zéŋic melemma énézéyec; Kurumeŋac héŋgaleŋ amawac niniŋ saŋa imi onac muru énécmimia waŋec, néŋ ionac muru imi qahac. ¹²Ic mérénéŋ hemizac imi toroqema miyu ogicma hemimac. Waŋu ic mérénéŋ ménda hemizaciguc imi iwawai érhécdac hemizac imi acguc momacnec wagiru qahac wandacmac. ¹³Ieneŋ kicgina hibipima héŋanzu, néŋ ménda héŋtegicanzu. Waŋu gezacginanéŋ ac niŋanzu, néŋ ménda niŋtegicanzu. H́enia imuac niŋ qeqaiŋ aciguc énézéanzua. ¹⁴Yesaianéŋ biaŋac ara zéyec imuac h́ela imi ionac muru héizac. Zéyecnéŋ; Gezacginanéŋ nimmu, néŋ méndadac niŋtegicmu. Kic hima hémmu, néŋ méndadac héŋtegicmu. ¹⁵Ic embac yomi onac ewa qerigina imi mehéŋgé énécmimia waŋu, gezacginanéŋ niŋbipima kicgina héméŋzaligic. Imi mia kicginanéŋ héŋtegicma gezacginanéŋ niŋtegicma ewa qeriginanéŋ niŋasarima liliŋgéŋic mehiaru énécmiwi niŋac imuhuc waŋgic. ¹⁶Eneŋ imi kicginanéŋ héŋtegicma gezacginanéŋ nintegicanzu imuac kic gezacgina imi mériaŋaguc. ¹⁷Ni h́elacnec énézéwa niŋgic; Kuameme ic zéma ic embac solaŋa sasalanéŋ ini h́énzu imuac h́embiŋ 3é mambéc kecaŋgic, néŋ ménda héŋgic. Waŋu ini niŋzu imuac nimbiŋ 3é mambéc kecaŋgic, néŋ ménda niŋgic.

Gocmia qesaqesa imuac h́enia.

¹⁸Imuac bec héhimic icac muru qeqaiŋ ac imuac h́enia 3éwa niŋasarimu. ¹⁹Méŋnéŋ méŋ héŋgaleŋ ama areŋa yanda imuac ackua3éc nimmaguc ménda niŋasariyu iwac ewa qeriaiguc qesayu hezac imi Biria miŋinanéŋ hama paktak wagicma kemmac. Ic imuhucya imi iwawai gocmia h́ena giŋgiŋaiguc mama h́eianzac ésécnec. ²⁰Waŋu gocmia hoc siraiŋguc qesayu mama h́eiyec ic imuhucyanéŋ ackua3éc nimma séŋiséŋi wamma ewa qeriaiguc focdac késama kecaŋzac. ²¹Waŋu ewa qeriaiguc gétéya ménda késayacǵéyu nalé hotoŋanec naŋselimac, néŋ ackua3éc imuac niŋac 3érabéra me ununesi hicŋiyu focdac maqeaŋzac. ²²Waŋu qesayu h́éféréréc qeriaiguc h́eiyec ic imuhucyanéŋ ackua3éc niŋanzac,

néj baecac ewa goro zéma hinawac ikocnéj hézicgéyu gorosona waŋanzac. ²³Waŋu qesayu baec halécyaguc mayec ic imuhucyanéj ackuazéc nimma hénia niŋasariyu ménjac héla 100, ménjac 60, waŋu ménjac 30 imuhuc haianzac.

Qézézac wit suginaiguc hicŋihicŋiya imuac hénia.

²⁴Waŋu Yesunéj qeqaiŋ ac ménj yomuhuc énézéyec; Kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi ic ménjnéj aiyaguc iwawai gocmia hiabia qesayec ésécnec. ²⁵Waŋu ic embac héra moczoŋ gaugina hedacgic hazéranéj hama neneac gocmia qeriaiguc qézézac gocmia qesama néŋgacma keŋec. ²⁶Waŋu gocmia imi yandima héla haiyu duŋa qézézac imi acguc wininiyec. ²⁷Waŋu ama miŋinawac weleŋ qeqhéra eneŋ imi hémma miŋgina ézéma zégic; Miŋ Kewunina gi aigaiguc gocmia hiabiawac qesanec, néj qézézac imi dimuacnec? ²⁸Qesimigic melemma énézéyec; Hazécna ménjnéj imuhuc waŋec. Waŋu weleŋ qeqhéra ieneŋ qesima zégic; Nini kemma qézima mutulaŋgéwiŋ niŋac waŋgénzac? ²⁹Zégic, qahac zéma zéyec; Imuhuc waŋkecma padi imi momacnec hérégic éréwac niŋac. ³⁰Imuac niŋac ini waigic momacnec yandima yacmu. Waŋu héla meme naléyaguc héla meme ic énézéwa hama walac qézézac imi qézima gericiguc omu niŋac dérécgému. Waŋu neneya imi tocgéma hama hofinaiguc haidacmu.

Gocmia komodia imuac qelumbec ac.

³¹Waŋu qeqaiŋ ac ménj yomuhuc énézéma zéyec; Kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi ic ménjnéj saiwa gocmia ménj mema aiyaguc himirec ésécnec. ³²Imi iwawai gocmia ionac komoragina téŋgéŋ. Waŋu yandimac imuaru aiiguc ichésa tosara onogicma kuneŋ yanda waŋanzac. Waŋu sawawac nei eneŋ hama hawaiguc haecgina haima kecanzu.

Yis imuac qelumbec ac.

³³Waŋu qeqaiŋ ac ménj muŋgucnec énézéma zéyec. Kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi yis embac ménjnéj mema padi uha sasala imuac qeriaiguc haima lelecgéyu tackecma moczoŋ sécgédaru yandianzac ésécnec.

Qelumbec aciguc zéanzac imuac hénia.

³⁴Yesunéj ackuazéc imi moczoŋ qeqaiŋ acguc qemanec ic embac tuŋaguc énézédarec. Qeqaiŋ ac qahac ménj ménda énézéyec. ³⁵Imuhuc waŋu Anutunéj kua meme icyawac^v murunec ac ménj yomuhuc zéyec imi, héla héiyec; Ni kuana auma qeqaiŋ ac zémaŋ. Baec kurumeŋ zéyu hicŋiyec imuarunec sasaŋgiaiguc hema éréyec imuac mia zéaumaŋ.

^v 13:35 Asafe (Leg 78:2).

Yesunéh qézézac imuac hénia zéasariyec.

³⁶ Waŋu Yesunéh ic embac tuŋaguc imi méli énécmima ama qeriaiguc eŋec. Eŋu tohotoho ichéra ieneŋ iwac muru hama zégic; Qézézac aiiguc éréyec qeqaiŋ ac imuac hénia zéasarina ninni. ³⁷ Zégic melemma énézéyec; Iwawai gocmia hiabia qesayec imi Icac Naŋa. ³⁸ Ai imi baera baera. Ic gocmia hiabia imi kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imuac naŋhéra. Waŋu qézézac imi Biria miŋinawac naŋhéra. ³⁹ Waŋu iwawai biria qesayec imi Biria miŋina imi mia. Hélawac ai yawuŋ imi mia baec yomuac nalé tetcgia. Waŋu héla meme ic imi kua meme uŋa eneŋ. ⁴⁰ Waŋu qézézac mutulaŋgéma gericiguc oanzu ésécnec baec yomuac nalé tetcgiaiguc haka imuhucya hicŋimac. ⁴¹ Icac Naŋanéŋ kua meme uŋahéra méli énécmiyu hama héŋgaleŋ ama areŋa yanda igucnec iwawai kápésic mihicŋianzu imi zéma ic hénia ac logianzu imi moczoŋ gési énécmidacmu. ⁴² Gési énécmidacma geric yanda qeriaiguc giligic hiŋgacdacmu. Hiŋgacma imuaru zésiac wamma zécgina aric aric kimu. ⁴³ Waŋu ic solaŋanéŋ Maŋgoc ginawac héŋgaleŋ ama areŋa yandaiguc kaiwe ésécnec asarima kecmac. Ic gezawagucnéŋ, ac yomi nimmac.

Qelumbec ac haréwéc.

⁴⁴ Kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi iwawai eeyaguc ai qeriaiguc saŋgima heyu ic méŋnéŋ mihicŋjima muŋguc musaŋgéma ségiségi wamma kemma iwawai hemimia imi moczoŋ haidacma soukiwa mihicŋjima baec imi boŋa meyec ésécnec.

⁴⁵ Waŋu muŋguc méŋ imi yomuhuc; Kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi nénnagémba ic méŋnéŋ hoc welic welicgiawac hohoc ai meanzac ésécnec. ⁴⁶ Keŋkecma méŋ boŋa eŋeŋa sécyu mihicŋjyec imuaru kemma iwawai hemiyec séc moczoŋ haidacma soukiwa mihicŋjima iwawai imi boŋ meyec.

⁴⁷ Waŋu muŋguc méŋ imi yomuhuc; Kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi uŋic konduniguc giligic hiŋgacma lambéc hénia hénia énépésiyec ésécnec. ⁴⁸ Waŋu uŋic imi kuaya qeyu hérégic kondun élélahu eŋu mama tacma hiabia imi neŋŋeŋiguc tigic hiŋgarec, néŋ biria imi giligic keŋec ésécnec. ⁴⁹ Baec yomuac nalé tetcgiaiguc haka silic imuhucyanéŋ hicŋimac. Kua meme uŋa ieneŋ hama biria meme ic imi ic solaŋa ionac suggina igucnec gési énécmimu. ⁵⁰ Gésiénécmima geric yandaiguc giligic hiŋgacma imuaru mia zésiac wamma zécgina aric aric kimu.

Iwawai eeyaguc wahala zéma qelia.

⁵¹ Imuhuc zéma qesiénécmiyec; Ini ac imi moczoŋ niŋasaridaczu? Zéyu zégic; Oo Miŋ Kewunina. ⁵² Waŋu énézéma zéyec; Imuac bec hénia acac

kiwi icya icya kurumeŋ amawac hénia ku énécmiyu tohotoho ic héla wamma kecŋu imi ama miŋina méŋ iwawai eeyaguc hénia hénia qelia zéma wahala momacnec hofi amaya igucnec mema maanzac ésécnec.

Nazarete ama areŋa yanda imuac miŋina eneŋ Yesuac héŋacya megic.

⁵³Yesunéŋ qeqaiŋ ac imuhuc zédaru tecgéyu imuacnec waima keŋec. ⁵⁴Waŋu eŋeya tauŋiguc hama tocgotocgo amaginaiguc ackuazéc hénima ku énécmiyec. Kuénécmiyu welicgéma qesiamuma zégic; Ic imi niŋtegic qiŋtegic zéma kuc imuhucya yomi dimuacnec meyec? ⁵⁵Waŋu ic yomuac hénia hiadac nindacziŋ. Imi kamundawac naŋa, neŋgocyawac qara Maria, waŋu munahéra, Yakobo, Yosefe, Simon zéma Yuda. ⁵⁶Naunhéra imi neŋaŋguc ménda kecancziŋ? Waŋu ic yomi ninij zéma kuc imuhucya dimuacnec meyec? ⁵⁷Waŋu ninij imuhucyanéŋ batucgé énécmiyu ninzéhé mimuac séc qahac waŋec. Waŋu Yesunéŋ yomuhuc zéma énézéyec; Anutuac tiliŋ tiliŋ ic méŋnéŋ eŋeya ama areŋaiguc zéma taséhéra sugcinaiguc sac imi eebipiyaguc ménda waŋanzac. ⁵⁸Waŋu ninzéhé ninzéhéŋina qahac imuac niŋac ama areŋ imuaru kiwi méréra kuhaguc sasala ménda meénécmiyec.

Doku naec ic Yohane humuc suruc.

14 ¹Nalé imuaru baec galeŋ Herodenéŋ Yesuac buŋa suruc imi niŋec. ²Nimma welen qeqhéra énézéma zéyec; Ic imi doku naec haka ic Yohane. Inéŋ mia humuc igucnec qelima yaczac! Imuac niŋac kuha sasala imuhucyanéŋ iwac muru ai mezac. ³Becnec Herodenéŋ munaya Filipinoac iniŋa qawéra Herodiawac niŋac wamma Yohane késa qatéma hésa amaiguc oporu tarec. ⁴Hénia imi Yohaneŋéŋ, Gi embac qawécga menec imi hénia qahac, imuhuc zéma ac zémiaŋec imuac niŋac imuhuc wammiyec. ⁵Nalé imuaru Herodenéŋ Yohane qehumumaŋ zé waŋec, néŋ ic embac eneŋ iwac niŋgic Anutuac kua meme ic waŋu ionac niŋac niŋyéwérima waiyec. ⁶Waŋu Herodeac hiŋhiŋhiŋi naléya hayu nezéléléŋ aria mekecgic Herodiawac béraŋanéŋ sugcinaiguc legic hiriyu Herodenéŋ hémma ségiségi waŋec. ⁷Ségiségi wamma némac iwawai niŋac qesiyu hia midacmaŋ zéma zéseliyec. ⁸Waŋu neŋgocyanéŋ zéqindiŋi wammiyu yomuhuc ézéyec; Doku naec haka ic Yohaneac orucya youmi zéiciguc haima néna. ⁹Imuhuc zéyu ic kewu imi nimma ewa biric waŋec. Waŋu ic embac i guc momacnec tacgic ionac zéma ac zéselima zéyec imuac wamma qesiyec séc wammimu niŋac énézéyec. ¹⁰Énézéma ichéra méli énécmiyu Yohane hésa amaiguc taru déméŋa qericgic. ¹¹Qericma oruha imi zéiciguc haima mehama embac seraŋa iwac migic duŋa neŋgocyawac mekeŋ miyec. ¹²Waŋu Yohaneac tohotoho ichéra eneŋ hama qamora mekeŋ téŋgéma kemma Yesu ézégic.

Ic 5,000 nene gumu énécmiyec.

¹³Zégic nimma eŋeyanec zéiciguc emma baec kisiaiguc keŋec. Waŋu ic embac tuŋagucnéŋ imuhuc nimma tauŋ igucnec séc méndacmima baec

héna kenjic. ¹⁴Waŋu Yesunéj hama ic embac tuŋaguc imi inicma ionac niŋ ewa biric wamma yaŋ hafiginaguc imi méhiaru énécmiyec. ¹⁵Ama mari waŋu tohotoho ichéra ieneŋ hama zégic; Yomi imi baec kisia, waŋu nalé bec tecgézac. Imuac ic embac méli énécmiina ama arenjiguc kemma eŋaoc nenegina boŋ memu. ¹⁶Imuhuc zégic énézéyec; Kemmu niŋac ménda ninzua. Eŋaoc énécmigic negic. ¹⁷Imuhuc énézéyu ézégic; Nini you imi saméŋ méra mén zéma lambéc éréhéc sac he nénécmizac. ¹⁸Imuhuc zégic zéyec; Imi mema you nuac muru hagic. ¹⁹Waŋu ic embac imi qézézaciguc mama tacmu niŋ énézéyec. Waŋu saméŋ méra mén imi zéma lambéc éréhéc imi mema kiwa kurumenjiguc hiyu eŋu mériaŋ ac zéyec. Zéyu tecgéyu saméŋ imi mésémma tohotoho ichéra énécmiyu duŋa ieneŋ mema ic embac énécmigic. ²⁰Waŋu ic embac moczoŋ yanda negic sécgé énécmidarec. Waŋu Yesuac tohotoho ichéra ieneŋ saméŋ bororoŋa waigic heyec imi tocgégic neŋgeŋ 12 kuagina qedarec. ²¹Saméŋ negic imi embac zéma nambérac imi ménda olomma ic sac oloŋgic zaŋgégina 5,000 zézéya séc waŋec.

Yesu imi konduŋ doku qahaiguc tima keŋec.

²²Imuhuc waŋgic tecgéyu nalé imuarunec focdac Yesunéj ic embac onopocma naŋunec tohotoho ichéra zéiciguc emma walac walac zékéŋ néwéc kemmu niŋac énézéyec. ²³Waŋu inéŋ ic embac onoporu kendacgicguc zéwelec wammaŋ zé eŋeyanec baec boŋayaiguc eŋec. Emma keru ama siŋiyu i eŋeyanec sac imuaru kerec. ²⁴Waŋu zéic imi bec baec zécgéria waima lakec kemma zékéŋ namuŋaiguc keŋkeru luhucnéŋ wéségina igucnec hayu konduŋ temboŋa yaru ai yanda mekecgic. ²⁵Ama ewia 3 kilok zéma 6 kilok sura imuaru Yesu imi zékéŋ qahaiguc tima tima ionac muru hayec. ²⁶Hayu tohotoho ichéra ieneŋ héŋgic bacgina zaŋagiyu zénéŋgina hiriyu kucnec qacma zégic; Kuwic erimi! ²⁷Qacgic Yesu focnec énézéma zéyec; Bacgina ménda yandiyu! Yomi nenaoc, zénéŋgina ménda hiriyu. ²⁸Zéyu Peteronéŋ melemma zéyec; Miŋ kewuna geŋgaoc wanzaŋiguc zéna doku zékéŋ qahaiguc guac hawa. ²⁹Imuhuc qesiyu hia hana zéyec. Zéyu Peteronéŋ zéicigunec mama doku qahaiguc tima tima Yesuac murugeŋ keŋec. ³⁰Keŋu luhuc yandanéŋ hayu hémma bawa yandiyu hénima hiŋgacma qarec; Miŋ kewuna hama népésina!^w ³¹Zéyu Yesunéŋ focnec méria suluma késayu éréyu zéyec; Ninzéŋ ninzéŋga komocdiada! Némac niŋac ewa éréhéc wanzaŋ? ³²Imuhuc zéma késayu ekawu zéiciguc eŋic luhuc imi néŋ qeyec. ³³Waŋu zéiciguc tacgic eneŋ sicgémima zégic; Gi hélacnec Anutuac Naŋa.

Genesarete ama arenjiguc hafi ic mehiaru énécmiyec.

³⁴Waŋu zékéŋ handi handi qericma Genesarete baeciguc keremma zéic igucnec magic. ³⁵Magic ama areŋ imuac miŋjina eneŋ Yesu héŋtegcima ac

^w 14:30 Girik aciguc; aŋgéŋna tina!.

haigic ama areŋ lelec lelec tacgic séc kendaru ic embac eneŋ tosara yaŋ hafiginaguc imi moczoŋ onagicma iwac muru hagic. ³⁶Hama Yesunéŋ niŋénécmiyu yaŋhafi ginaguc eneŋ iwac malekuya susuriadac imi eŋdac osimu niŋac zéwelec wammigic. Waŋu késagic séc hiarudacgic.

Yanda onac haka silic.

15 ¹Waŋu duŋa Yerusalemnec Farisaio ic zéma héna acac kiwi ic eneŋ Yesuac muru hama yomuhuc qesimigic; ²Némac niŋac tohotoho ichécga eneŋ yanda hécnina ionac haka silic imi logima méragina ménda zuacma nene nezu? ³Zégic Yesunéŋ melemma énézéyec; Waŋu ini acguc némac niŋac eŋaŋ haka silic niŋac wamma Anutuac héna ac logianzu? ⁴Anutunéŋ yomuhuc zéyec; ^xNeŋgoc maŋgocga eegira héiwésémaŋ. Waŋu mérénéŋ mén neŋgoc me maŋgocyawac zébiri mimac imi humucac buŋa wammac. ⁵Néŋ ini yomuhuc zéanzu; Méŋnéŋ mén neŋgoc me maŋgocya ézéma iwawai hezac imi guac gémbinec nangé gémbacnec, néŋ imi Anutuac buŋa qemimia, imuhuc zémuiguc ⁶iwawai iminéŋ neŋgoc maŋgocya eegira efima ménda héiyu hia wammac zéma eŋaŋ haka silic imuac mia wamma Anutuac ackua^{zéc} imi qizizigégic zécgériaiguc keŋanzac. ⁷Ini ic ikora! Yesaianéŋ onac bianac ara yomuhuc zéyec imi hélacnec; ⁸Ic embac youmi kua taséginanéŋ sac mepési néŋanzu. Waŋu qeriginanéŋ néŋgac némma lakec hezac. ⁹Ic eŋaŋ pakeŋ ac zéma héna ac ku énécmima ni imi héla qahac eŋ mepési néŋanzu.

Iwawai mebiri hélacnec énécmimia.

¹⁰Waŋu Yesunéŋ ic embac unuruyu hosuru hagic énézéma zéyec; Gezacginanéŋ nimma niŋasarigic. ¹¹Iwawai ic méŋac kuaya igucnec hiŋgacanzac iminéŋ ménda mezapi qemianzac, néŋ iwawai kuaya igucnec maanzac iminéŋ mezapi qemianzac. ¹²Waŋu tohotoho ichéra ieneŋ hosuru hama qesimigic; Acganéŋ Farisaio ic qeri yéwéc mihicŋi énécmizac imi nintegiczaŋ? ¹³Imuhuc zégic acgina melemma zéyec; Ic hésa kurumeŋ Maŋgocnanéŋ ménda himirec imi moczoŋ gété zaliginaguc qézidacmac. ¹⁴Waigic siŋginawac waŋgic. Ic imuhucya imi galeŋ kicgina hilic hilicgia. Ic mén kiwa hilic hilicgianéŋ kichilic méŋac galeŋgéma wagiru kemmaoc imi, ekawu momacnec baec séséŋguc hiŋgacmaoc. ¹⁵Waŋu Peteronéŋ ara melemma zéyec; Qeqaiŋ ac imi nonac zéasari nénécmima ninni. ¹⁶Zéyu Yesunéŋ yomuhuc zéyec; Ini niŋtegic qin^{tegic}gina qahacnec keczu? ¹⁷Iwawai ic kua igucnec tomenjiguc hiŋgacanzac imi moczoŋ muŋguc hénaya igucnec maanzac imi ini ménda héŋtegiczu? ¹⁸Waŋu iwawai kua igucnec éréanzac imi ewa qeria igucnec éréanzac. Waŋu iminéŋ mia ic imi mezapi qemianzac.

^x 15:4 Me zéseliyec. ^y 15:6 Kiwi méranéŋ ooya tosaraiguc; héna ac.

¹⁹Ewa qerigina igucnec éréanzac imi yomuhuc; Niniñ biria, ic qeqe, kaisero, kaisero ewa ewa, señkowu, héipuc ac ikora, zébiri qébiri.

²⁰Iwawai imuhucyanéñ ic imi mezapí qemianzac. Wañu méra ménda zuacma nene nenia iminéñ ic imi ménda mezapí qemianzac.

Kanaañ embac iwac ninzéñ ninzéña.

²¹Wañu Yesunéñ baec imi waima Tiro zéma Sidon baeciguc keñec. ²²Gezac haigic, Kanaannec embac ménñ baec suc imuaru kecañec inéñ Yesuac muru hama qacma yomuhuc zéyec; Miñ Kewu, Dawidiac naña, nuac niñ ewa biric wanna. Béracna imi uña birianéñ gelec malec qahac lafeñgé mianzac. ²³Imuhuc zéyu, Yesunéñ nimma ac ménñ ménda meleñec. Imuac tohotoho ichéra ieneñ iwac hama hinocgémima zégic; Embac imi andéninaiguc qacmanec hazac imuac mélina keñu. ²⁴Zégic melemma zéyec; Ni imi Israel amawac rama sohogic ionac sac méli néñu hayi. ²⁵Imuhuc zéyu embac imi haréma wésiaiguc siggémima zéyec; Miñ Kewu, méra néna. ²⁶Wañu Yesunéñ ara melemma zéyec; Nambérac ionac saméñ mema kazu énécmimia imi hiabia qahac. ²⁷Imuhuc zéyu embac iminéñ yomuhuc zéyec; Oo, Miñ Kewu imi hélacnec, néñ kazu acguc nene bororoña miñhécgina ionac zae igucnec mayu neanzu. ²⁸Imuhuc zéyu, Yesunéñ ézéma zéyec; Owec embac, gi ninzéñ ninzéña kuney yanda. Zéwelec wanzañ séc hicñigémac. Imuhuc zéyu nalé imuarunec dindiña bérara imi hiaruyec.

Yesunéñ ic embac sasala hafigina mehiaru énécmiyec.

²⁹Yesunéñ baec imi waima Galilaia zékéñ giñgiñanec kemma baec boñaya méñiguc emma tarec. ³⁰Taru ic embac tuña tuñanéñ zeke puriña, kic hilic, acgina qahac, héna méragina biria, zéma tosara kileñ onagicma haréma Yesuac wésiaiguc onopocgic hegic. Wañu inéñ mehiaru énécmiyec. ³¹Ic acgina qahac imi ac zégic. Zeke puriña imi hiarugic. Hénagina biria imi hiaruma keñha wañgic. Kic hilic imi kicgina hima héñgic. Wañu ic embac tuñaguc eneñ haka imuhuc hémma welicgéma Israelac Anutu mepésigic.

Ic 4,000 nene gumu énécmiyec.

³²Yesunéñ tohotoho ichéra unuruyu hosuru hagic énézéma zéyec; Ni ic embac tuñ yomi onac ewa biric wanzua. Ieneñ niguc toroqema kecgic bec ai meme haréwéc wañu iwawai neniawac ménñ ménda he énécmizac. Imuac yaka niñac humugicguc eñnec méli énécmiwa kemmu niñac ménda wanzua. Keñkecma hénaiguc qiritic unuwac niñac. ³³Zéyu tohotoho ichéra ieneñ ara melemma zégic; Baec kisia yomuhucgeñ saméñ sasala imuhucya dimuacnec miñicñima ic embac tuñ yanda yomuhucya hía gumu énécmiwiñ? ³⁴Zégic qesiéncmima zéyec; Onac muru saméñ dahec he

énécimizac? Zéyu melemma zégic; Samén 7 zéma lambéc éréhécdac sac he nénécmizac. ³⁵Imuhuc zégic ic embac tuŋa imi baeciguc mama tacmu niŋac énézéyec. ³⁶Imuhuc énézéma samén 7 imi zéma lambéc imi mema ewa hia ac zéyu tecgéyu kuma tohotoho ichéra énécmiyu duŋa ieneŋ mema ic embac énécmigic. ³⁷Ic embac moczoŋ negic sécgé énécmidarec. Waŋu nene bororoŋa waigic tarec imi tocgégic neŋgeŋ yanda 7 kuagina qedarec. ³⁸Ic nene negic ionac zaŋgégina imi 4,000. Embac zéma nambérac imi ménda oloŋ énécmigic. ³⁹Yesunén ic embac méli énécmiyu kendacgic zéiciguc emma Magadan baeciguc keŋec.

Sésécac kiwi méréra mén hémbiŋ zé welecmingic.

16 ¹Farisaio ic zéma Sadukaio ic ieneŋ hama Yesunén séséc kurumen igucnec hahaya mén meyu hémbiŋ zé batucgéma qesimigic. ²Qesigic melemma zéyec; Ama mari waŋu kurumen pésigiyu hémma kurumen pésigizac imuac oraŋguc kaiwe qemac zéanzu. ³Waŋu siŋunec yacma héŋgic kurumen pésic pésic wamma hosusunén nezicgéyu, kia kimac zéanzu. Kaiwe kiwa imuhuc héŋtegcima hélacnec zétecgéanzu, néŋ nalé yomuac séséc imi hia ménda niŋtegcianzu? ⁴Hicŋisai biria zéma kaiseroya imuhucyanén séséc icnéŋ ménda memeya imuhucyawac hémbiŋ zé waŋanzu. Waŋu ionac séséc imi tosara qahac, néŋ Anutuac tiliŋ tiliŋ ic Yonawac séséc imi sac meyu hémmu. Yesu imi imuhuc zéma wai énécmima keŋec.

Farisaio zéma Sadukaio ionac yis imuac goro ac.

⁵Kemma tohotoho ichéra iniguc zékénéwéc keŋgic. Waŋu tohotoho ichéra ieneŋ eluŋ unuyu samén mén ménda mema keŋgic. ⁶Waŋu Yesunén yomuhuc énézéyec; Ini Farisaio ic zéma Sadukaio ic ionac yis niŋac técgina nimma galeŋ memu. ⁷Imuhuc zéyu suginaiguc yomuhuc niŋgésima eminiŋgic; Samén ménda mema hazin imuac niŋ imuhuc zézac. ⁸Yesunén hénia niŋasarima yomuhuc zéma énézéyec; Ninzén ninzénigina komocdiadac, samén ménda mema hazu imuac némac niŋac zé eminiŋ waŋkeczu? ⁹Samén 5 imi ic 5,000 sécgé énécmiyuguc nene bororoŋa tocgégic neŋgeŋ dahec kuagina qedarec imi ini méndagucnec niŋasarizu? Waŋu némac niŋac méndadac niŋqelizu? ¹⁰Waŋu samén 7 imi ic 4,000 sécgé énécmiyuguc neŋgeŋ dahec metocgégic? ¹¹Samén niŋ ménda zézua, néŋ Farisaio ic zéma Sadukaio ic ionac yis niŋac galeŋ memu niŋac zézua imi némac niŋ ménda niŋasarizu? ¹²Imuhuc zéyu yis saméniguc haianzu imuac galeŋ memu niŋ ménda zéyec, néŋ Farisaio ic zéma Sadukaio ic ionac pakeŋ ac niŋac imuhuc zéyec imi niŋasarigic.

Petero Yesuac héniaŋa ninzénigéma zéauyec.

¹³Yesu Kaisarea Filipi baec tasiaiguc haréma tohotoho ichéra qesiéncmima zéyec; Ic embac ieneŋ Icac Naŋawac méré zéanzu?

¹⁴Qesiénécmiyu melemma zégic; Tosara imi doku naec haka ic Yohane zéanžu, tosara imi Elia, Tosaranéj Yeremia me Anutuac tilin tilin ic ionarunec méj zéanžu. ¹⁵Imuhuc zégic qesiénécimima zéyec; Waņu ejaoc, nuac niņac méré zénéņanžu? ¹⁶Imuhuc qesiénécmiyu Simon Peteronéj zéyec; Gi imi Kristo, Anutu kekecyaguc iwac Naņa. ¹⁷Imuhuc zéyu Yesunéj melemma zéyec; Yohaneac naņa^z Simon, gi imi mériaņgaguc! Zézaņ imi séwi zéma sac igucnec hahaya qahac, néj kurumej Maņgocnanéj zéhicņi génzac. ¹⁸Imuac gézéwa niņna, gi imi Petero^a waņu zamanziņ imuac qahaiguc hénaoriņa meycagémaņ. Waņu humumia ionac baec dumuņa imuac kuhanéj méndagucnec onogicmac. ¹⁹Waņu ni kurumeņac héņgaleņ amawac nagu auauyawac kuha imi gi gémmaņ. Némac iwawai baeciguc zikina kurumeņiguc momacnec zikizikia wammac. Waņu némac iwawai baeciguc hulacna kurumeņiguc momacnec hulachulara wammac. ²⁰Imuhuc zéma eņeyaoc Kristo^b wanzac imi méņac méj ménda énézému niņac tohotoho ichéra zéseli énécmiyec.

**Yesunéj eņeya humuc zéma humuc igucnec
yacyac imuac biaņ ac zéyec.**

²¹Nalé imuaru hénima i Yerusalem keņu ic kunéj zéma hofac oo ic kiwahécgina zéma héna acac kiwi ic ionac méraiguc emma qenzej manzej sasala mihicņiyu qegic humuyu ai meme haréwéc waņu humuc igucnec qelima yacmacac hezac imi tohotoho ichéra zéasari énécmiyec. ²²Imuhuc énézéyu Peteronéj wagicma qiziziņgéma kemma ac yomuhuc zémiyec; Miņ kewuna, goiga héina, haka imuhucya méndagucnec hicņigémmac. ²³Imuhuc zéyu Yesu imi liliņgéma Petero ézéyec; Biria miņina, andénaiguc kemma nanna. Gi imi tisuqisurac qaméj, nuac hénana hézicgé nénzaņ; Gi imi Anutuac ewa siņ ménda méndacma ic onac ewa siņ méndaczāņ. ²⁴Imuhuc zéma duņa tohotoho ichéra yomuhuc énézéyec; Ic méjnéj ni méndac némmaņ zé eņeya qaecgé amuma eņeya ic héņgeņa wéndaraya huama méndac némmac. ²⁵Ic méj kekecy aņgétiyu sohomac, néj nuac niņ wamma kekecy waimac imi mihicņimac. ²⁶Ic méjnéj baecac iwawai momac yanda aņgétiyuguc duņa kekecy sohomac imi némacnéj iwac muru hiabia wammac? Me némacnéj kekecyawac kitiwa hia kumacac séc wammac? ²⁷Icac Naņa imi Maņgocyawac edamuguc kua meme uņahéra iniguc hama wawaņ memeginawac séc kitic ku énécmimac. ²⁸Imuac hélacnec énézézua, yomi nanžu onac murunec tosara eneņ ménda humugicnec Icac Naņa imi Ic Kewu qac buņayaguc hamac.

^z 16:17 Girik aciguc; Bayohane. ^a 16:18 Neņaņ aciguc zamanziņ. ^b 16:20 Me Hebirao aciguc; Mesia.

Yesuac kic tanera imi melemma tanera méné waḡec.

17 ¹Ai meme 6 tecgéyu Yesunéḡ Petero, Yakobo zéma Yakoboac munia Yohane onagiru baec boḡaiguc eḡacnec eḡic. ²Waḡu kicginaiguc tanera méné waḡec. Kic ségéria imi kaiwe ésécnec asariyu, séwi usuya imi asac mararaḡ yanda ésécnec waḡec. ³Waḡu ninzu, Mose zéma Elia hicḡi énécmima Yesuguc ac waḡic. ⁴Peteronéḡ haka imi hémma Yesu yomuhuc ézéyec; Miḡ Kewunina, neḡaḡ you kecziḡ imi nimba hiabia wanzac. Siḡganéḡ imuac waḡu hali haréwéc meni, méné guac, méné Moseac, méné Eliawac wammac. ⁵Imuhuc zémanec naḡu, ninzu, hosusu asahagucnéḡ hoturu énécmiyec. Waḡu ninzu, ewa méné hosusu igucnec yomuhuc zéyec; Youmi imi nena Naḡ sorocna. Iwac niḡ ségiségi yanda wanzua. Imuac ara niḡtoho wammu. ⁶Tohotoho ichéra ieneḡ imuhuc nimma bacgina kunéḡ yanda yandiyu baeciguc mama sicgéma kicgina musaḡgéma heḡic. ⁷Waḡu Yesunéḡ hosucginu hama onosima zéyec; Yacḡic, bacgina ménda yandiyu. ⁸Imuhuc zéyu kicgina hima meyacma héḡic méné qahac, néḡ Yesunéḡ sac naḡu héḡic.

⁹Boḡa igucnec mawiḡ zé mama Yesunéḡ zéseli énécmima zéyec; Haka deguc hénzu imi ménda énézégicnec keḡkecma Icac Naḡa humuc igucnec yacmac. ¹⁰Zéyu tohotoho ichéra ieneḡ qesimima zégic; Imuhuc waḡu némac niḡac héna acac kiwi ic ieneḡ Elianéḡ walac hamacac hezac zéanzu? ¹¹Yesunéḡ acgina melemma zéyec; Imi hélacnec, Elia hama iwawai moczoḡ héiqeli wammac. ¹²Waḡu énézéwa niḡic Elia imi bec hayec. Waḡu ieneḡ ménda héḡteḡicma siḡginawac iwawai hénia hénia wammigic. Imuhuyanec Icac Naḡa imi acḡuc méraginaiguc emma qenzeḡ manzeḡ nimmac. ¹³Imuhuc zéyu tohotoho ichéra ieneḡ doku naec haka ic Yohaneac zéyec imi niḡasarigic.

Yesunéḡ merac méné uḡa biriaguc mehiarumiyec.

¹⁴Waḡu ic embac tuḡ ionac muru keḡic ic méḡnéḡ Yesuac muru hama wésiaiguc simiḡ héimiyec. ¹⁵Waḡu yomuhuc zéyec; Miḡ Kewu, nuac naḡnawac niḡ ewaga biriyu, humuc turucya gelec malec qahac wammiyu naléya naléya gericiguc me dokuiguc hiḡgacanzac. ¹⁶Tohotoho ichécga ionac muru wagicma hawa ieneḡ mehiaru mimuac séc qahac waḡec. ¹⁷Imuhuc zéyu Yesunéḡ melemma zéyec; Oh! hicḡisai yomi ninzéḡ ninzéḡgina qahac, kaiziliweḡ ginaguc imi, nalé dahecac séc kechoruma ini bisiqatéḡ waḡ énécmimaḡ? Ic merac imi you nuac muru wagicma hagic. ¹⁸Imuhuc zéyu wagicma hagic Yesunéḡ uḡa biria ac geriwiguc wammiyu ic merac iwac murunec éréma hama keḡec. Waḡu imuarunec mia merac imi hiaruyec. ¹⁹Waḡu tohotoho ichéra ieneḡ Yesu eḡeyacneciguc éléḡnec hicḡimima qesimigic; Némac niḡac nini uḡa biria nesimiwiḡac séc ménda waḡec? ²⁰Qesimigic melemma zéyec; Ini

ninzéŋ ninzéŋgina moczoŋ komocdiadac imuac niŋac nesimuac séc qahac waŋec. Ac hélawac zéwa niŋgic, ini ninzéŋ ninzéŋgina komocdiadac saiwa gocmia séc késa kecmu imi baec boŋa yomuac mia yomuacnec yacma eri kenna zégic hia yacma kemmac. Onac muru iwawai ménŋ osiosiya ménda wammac. ²¹Waŋu imuhucya imi nene zikima zéwelec ménda wammuiguc imi waima kemmacac séc qahac.

**Yesu imi eŋeya humuc zéma humuc igucnec
yacyac imuac muŋguc biaŋ ac zéyec.**

²²Waŋu Galilaia baeciguc eŋawu haréma imuaru Yesunéŋ yomuhuc énézézec; Icac Naŋa imi andé qemigic ic ionac méraiguc emmac. ²³Eŋu qegic humumac. Waŋu ai meme haréwéc waŋu humuc igucnec meyac mimia wammac. Imuhuc zéyu tohotoho ichéra ieneŋ ewa biri kunéŋ yanda waŋgic.

Yesu zéma ocmuŋ téréyawac takis.

²⁴Yesu zéma tohotoho ichéra eneŋ Kafanaum ama areŋa yandaiguc harégic ocmuŋ téréyawac ai yawuŋac takis meme ic ieneŋ Peteroac muru hama qesimigic. Kiwi icgina imi ocmuŋ téréyawac takis^c ménda haianzac me? ²⁵Zéyu, Peteronéŋ haianzac zéma ama qeriaiguc éréyu Yesunéŋ bec niŋtegicma yomuhuc qesimiyec. Simon, gi dimuhuc ninzaŋ? Mérac murunec baecac ic kewu ieneŋ takis meanzu? Naŋhécgina ionac murunec me tosara ionac murunec? ²⁶Qesiyu Peteronéŋ melemma zéyec; Tosara ionac murunec. Imuhuc zéyu Yesunéŋ zéyec; Imuhuc waŋu naŋhécgina ieneŋ eŋ kecmu. ²⁷Waŋu imuhuc wanni niŋgic biriwac niŋac, imuac zékéŋiguc kemma hawic gilina lambéc ménŋ walac kamac imi héréna éréyu kuaya mesacgéma hénna qeriaiguc soukiwa gocmia momacguc^d heyu mema kemma geŋga zéma nuac buŋa haina hiŋgaru.

Ic eŋeya héla.

18 ¹Nalé imuaru tohotoho ic eneŋ Yesuac hosucgéma zégic; Mérénéŋ kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yandaiguc kunéŋgina wanzac? ²Imuhuc zégic merac komoc ménŋ qaru hayu oporu sucginaiguc naŋec. ³Naŋu yomuhuc zéyec; Ni hélacnec énézézua, ini qerigina melemma nambérac ionac séciguc ménda wammu imi, kurumeŋac héŋgaleŋ

^c 17:24 2 Dirakima; Ic ménŋac ai meme momacgucac ai boŋa imi 1 Dirakima, waŋu Yuda ic imi miŋ séc ocmuŋac takis yawuŋ séc 2 Dirakima haiangic. Imi mia Izipte baec igucnec éréma Sainai baec boŋaiguc zaŋgégina oloŋgic nalé imuarunec hénima kekecgina aŋgéŋ tiénécmiyec Anutuac muru kekecginauwac boŋa zéma haiangic. ^d 17:27 Girik aciguc; Statira imi soukiwa golinéŋ memeya. Waŋu 4 Dirakimawac séc waŋu ic éréhéac ocmuŋ takis imuac séha wanzac.

amaiguc ménda keremmu. ⁴Imuac bec méréneŋ merac komoc yomuhucya éséc memaamuma kecmac iminénŋ mia kurumeŋ amaiguc kunenŋina wammac. ⁵Waŋu méréneŋ méŋ nambérac komoc yomuhucya nuac qacnaiguc héihéré mizac imi mia ni héihéré nénzac.

Képésicac ewa ewa.

⁶Waŋu méréneŋ méŋ merac komoc komoc ni ninzéŋgé nénzu ionac sugcina igucnec méŋ hinocgémiyu késpedesic wammaciguc ic hinocgémiyec imi mia déméŋaiguc hoc yandanénŋ qatémima konduniguc giligic dumuŋaiguc hiŋgacmac imi bakia efefia wanzac. ⁷Yei ewa biric yandanénŋ manam batuc ai niŋac baeciguc heanzac! Manambatuc imi hamacac hezac, néŋ méŋneŋ méŋ manam batuc waŋ énécmimac iwac muru imi saec hemimac. ⁸Imuac méraganénŋ me hénaganénŋ manam batuc waŋgéŋu hericma gilina keŋu. Waŋu puriŋneŋ kecec seliiguc kerembésémaŋ iminénŋ niŋna efefia wammac, néŋ héná méraga éréhécnec geric hémbénaŋaiguc giligic hiŋgacbésemaŋ iminénŋ niŋna réwéria wammac. ⁹Imuac kicganénŋ manam batuc waŋgéŋu késpedesic waŋanzaŋiguc kicga néfindiŋéma gilina kemmac. Kicga momacgucnéŋ kecec hémbénaŋaiguc kerembésémaŋ iminénŋ guac hia wammac. Waŋu kicga éréhécnec geric siaiguc giligic hiŋgacbésemaŋ iminénŋ niŋna réwéria wammac.

Rama rouc wawaŋawac qelumbec ac.

¹⁰Técgina nimma kecŋic, nambérac komoc komoc yomuhucyawac niŋŋic mamaya wambac niŋac. ³éwa niŋŋic, ionac kua meme uŋagina imi kurumeŋiguc nalé séc kurumeŋ Maŋgocnawac kic ségéria hémma kecanzu. ¹¹Icac Naŋanénŋ rouc wamma kecec késpedesicgina igucnec metecgé énécmimaŋ zé hayec. ¹²Deic ninzu? Ic méŋ ramaya 100 hemizac zéwiŋ. Waŋu sugcinaiguc méŋneŋ sohoma kemmaciguc ramaya 99 imi onoporu naŋŋic baec boŋaiguc kemma rama sohojec imi ménda mihicŋimaŋ? ¹³Ni hélacnec énézézua sohojec imi mihicŋizaciguc imuac niŋ mia 99 ménda sohogic ionac niŋac ségiségi wanzac imuac séha ogicqogic wamma ségiségi yanda wammac. ¹⁴Imuhucyanec Maŋgocgina kurumeŋiguc keczac iwac kiwaiguc komoc komoc yomi ionarunec méŋneŋ méŋ birima qahac wammac niŋac ewa siŋa ménda hemizac.

Ic méŋac késpedesic zégési mimia.

¹⁵Hénaoriŋ ionarunec alaga méŋneŋ késpedesic waŋ gémmaciguc kemma ekacneciguc késpedesicya imi ézéna hémmac. Waŋu acga ninzaciguc imi alaga biria igucnec muŋguc wagiczaŋ wanzac. ¹⁶Waŋu acga ménda ninzaciguc, ic momacguc me éréhécnec oragicna eŋawu kemma héipuc ic éréhécnec iorac kuagiranénŋ alagawac ara momacguc momacguc meseligic ménda qaecgémac. ¹⁷Waŋu ewa seli wamma acgina ménda nimmaciguc

hénaorij énézégic nimmu. Waŋu hénaorij ionac ac imuhucyanec ménda nimmaciguc, ic enia me takis meme ionac waŋ énécmiwu ésécnec wammimu.

¹⁸Ni hélacnec énézéua, némac iwawai ini baeciguc zikimu imi kurumenjiguc zikizikia wammac. Waŋu némac iwawai baeciguc hulacmu imi kurumenjiguc hulachulara wammac. ¹⁹Waŋu muŋguc énézéwa niŋgic, baeciguc onarunec éréhécnéŋ iwawai mén niŋac ewa momac wamma qesimaoc imi Maŋgocna kurumenjiguc keczac inéŋ niŋu moczoŋ orac muru wandac wandara wammac. ²⁰Waŋu éréhécnéŋ me haréwécnéŋ nuac qacnaiguc tocgézu imi ni acguc imuaru suginaiguc kecza.

Képésic waiwaiyawac haka.

²¹Waŋu Peteronéŋ Yesuac hama yomuhuc qesiyec; Miŋna, alananéŋ biria waŋnéŋu hatac dahec képésicya waimimaŋ? Keŋkecma hatac 7 imuac séc waimimaŋ? ²²Qesiyu yomuhuc melemma zéyec; Gézéwa niŋna, hatac 7 sac qahac, néŋ tuŋ 70 imi arec 7 imuac séc waimiwésémaŋac zézua. ²³Imuac kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi ic kewu mén welen qeqhéra iniguc taségina héimindiŋi wammaŋ zé waŋec ésécnec. ²⁴Ic kewu imi héimindiŋi ai imi héniyec. Héniyu ic mén iwac muru taséya 10 tausenŋ Talanti^e hemiyec imi wagicma érégic. ²⁵Waŋu ic iwaru soukiwa mén ménda hemiyu kumacac séc qahac waŋec. Imuac niŋac ic kewunéŋ ic imi eŋeya zéma iniŋ merachéra zéma iwawaiya hemiyec imi moczoŋ haigic boŋ meŋic soukiwa iminéŋ tasé imi kumac niŋ zéyec. ²⁶Imuhuc zéyu welen qeqe ic imi wésiaiguc mama sigémima welecma zéyec; Bénzéŋ mambéc waŋnéna ni taséna moczoŋ kugémmaŋ. ²⁷Imuhuc zéyu welen qeqe ic iwac miŋinanéŋ ewa biric wamma tasé imi audacma waimiyu keŋec. ²⁸Waŋu ic iminéŋ mama kemma ai ic momacya mén taséya 100 Denarion^f hemiyec imi mihicŋima déméŋaiguc késama melanzima zéyec; Guac tasé nuac muru hegénzac imi kuma néna. ²⁹Waŋu ai momacya imi ic iwac héniaiguc mama simiŋ héimima welecma zéyec; Bénzéŋ mambéc waŋnéna kugémmaŋ. ³⁰Waŋu imuac ménda wamma taséya kudacmaguc mamac niŋac hésa amaiguc oporec. ³¹Waŋu ai ic tosara ieneŋ haka hicŋiyec imi hémma niŋgic biri qiria waŋu kemma haka hicŋiyec imi moczoŋ miŋgina ézédacgic. ³²Imuhuc zégic miŋginanéŋ ic imi qaru eŋu yomuhuc ézéyec; Gi welen qeqe biria kétik téŋgéŋ! Welec néna guac tasé imi moczoŋ audari. ³³Neŋ guac waŋi ésécnec gi acguc ai momacga goiya héimiwésémaŋac ménda heyec me? ³⁴Imuhuc zéma hazéc yanda wamma taséya imi

^e **18:24** 1 Talanti imi soukiwa golinéŋ memeya, ic méŋac ai meme momacgucac ai boŋa 1 Denarion imuac 6,000 ogicma eeyaguc waŋec. ^f **18:28** 1 Denarion imi ic méŋac ai meme momacgucac ai boŋa imuac séha.

kudaru hulacmimu niḡac hésa ama galeḡ ionac méraginaiguc oporec.
 35 Imuac niḡac méḡnéḡ méḡ alaginawac képésic imi ewa qeriginanéḡ
 ménda waimimuiguc kurumeḡ Maḡgocnanéḡ imuhucyanec mia waḡ
 énécmimac.

Eu iniḡac héna dindiḡa.

19 ¹Yesu ac imi zéyu tecgéyu Galilaia baec waima Yodan doku
 néwéc Yuda baec suciguc keḡec. ²Keḡu ic embac tuḡ yandanéḡ
 méndacmima keḡgic baec imuaru hafiginaguc imi mehiaru énécmiyec.
³Waḡu Farisaio ic ieneḡ hama batucgéma qesigic; Ic méḡnéḡ hénia
 imuac me imuac iniḡa hia waimimacac héna méḡ hezac me? ⁴Zégic
 melemma zéyec; Mihicḡi mihicḡi miḡinanéḡ hénihéniaiguc ic momacguc
 zéma embac momacguc meérécmima ac yomuhuc zéyec imi ini ménda
 oloḡniḡanzu? ⁵Hénia imuac niḡac icnéḡ neḡgoc maḡgocya wai érécmima
 kemma iniḡawac muru qékétayu éréhécnéḡ momacguc wammaoc.
⁶Imuac iereḡ imi éréhéc qahac, néḡ séwi momacguc, imuac Anutunéḡ
 toroqe érécmiyec imi icnéḡ ménda méndéḡ érécmimu. ⁷Imuhuc
 énézéyu ieneḡ yomuhuc zégic; Waḡu hénia némac niḡac Mosenéḡ héric
 amuamuyawac kiwi omima mélina keḡu zéyec? ⁸Imuhuc zégic, Yesunéḡ
 melemma énézéyec; Mosenéḡ ewa qerigina selia imuac niḡ wamma wai
 énécmiyec, néḡ hénihénia igucnec imi imuhuc qahac. ⁹Ni énézézua,
 mérenéḡ méḡ iniḡa saḡgima haka biria ménda waḡeciguc hénia tosara
 niḡac waimima embac méḡ memac imi kaisero wanḡac.[§] ¹⁰Imuhuc zéyu
 tohotoho ichéra ieneḡ yomuhuc ézégic; Ic méḡnéḡ iniḡaguc héna ac
 imuhucya tohomacac hezaciguc embac ménda mema kecmac iminéḡ hia
 wammac. ¹¹Zégic Yesunéḡ melemma zéyec; Ac imi ic momac yandanéḡ
 niḡtohomuac séc qahac, néḡ imuhuc meénécmimia sac imuhuc wammu.
¹²Ic tosia ieneḡ neḡgoc héri igucnec héfiḡ wamma hicḡianzu. Waḡu
 méḡ imi icnéḡ waḡ énécmigic héfiḡ wamma kecanzu. Waḡu tosia ieneḡ
 kurumeḡac héḡgaleḡ ama niḡac eḡaoc héfiḡ ic ésécnec wamma kecanzu.
 Ac imi tohomuac séc imi eneḡ hia tohomu.

Yesunéḡ nambérac komoc komoc zéhiaru énécmiyec.

¹³Waḡu Yesunéḡ méria orucginaiguc haima zéwelec énécmimac niḡ
 ic embac tosara ieneḡ nambérac komoc komoc onagicma hagic tohotoho
 ichéra ieneḡ qetali énécmima ac waḡ énécmigic. ¹⁴Imuhuc waḡgic
 Yesunéḡ yomuhuc zéyec; Nambérac komoc komoc imi wai énécmigic
 nuac hagic, neuḡ ménda héiénécmigic. Kurumeḡac héḡgaleḡ ama imi
 komoc komoc imuhucya ionac buḡa wanḡac. ¹⁵Imuhuc zéma méria ionac
 orucginaiguc hai énécmimaguc baec imi waima keḡec.

§ 19:9 Kiwi méranéḡ ooya tosaraiguc; Kaiseroiguc opocḡac tanec wanḡac.

Sac qeli sokiwa yandayaguc.

¹⁶ Waŋu ninzu? Ic méŋnéŋ iwac muru hosuru hama yomuhuc qesimiyec; Kiwi ic, ni némac haka hiabia wamma kekec hémbénaŋa imi memaŋ. ¹⁷ Zéyu Yesunéŋ yomuhuc zéyec; Némac niŋ haka hiabiawac qesinéŋzaŋ? Hiabia wanzac imi momacguc sac keczac. Waŋu gi kekec hémbénaŋaiguc keremmaŋ zé wanzaŋiguc imi héna ac tohowésémaŋ. ¹⁸ Imuhuc zéyu zéyec; Némac héna ac niŋac zézaŋ? Zéyu Yesunéŋ melemma zéyec; Ic ménda qehumuwsémaŋ. Kaisero ménda wambésémaŋ. Kowu ménda mewésémaŋ. Héipuc ac ikora ménda zéwésémaŋ. ¹⁹ Neŋgoc maŋgocga eegira héiwésémaŋ. Waŋu geŋga siŋ niŋamuanzaŋ éscnec alaga siŋ nimmiwésémaŋ. ²⁰ Zéyu zéyec; Ni imi moczoŋ tohodacma kecanzua, imuac némacnéŋ méŋ nuac muru ménda sécgézac? ²¹ Imuhuc zéyu Yesunéŋ ézéma zéyec; Gi solananiŋaŋ zé kemma hinac iwawaiga imi haina boŋa megic soukiwa iminéŋ maqeqeya énécmiwésémaŋ. Imuhuc wanna kurumeŋiguc iwawai eeyaguc hegémmac. Waŋu geŋga imi hama ni méndac némbésémaŋ. ²² Imuhuc zéyu ac imi nimma ic merac imi hinac zéma soukiwaya yanda hemiyec imuac niŋ ewaya biriyu keŋec.

²³ Keŋu Yesunéŋ tohotoho ichéra énézéma zéyec; Ni hélacnec énézézua, ic hinac yanda ginaguc ieneŋ kurumeŋac héŋgaleŋ amaiguc kerembiŋ zé osimu. ²⁴ Ni muŋguc énézézua, kamele yaŋnéŋ qodu kifaŋaiguc kereŋkereŋa imi bénzéŋadac, néŋ ic hinac yanda ginagucnéŋ Anutuac héŋgaleŋ amaiguc kereŋkereŋa imi osiosiya. ²⁵ Imuhuc zéyu tohotoho ichéra ieneŋ nimma bacgina kunéŋnec yandiyu zégic; Imuhuc waŋu mérénéŋ aŋgéŋ timimiawac séc wammac? ²⁶ Zégic Yesunéŋ inicma énézéyec; Imi ic eneŋ memuac séc qahac, néŋ Anutuguc imi iwawai moczoŋ yanda medac medara. ²⁷ Imuhuc zéyu Peteronéŋ melemma zéyec; Niŋzaŋ, nini méndac gémbiŋ zé iwawai moczoŋ waidariŋ, imuac némac iwawai késawiŋ? ²⁸ Qesiyu Yesunéŋ énézéyec; Hélacnec énézézua, baec yomuac hainetec wawaŋa naléiguc Icac Naŋa imi eŋeya edamuya imuac ic kewu tataraiŋguc tacmac imuaru méndac néŋanzu ini imi momacnec tatic 12 imuaru tacma Israelac kisic 12 imi niŋgésima galeŋgé énécmimu. ²⁹ Waŋu mérénéŋ méŋ nuac qacnawac wamma amaya me dara munia me nauŋa me neŋgoc maŋgocya me merachéra me baec aiya waizaciguc imuhucya imi 100 imuac séc ogicma mema kekec hémbénaŋa imi mératéc memu. ³⁰ Néŋ walac wanzu ionarunec sasalanéŋ andia wammu. Waŋu andia wanzu ionarunec sasalanéŋ walac wammu.

Waiŋ aiiguc ai meme imuac qeqaiŋ ac.

20 ¹ Kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi ai miŋina méŋnéŋ waiŋ aiyaguc ai memu niŋac ai ic énépésimaŋ zé siŋunec

yanda yacma keŋec ésecnec. ²Kemma ai meme momacguc imuac boŋa Denarion^h momacguc eŋac eŋac énécmimaŋ zéyu ewa momac waŋgic méli énécmiyu waiŋ aiyaguc kereŋgic. ³Waŋu siŋunec 9 kilok séc waŋu nénnagémba sombeŋguc kemma ic tosara iniru eŋ naŋgic ⁴yomuhuc énézéyec; Ini acguc nuac waiŋ aiiguc kemma ai megic boŋa séhaiguc énécmimaŋ zéyu nimma kereŋgic. ⁵Waŋu 12 kilok zéma maria 3 kilok imuac séc imuaru muŋguc kemma imuhuyanec waŋec. ⁶Waŋu maria 5 kilok séc waŋu kemma iniru ic tosara muŋguc ai qahac eŋ naŋgic yomuhuc énézéyec; Némac niŋac kaiwe herec ai ménda mema eŋ nanzu? ⁷Zéyu melemma zégic; Méŋnéŋ méŋ ai icac ménda nénépésizac. Zégic ini acguc nuac waiŋ aiiguc kereŋgic zéma énézéyu kereŋdacgic. ⁸Ama siŋima hayu ai miŋinanéŋ hama galeŋgina ézéma zéyec; Ai ic unuruna tetcgiaiguc hazu ionac murunec hénima ai boŋa énécmima keŋkecma walac hazu ionac énécmima tetcgémac. ⁹Zéyec séc waŋu maria 5 kilok imuaru hagic ieneŋ hama Denarion momacguc momacguc késagic. ¹⁰Késagic walac walac hagic ieneŋ hama hémma boŋgina meemma nénécmiyu késawiŋ zéma niŋgic, néŋ ini imuhucyanec Denarion momacguc sac eŋac eŋac énécmiyu késagic. ¹¹Imuhuc késama ai miŋinawac ŋindic ŋunduc ac zéma ac yomuhuc zémigic; ¹²Anduguc hagic ieneŋ kaiwe kiwa 1 aua sac ai mezu. Waŋu neneŋ mia ai yéwéria ai meme momacgucac séc kaiwe geriwaiguc namma meziŋ, néŋ ionac aigina boŋa imi nonac séc énécmizaŋ. ¹³Imuhuc zégic ai miŋinanéŋ ionarunec méŋ yomuhuc ézéyec; Ala Denarion momacguc niŋac acnira ménda zikizic me? Ni kápésic méŋ ménda waŋgénzua. ¹⁴Imuac boŋgawac mema kenna, andu hagic ionac aigina boŋa onac séciguc énécmimaŋ iminéŋ ewa siŋna wanzac. ¹⁵Nena iwawainanéŋ ewa siŋnawac wammaŋac hena ménda hezac me? Hakana hiabia imi kicginanéŋ hémma nimbupuc wanzu? ¹⁶Suruc imuac séc andianéŋ walac wammu, waŋu walacnéŋ andia wammu.ⁱ

Humuc igucnec yacyacwac zéyu hatac haréwéc waŋec.

¹⁷Waŋu Yesu imi Yerusalem kemmaŋ zé kemma henaiguc tohotoho ichéra 12 eŋacnec énépésima yomuhuc énézéma zéyec; ¹⁸Ninzu, neŋaŋ Yerusalem enziŋ. Imuaru Icac Naŋa imi hofac oo ichécgina zéma hena acac kiwi ic ionac méraginaiguc opocgic ieneŋ humucac buŋawac zétecgé mimu. ¹⁹Waŋu zédesi wammima hihilocnéŋ qericma qema ic héŋgeŋa wéndaraiguc qegic humumac niŋ ic enia ionac muru meleŋmigic kemmac. Waŋu ai meme haréwéc waŋu humuc igucnec yacmac.

^h 20:2 Romawac soukiwa; ic méŋac ai meme momacgucac ai boŋa imuac séha.

ⁱ 20:16 Kiwi méranéŋ ooya tosaraiguc; Sasala unuruyec, néŋ éréhécnéŋ méŋ aŋgé tiénécmiyec.

Sebedeac iniñanén nañhérérawac niñac Yesu zéwelecmiyec.

²⁰Nalé imuaru Žebedaioac iniñanén nañhéréra iriguc hama Yesuac muru sigémima iwawai ménj niñac welecmiyec. ²¹Welecmiyu ézéma zéyec; Gi némac iwawai niñac wanžan? Žéyu embac iminénj yomuhuc zéyec; Nuac nañhéréčna yomi niñérécmína guac héngaleñ ama arenj yandaiguc méñnéñ héigaiguc méñnéñ kanagaiguc tacmaoc. ²²Imuhuc zéyu Yesunénj melemma zéyec; Ini hénia ménda nimma imuhuc qesinéñžu. Ni doku howuraguc nemanj zé wanžua imi iri hia nemaoc? Žéyu zéyoc; Imi sécnira. ²³Žéyic Yesunénj zéyec; Imi hélacnec, iri doku howuraguc nemanj imi nemaoc, néñ héinaiguc zéma kananaiguc tatara imi neñ niñéréc mimiawac ménda henénžac. Tatac imi mérac méré mañgocnanénj mézézéñgé érécmiyec iorac buña wammac. ²⁴Imuhuc wañgic tohotoho ichéra 10 ieneñ ac imi nimma dara munia iorac niñgic biriyec. ²⁵Wañu Yesunénj unuruyu hagic énézéyec; Ic enia ionac galeñhécgina ieneñ siñginawac galeñgé énécmianžu. Wañu ic kuneñ hécgina ieneñ ic kewu wañ énécmianžu imi ini hia ninžu. ²⁶Néñ sugginaiguc imi imuhuc qahac, néñ onarunec méñnéñ ménj kuneñgina wammañ zéma sugginaiguc welenj qeqe kecmac. ²⁷Wañu mérénéñ ménj walac wammañ zé wanžaciguc welenj qeqe icgina wammac. ²⁸Icac Naña imi welenj qemimu niñac ménda mayec, néñ welenj qeénécmimanj zé mayec. Wañu eñeya kekecyca ic embac sasala ionac énécmima doegina memañj zé mayec.

Kic hilic éréhéc mehiaru érécmiyec.

²⁹Wañu ieneñ Yeriko ama areña yanda waima keñgic imuaru tuñ yanda Yesu méndacmima keñgic. ³⁰Keñgic, ninžu, kichilic ic éréhécnénj hénia giñgiñaiguc tacma niñic Yesu imi hama orogicma keñu qacma zéyoc; Miñ Kewunira Dawidiac qeli, wéséga niñ nérécmína. ³¹Imuhuc qaric, ic tuñ ieneñ ac geriwiguc wañ érécmima qetali érécmima acgira qaimac niñac ac wañéremigic, néñ iereñ muñguc yanda qacma zéyoc; Miñ Kewunira, Dawidiac qeli, wéséga niñnérécmína! ³²Qaric Yesu tilanzima namma ururuma zéyec; Iri némacac wañ érécmimanj niñac wanžac? ³³Qesi érécmiyu zéyoc; Miñnira, niri kicnira hima hémbi niñac wanžic. ³⁴Imuhuc zéyic Yesunénj ewa biric wañ érécmima kicgira osiyu imuarunec kicgira hima Yesu méndaroc.

Yesu Yerusalem eñu hériañ memigic.

21 ¹Yesu zéma tohotoho ichéra ieneñ Yerusalem hosuraiguc keñgic nalé imuaru, Oliwa boñaiguc Betfage ama areña taru imuaru

J 20:22 Kiwi méranénj ooya tosaraiguc; Doku naec haka wañ némmu imi wañ énécmigic hia naecmu?

keremma Yesunéj tohotoho ichéréra éréhéc méli érécmima yomuhuc zéyec; ²Iri eri wéségiraiguc ama areña taczac imuaru kemma nalé idacmuarunec doŋki méj merawaguc qatéjic naŋic iricmaoc. Iricma imi hulacma oragicma nuac muru hamaoc. ³Waŋu méjnéj ara méj érézémuiguc Miŋ Kewunéj imuac niŋac wanzac imuhuc zéyic imuarunec doŋki éréhéc imi méli érécmimac. ⁴Waŋu imi moczoŋ kua meme ic méjác ackuažéc yomuhuc zéyec imi hélaguc wammac niŋac imuhuc hicŋiyec; ⁵Béracna Zion yomuhuc ézégic; Héna! Ic kewuganéj guac hazac. Inéj gum bénzénzénj wamma doŋki qahaiguc tacma hazac, doŋki merawa qahaiguc. ⁶Waŋu tohotoho ic éréhéc ierej kemma Yesunéj érézéyec séc waŋoc. ⁷Wamma doŋki zéma merawa imi oragicma hayic séwi usugina imi iorac qacgiraiguc lémbécjic Yesu imuac qacgiraiguc tarec. ⁸Waŋu ic embac tuŋ yandanéj malekugina hetecgéma hénaiguc lémbécjic keŋec. Waŋu tosaranej ic hawa haréŋaguc imi kuma hénaiguc témbécjic. ⁹Waŋu ic tuŋ yanda walac andu wammima keŋjic imi eneŋ yomuhuc zéma hériaŋ haimigic; Ohec wahec! Dawidiac qelia! Ohec wahec! Mériaŋaguc, Miŋ Kewuninawac qaraiguc hahaya! Ohec wahec, kurumeŋ ouac ouyaguc! ¹⁰Waŋu hama Yerusalem kereŋu ama miŋina momac yanda ieneŋ aurima welicgéma qesima zégic; Ic yomi méréneŋ? ¹¹Qesigic ic tuŋ yandanéj énézéma zégic; Yomi kua meme ic Yesu, Galilaia baec Nažarete ama areña igucnec.

Yesunéj ocmuŋjic haka biria waŋjic nesi énécmiyu madacjic.

¹²Yesunéj ocmuŋ téréyaiguc emma imuac sombeŋjic iwawai nénnagémba wamma naŋjic imi nesi énécmima soukiwa meamugic ionac zae zéma kembo nei haigic ionac tatac imi meleŋu madarec. ¹³Imuhuc wamma yomuhuc énézéyec; Ac kiwi yomuhuc oyecac hezac; Nuac amana imi zéwelec welecac ama zému zéyec, néj ini imuhuc waŋjic kowu nene ionac baŋec ésécnec wanzac.

¹⁴Waŋu kic hilic zéma ic puriŋa ieneŋ ocmuŋ téréyaiguc iwaru hagic mehiaru énécmiyec. ¹⁵Waŋu hofac oo ic kiwahécgina zéma héna acac kiwi ic ieneŋ haka welic welicgia Yesunéj waŋec imi zéma nambérac ieneŋ ocmuŋ téréyaiguc qacma, Ohec wahec, Dawidiac qeli! zégic inicjic qerigina biriyc. ¹⁶Waŋu qesima zégic; Gi nambérac ieneŋ némac ac zézu imi hia niŋzaŋ? Imuhuc zégic, Niŋzua zéma énézéyec; Ini imi ac yomuhuc hezac imi méj ménda oloŋjic? Nambérac zéma namu nene ionac kuaginaiguc mepé qepési hai énécminec. ¹⁷Imuhuc zémaguc wai énécmima ama areña yanda demŋaguc imuacnec mama kemma Betania ama areñaiguc kemma siŋiya imuaru kerec.

Yesunéj fik ic saec ac wammiyu humuyec.

¹⁸Siŋunec ama areña yanda imuaru liliŋgéma kemmaŋ zé kemma hénaiguc nene niŋac waŋec. ¹⁹Imuhuc wamma héŋu héna giŋgiŋaiguc

fik ic méŋ naŋu imuaru kemma hocma héla méŋ qahac, néŋ haréŋa sac hémma fik ic imuac zéyec; Nalé tetecgia qahac guarunec héla méŋ ménda hicŋimac. Imuhuc zéyu fik ic imi nalé imuarunec humuyec. ²⁰Tohotoho ichéra ieneŋ haka imi hémma welicgéma zégic; Fik ic yomi dimuhuciguc focdac humuzac? ²¹Zégic Yesunéŋ acgina melemma énézéyec; Ni hélacnec énézézua, ini ewa éréhéc ménda wamma ninzéŋgému imi haka fik ic imiguc hicŋiyec imuhucya sac qahac, néŋ baec boŋa yomuac niŋ yacma kemma konduniguc hiŋgacna zégic imi acguc hia hicŋi énécmimac. ²²Ini zéwelec aiiguc iwawai imuac me imuac ninzéŋgéma zéwelecic imi moczoŋ niŋénécmiyu medacmu.

²³Waŋu keŋkecma Yesunéŋ ocmuŋ téréyaiguc emma ackuazéc ku énécmima keru hofac oo ic kiwa hécgina zéma galeŋ ieneŋ iwaru kemma yomuhuc zéma qesimigic; Gi némac kuc buŋanéŋ ai imi meanzaŋ? Mérénéŋ kuc buŋa imi géŋec? ²⁴Zégic Yesunéŋ ac yomuhuc zéma melen énécmiyec; Ni acguc ac momacguc qesi énécmiwa nézégic nimmaguc neŋ imuhucyanec némac kuc buŋaguc ai yomi meanzua imi énézémaŋ. ²⁵Yohaneac doku naec haka imi dimuacnec hayec? Kurumen igunec me ic igucnec? Imuhuc zéma qesiyu ieneŋ eŋawu ac yomuhuc eminiŋic; Kurumen igunec hayec zéni némac niŋac ménda ninzéŋgé migic zémac. ²⁶Waŋu ic embac ieneŋ Yohaneac Anutuac kua meme ic zéma ninzéŋgéanzu imuac niŋ ic igucnec hayec zéwiŋ zéni ionac niŋac zénéŋnina hirizac. ²⁷Imuhuc zéma Yesu yomuhuc ézégic; Ménda ninziŋ. Imuhuc zégic duŋa Yesunéŋ yomuhuc énézéyec; Ni imuhucyanec némac kuc buŋaguc iwawai yomi waŋanzua imi ménda énézémaŋ.

Niŋ tohotoho hakawac qeqaiŋ ac zéyec.

²⁸Ini dimuhuc ninzu? Ic méŋnéŋ naŋhéréra keric, naŋa walac iwac kemma ézéyec; Naŋna gi erac kemma waiŋ ai mena. ²⁹Imuhuc zéyu melemma zéyec; Ménda kemmaŋ. Imuhuc zémaguc duŋa ewaya melemma keŋec. ³⁰Waŋu maŋgoc imi naŋa méŋac muru kemma imuhucyanec ézéyec. Zéyu melemma zéyec; Maŋgocna hia kemmaŋ. Waŋu inéŋ imuhuc zémaguc ménda keŋec. ³¹Sucgiraiguc mérénéŋ maŋgocac ewa siŋ méndacma waŋec? Zéyu melemma zégic naŋa walac. Zégic Yesunéŋ énézéyec; Ni hélacnec énézézua, takis meme ic zéma héna yanda embac eneŋ ini onogicma walac Anutuac héŋgaleŋ amaiguc keremmu. ³²Yohanenéŋ haka solaŋawac héna énézémaŋ zé hayec. Waŋu ini ménda ninzéŋgéigic, néŋ takis meme zéma héna yanda embac eneŋ ninzéŋgéigic. Waŋu ini haka imi hémmaguc kileŋdac ewagina ménda melemma ménda ninzéŋgéigic.

Soukiwa ai ic biria

³³Qeqaiŋ ac méŋ zéwa niŋgic; Ai miŋina méŋnéŋ baec méŋiguc waiŋ ai medacma demiŋ meyu lelecgéyec. Waŋu waiŋ héla dokuya

memeyawac hogoc méŋ meyacgéma imuaru galerŋ meme ama héŋgeŋa lesu herec méŋ megic eŋec. Imuhuc wamma boŋ meme ai ic ionac méraginaiguc haima baec méŋu keŋec. ³⁴Kemma keru héla metocgémuac naléya ducŋiyu welenŋ qeŋe ichéra ienenŋ héla memu niŋac boŋa meme ai ic ionac muru méli énécmiyu keŋgic. ³⁵Boŋa meme ai ic ienenŋ welenŋ qeŋe ic énépésima méŋ humumia qegic, méŋ qehumugic, méŋac hocnéŋ héigic. ³⁶Imuhuc waŋgic muŋguc welenŋ qeŋe ichéra zaŋgégina walac keŋgic imi ogicma méli énécmiyu keŋgic. Waŋu séc imuhucyanec waŋ énécmigic. ³⁷Waŋu tetecgiaiguc naŋa mélima yomuhuc zéyec; Ienenŋ naŋa imi eeya héimimu. ³⁸Waŋu boŋa meme ai ic ienenŋ naŋa hémma yomuhuc zéma eminiŋ waŋgic; Ic yomi kecma ai yomuac mératéc meme ic wammac imuac hagic qeni humuyu mératéc aiya yomi neŋaoc mewiy. ³⁹Imuhuc zéma waiŋ ai igucnec késama héréma séŋgaŋgeŋ hiŋgacma qehumugic. ⁴⁰Imuac nalé méŋac waiŋ ai miŋinanéŋ lilingéma hamac imi boŋa meme ai ic imi dimuhuc waŋ énécmimac? ⁴¹Imuhuc zéyu melemma zégic; Ai ic biria imi humuc zérabéra mihicŋi énécmima waiŋ ai imi ai ic qacguc ai yawuŋ nalé séc héla hianec haimimuac séc ionac méraginaiguc soukiwa niŋac ai imi hai énécmimac. ⁴²Yesunéŋ muŋguc toroqema zéyec; Ini kiwi téréyaiguc ac méŋ yomuhuc hezac imi ménda oloŋanzu? Mericqe ic eneŋ hoc méŋ héŋara mema giligic keŋkeŋa iminéŋ ama imuac hoc oruha waŋec. Haka imi Miŋ Kewuac murunec hicŋiyu kicninanéŋ hénni welic welicgiaguc wanzac. ⁴³Imuac niŋac ni énézézua, Anutuac héŋgaléŋ ama areŋa yanda imi méragina igucnec onagicma baera méŋac ic embac héla mihicŋimu ionac méraginaiguc hai énécmiyu memu. ⁴⁴Ic méŋnéŋ méŋ hoc imuac qahaiguc mayu zéŋgédacmac. Waŋu hoc iminéŋ ic méŋac qahaiguc mayu qéséŋu bororoŋa wammac.^k

⁴⁵Waŋu hofac oo ic kiwahécgina zéma Farisaio ic ienenŋ qeqaiŋ ac imi eŋaŋ niŋ imuhuc zéyec imi niŋtegiŋgic. ⁴⁶Waŋu ienenŋ imi héna méŋ mihicŋima Yesu késawiŋ zé hochoc ai megic. Waŋu ic embac ienenŋ Yesu imi kua meme ic zéma nimmigic imuac niŋac zénéŋgina hiriyec.

Zammaréŋ memeac qeqaiŋ ac.

22 ¹Yesunéŋ acgina melemma muŋguc qeqaiŋ ac wamma yomuhuc énézézec; ²Kurumeŋac héŋgaleŋ ama areŋa yanda imi ic kewu méŋnéŋ naŋawac zammaréŋ aria wammizac ésécnec. ³Zammaréŋ ariacwac hamu niŋac kiwi oénécmiyec imi onac unurugic hamu niŋac welenŋ qeqhéra méli énécmiyu kemma énézégic, néŋ ienenŋ hawiŋ zé ménda waŋgic. ⁴Waŋu welenŋ qeŋe tosara muŋguc méli énécmima yomuhuc énézézec; Héihéré énécmiyi imi onac yomuhuc énézému; Niŋzu! Ni mariawac nene yanda oma nuac burumakao zéma beric yaŋ haléc

^k 21:44 Kiwi méranéŋ ooya tosaraiguc kembaja 44 yomi ménda hezac.

yandaguc qe oma iwawai mocʒon zérénqérén wamma haidacʒua imuac zammarén ariaciguc hagic. ⁵Zéyú kemma énézégic, nén gezac qeqe ménda wamma méñnéñ aiyaguc keñu, méñnéñ nénnagémba ai niñac keñec. ⁶Wañu tosara enej ic kewuac welen qeqhéra imi énépésima zédesi énécmima unuhumugic. ⁷Imuhuc wangic ic kewu iminéñ qeri biric nimma yaré ic tuña mén méli énécmiyu kemma sac nene ic imi unudacma ama areñgina kumugic zedarec. ⁸Wañu welen qeqhéra énézéma zéyec; Zammarén aria imi bec mézézéñgéwa hezac, nén ic unuruyi imi enej eeginaguc ménda wanʒu. ⁹Imuac héna séraiguc kemma ic embac mihicñimu séc unurugic zammarén ariacwac hamu. ¹⁰Imuhuc zéyú welen qeqe ic enej hénaiguc séc kemma ic embac hia me biria mihicñi énécmigic séc onagicgic hagic. Hama tacma keñgic zammarén aria ama imi kuaya qeyec. ¹¹Wañu ic kewunén ic embac hama tacgic imi inicmañ zé éréma héñu ic méñnéñ owo malekuya séha ménda haima hama tarec. ¹²Taru ézéyec; Ala gi némac niñac zammarén ariacwac maleku ménda héima hazan? Imuhuc qesimiyu ic imi ac mén zéman zé osiyec. ¹³Wañu ic kewu iminéñ welen qeqe ic yomuhuc énézéyec; Héna méria dérécgéma séñganñeñ siñi tunumañiguc giligic, imuaru siacma zéra kima tacmac. ¹⁴Sasala unurugic, nén gési énécmima énépésimacac séha imi éréhécdac.

Takis haihaiyawac qesiqesi ac.

¹⁵Yesunén imuhuc zéyú tecgéyú Farisaio ic ieneñ amaginaiguc kemma aʒoroma acnéñ simba mén dimuhuc meni kimac zéma niñareñgéigic. ¹⁶Niñareñ géma eñañ tohotoho ichécgina zéma Herodeac ichéra tosara momacnec méli énécmigic Yesuac hama zégic; Kiwi ic, gi imi ic héla, Anutuac haka imi hélacnec ku néncmianʒañ. Gi ic inicmañ zé séwiginawac ménda héñanʒañ imuac ic eñeña me mamaya ionac kicginaiguc ewa éréhéc ménda wañanʒañ. ¹⁷Imuac efima zéna ninni. Geñ niñna Kisawac¹ takis haianʒiñ imi héna ac logizac me qahac? ¹⁸Zégic Yesunén ionac qeri biric imi niñtegicma zéyec; Ikoc ic ini némac niñac acnéñ simba menénʒu? ¹⁹Takis buñawac soukiwa mén nézéna hémba zéyec. Zéyú Denarion momacguc mema hagic. ²⁰Wañu yomuhuc qesi énécmiyec; Yomi mérac ireha zéma némac kiwi ogic hezac? ²¹Zéyú zégic; Kaisawac, imuhuc zégic énézéyec; Imuac Sisawac buña imi Sisa mima, Anutuac buña imi Anutu mimu. ²²Imuhuc zéyú ieneñ welicgéma waima keñgic.

Humuc igucnec yacyac imuac qesiqesi ac.

²³Ai meme imuaru Sadukaio ic humuc igucnec yacyac ménda hezac zéanʒu imi enej Yesuac muru hama yomuhuc qesimigic; ²⁴Kiwi ic,

¹ 22:17 Qac imuac hénia imi; Romawac ic kewu. Qac imuac hénia imi; Romawac ic kewu.

Mosenéj yomuhuc nénézéyec; Ic ménj nambéracya qahac humumac imi munianéj qawéra mema darawac buŋa qeli mihiçnimac. ²⁵Waŋu sucninaiguc dac muna 7 keçgiç dacginanéj embac mema nambéracya qahac kecma humuyu, iwac iniŋa muniawac mériaiguc opocma keŋec. ²⁶Andia zéma andiawac andia imuhucyanec waŋgiç keŋu 7 moczoŋ imuhuc wandacgiç. ²⁷Imuac tetecgiaiguc embac imi acguc imuhucyanec humuyec. ²⁸Waŋu ienej momac yanda embac imi megiç imuac niŋ embac imi humuc igucnec yacyarawac naléyaiguc 7 ionac murunec mérac iniŋa wammac? ²⁹Zégic Yesunéj yomuhuc melemma énézéyec; Ini kiwi téréya me Anutuac kuha imi ménda niŋasarima dindiŋanec ménda niŋyacgézu. ³⁰Humuc igucnec yacyarawac naléiguc imi ic me embac ménda meamumu. Imuaru imi zammaréŋac buŋa qeénécmimia imi ménda hemac, néj kurumeŋac Anutuac kua meme uŋa ésécnec kecmu. ³¹Waŋu eneŋ humuc igucnec yacyarawac Anutunéj ac yomuhuc énézéyec imi ménda oloŋgiç? ³²Ni Abarahamac Anutu, Isakawac Anutu, Yakopac Anutu zéyec imi ménda oloŋ héŋanzu? Anutu imi humuc ic ionac Anutu qahac, néj kic qeli ic ionac Anutu keczac. ³³Ic tuŋ yanda ienej Yesunéj imuhuc ku énécmiyu nimma welicgégiç.

Héna ac eŋeŋa.

³⁴Yesunéj acnéj Sadukaio ic menéŋqe énécmiyu ara melemmuac séc qahac waŋec. Waŋu imuac surucya imi Farisaio ic ienej nimma azorogic. ³⁵Azoroma ionarunec héna acac kiwi ic méŋnéj Yesu batucgé mima yomuhuc zéyec; ³⁶Kiwi ic, héna ac sugginaiguc némac acnéj eŋeŋa wanzac? ³⁷Zéyu Yesunéj yomuhuc ézéyec; Gi ewa qeriga moczoŋnec qerí uŋaga moczoŋnec zéma niniŋga moczoŋnec Miŋ Kewu Anutuga siŋa nimmiwésémaŋ. ³⁸Héna ac iminéj walac walac wanzac. ³⁹Séha imuhucyanec ménj hezac imi yomuhuc; Gi geŋgac niŋac siŋniŋ waŋamuanzaŋ séc alagawac siŋniŋ wammiwésémaŋ. ⁴⁰Héna ac éréhéç imuaru mia héna ac tosara moczoŋ zéma kua meme ic ionac ac moczoŋ imi koro koroyawac nanzac.

Dawidiac naŋa imuac qesiqesi ac.

⁴¹Farisaio ic azoroma keçgiç Yesunéj yomuhuc qesi énécmiyec; ⁴²Ini Kristoac^m dimuhuc niŋanzu? Mérac qelia? Zéyu zégic; Dawidiac qelia. ⁴³Zégic Yesunéj énézéyec; Imuhuc waŋu Dawidi i Uŋanéj ézéyu dimuhuc niŋac Kristoac, Miŋ Kewuna zémima yomuhuc zéyec? ⁴⁴Miŋ Kewunéjⁿ nuac Miŋ Kewuna ézéyec; Guac hažéchéçga hénagawac duandiaiguc tocgo énécmidacba tecgémac nalé sura imuac séc gi hama héinaiguc tacbésémaŋ. ⁴⁵Dawidinéj Kristoac Miŋ Kewuna zémiyeciguc

^m 22:42 Mesiaiwac. ⁿ 22:44 Hebirairo aciguc; Yawenéj.

némaciguc iwac qelia wammac? ⁴⁶Imuhuc zéyu ic ménj ara ménj ménda melejec. Wañu nalé imuarunec éréma emma méjnéj ménj ac ménj efima ménda qesimigic.

Yesunéj Moseac héna acac kiwi ic zéma Farisaio ic aciguc onoporec.

23 ¹Wañu Yesunéj ic tunj zéma tohotoho ichéra yomuhuc énézéyec; ²Héna acac kiwi ic zéma Farisaio ic imi Moseac tataciguc tacanzu. ³Imuac niñ ac zéanzu imi moczoñ nimma tohodacmu, néj wawañ memegina imi ménda méndacma wammu. Héna imi yomuhuc; Ieneñ ackuazéc imi kuanéñ sac zéma ménda tohoanzu. ⁴Wañu ieneñ hinac réwéria bisiqatéñ wawañawac séc qahac imuhucya dérécgéma ic onac huaginaiguc haimaguc eñaac imi iwawai imuhucya meyacbiñ zé méragina merawa ménj ménda haianzu. ⁵Iwawai wañanzu imi moczoñ icnéñ inicsoromu niñac sac wañanzu. Pakaginaiguc kiwi téréyawac katapaya meyandima zéwelecac niniñ héiqeli qeliac susuria imi maleku ginaiguc horuacnec meyandima haianzu. ⁶Wañu ariaciguc azoroma tatabac ou walac taczac imuac siña nimma tocgotocgo amaiguc ic kiwawac tatabac imuaru tacbiñ zé wañanzu. ⁷Nénnagémba sombenjiguc méra qeqe wañ énécmima kiwi ic zéénécmimu niñac wañanzu. ⁸Wañu ini imi kiwi ic zéénécmimuac ménda wammu. Kiwi icgina imi momacguc sac keczac. Ini imi moczoñ dacmuna wanzu. ⁹Wañu baeciguc ic méñac niñ mañgoc ménda zémimu. Onac mañgocgina imi momacguc sac kurumenjiguc kecancac. ¹⁰Wañu galeñ zéénécmimu niñ ménda wammu. Galeñ momacguc sac keczac imi mia Kristo. ¹¹Onarunec kunenjanéñ tosara ionac weleñ qeqe ic wammu. ¹²Méjnéñ ménj eñeya niñac niñu eñu imi memamimac. Méjnéñ ménj eñeya niñac niñu mamac imi meemmimac. ¹³Saecginaguc, ini héna acac kiwi ic zéma Farisaio ic! Ini ikoc ic. Ic embac ionac kicginaiguc ini kurumeñac héñgaleñ ama areña yandawac naguya imi hézicgéma namma eñañ ménda keremma ic tosara kerembiñ zé wanzu imi imuhucyanec ménda wai énécmigic kereñanzu. ¹⁴(Ménda hezac.)^o ¹⁵Saecginaguc, ini héna acac kiwi ic zéma Farisaio ic! Ini ikoc ic. Ini ewa qeri melej melej ic momacguc mihicñiwij zé baec zéma konduj tiricma keñanzu, néj méjnéñ ewaya meleñu wagicma mebirigic sécgina onogicma geric siawac buña wañanzac. ¹⁶Saecginaguc, ini ic kiwa, kicgina hilichilicgia! Ini yomuhuc zéanzu; Ocmunjiguc koroma zéselimuiguc héla qahac wammac, néj soukiwa goli ocmunjiguc hezac imuaru koroma zéselimuiguc imi ac iminéñ sipacgé énécmimac. ¹⁷Ic

^o **23:14** Kiwi méranéñ ooya tosaraiguc yomuhuc ooyawac hezac; 23:14 Héna acac kiwi ic zéma Farisaio ic, kic weleñ wawaña ini! Ini malé ionac ama gericgina qécgéma kic weleñ wamma zéwelecgina mehorugima zéanzu. Imuac niñac ini saecginaguc! Képésic ginawac bakia kuneñ yanda melej énécmimac.

qelaŋa zéma kic hilic ini! Némac iwawainéŋ kuneŋ wanŋac? Goli me goli météré mianŋac ocmuŋ imi mia? ¹⁸Waŋu ménŋ yomuhuc zéanŋu; ŋaki téréyaiguc koroma zézé seli ac zéyu héla qahac wammac, néŋ ŋaki téréya qahaiguc haihaiya sese imuac koroma zéseliyu ac iminéŋ sipacgémimac. ¹⁹Kic hilic ini, némac iwawainéŋ kuneŋ wanŋac? Sese me sese météré mianŋac ŋaki téréya imi mia? ²⁰Imuac ménŋnéŋ ŋaki téréyaiguc koroma zéselimaciguc ŋaki téréya zéma iwawai moczoŋ imuac qahaiguc hezac imuac momacnec koroma zéselizac wammac. ²¹Waŋu ménŋnéŋ ocmuŋiguc koroma zéseliyec imi ocmuŋ zéma ménŋ ocmuŋiguc kecanŋac iorac muru koroma zéseliyec wanŋac. ²²Waŋu ménŋnéŋ ménŋ kurumenŋiguc koroma zéselimac imi Anutuac tatac zéma imuac qahaiguc tacanŋac i acguc momacnec koroma zéselizac tanec wanŋac. ²³Saecŋinaguc, ikoc ic ini, héna acac kiwi ic zéma Farisaio ic! Ini miŋsupe zéma zuazua hénia hénia imi méndéŋgic méra éréhéc waŋu imuacnec momacguc Miŋ Kewuac buŋa haianŋu. Waŋu néwécgeŋa héna acac héla yéwéria tosara, kekec solanŋa zéma goi héihéi zéma ninzéŋ ninzéŋ imi waidacgic. Waŋu ménŋ néwécgeŋawac tohoma ménŋ néwécgeŋawac héŋacya ménda memuac heyec. ²⁴Ic kiwa, kicgina hilichilicgia! Ini gisic iwawai kaiwe momacguc kecma humumia imuhucya imi Anutuac gésima gilicgic keŋanŋu, néŋ kamele yaŋ kuneŋ yanda imuhucya imi eŋaoc hémbaoc wamma qécgé énécmianŋu. ²⁵Saecŋinaguc ikoc ic, héna acac kiwi ic zéma Farisaio ic ini! Ini zéic sokoc séwéla sac zuacma imuac qeriaiguc imi hémbaoc zéma séwíac siŋ imi tigiŋ kuaya qeanŋac. ²⁶Farisaio ic, kicgina hilichilicgia! Ini sokoc zéma zéic imuac qeria imi walac zuacsorocgéna séwéla imuhucyanec lalacnec wammac. ²⁷Saecŋinaguc ikoc ic, héna acac kiwi ic zéma Farisaio ic ini! Ini imi kic suaŋ mandéc ooya ésécnec séwéla imi héŋsoroc sorocgia, néŋ qeriginaiguc ic humumia ionac sicgina zéma iwawai gizoŋ bazoŋa hénia hénianéŋ kuaya qema hezac. ²⁸Ini imuhucyanec séwiginanéŋ ic kicginaiguc solanŋanima kecŋu, néŋ qerigina imi ikoc zéma héna ac logilogi imi koya qema hezac. ²⁹Saecŋinaguc ikoc ic ini, héna acac kiwi ic zéma Farisaio ic! Ini kua meme ic ionac kic suaŋ meyacgéma ic solanŋa niŋqeli énécmimiawac iwawai imi hiabianec mezericma kumugic nanŋanŋac. ³⁰Imuhuc wamma ini yomuhuc zéanŋu; Yanda hécnina kecgic nalé imuaru kecbiŋnec ieneŋ kua meme ic unugic toroqema méranina ménda énécmiwiŋnec. ³¹Ini haka imuhuc wamma eŋaoc kua meme ic unuaŋgic ionac qelihécgina kecŋu imuac hénia imi kawéya qema zéasari amuzu. ³²Yanda hécgina kápésic waŋgic imuac séciguc waŋgic kuaya qeyu! ³³Mokoleŋ, qaté mokoleŋ imuac qeli ini, dimuhuc geric siawac buŋa zétecgé énécmimia imuacnec qizizŋgéma ogicma kemmu? ³⁴Imuac mia ni nenaoc onac muru kua meme ic zéma niŋtegit qinŋtegit ic zéma héna acac kiwi ic imi méli énécmiwa hagic ionarunec tosara unuhumugic tosara iciguc unuhumugic tosara

tocgotocgo amaginaiguc kémbiñnéñ unuma tauñ méñ igucnec tauñ méñu ununesi wañ énécmima kemmu. ³⁵Imuac niñac ic solaña Abelac sac igucnec hénima éréma ocmuñ téréya zéma zaki téréya suggiraiguc qegic humuyec Bakaraiawac naña Zarakiaawac sac mayec nalé imuac suraiguc baeciguc sac solaña madarec imuac kitiwa moczoñ onac muru liliñgéma hamac. ³⁶Ni hélacnec téñgégé énézéwa, haka imuac bakia moczoñ hicñisai youmi onac muru liliñgéma hamac. ³⁷Yerusalem, Yerusalem, kua meme ic unuhumuma, méli énécmiyu hahaya imi hocnéñ énérianzan. Kuruc neñgianéñ merachéra qeñgananéñ tizozo énécmianzac ésécne neñ hatac dahec guac qelihécga tocgé énécmimanñ zé wañ? Wañu ini imuac ewa siñsiñ ménda wañanñic. ³⁸Héñgic imuac niñ amagina imi kisia wandaczac. ³⁹Zéwa niñgic, ini hocnémma keñkecma keñkecgic naléya ducñiyu némma yomuhuc zému; Ohec wahec, Miñninawac qaraiguc hahaya!

Ocmuñ téréya imi kisi kiyonñ wandacmac zéyec.

24 ¹Yesunéñ ocmuñ téréya igucnec mama keñu tohotoho ichéra ieneñ ocmuñ téréya ézégic hémmac niñac iwaru hagic. ²Imuhuc wañgic inéñ ac yomuhuc melemma énézéyec; Hélacnec énézéwa niñgic; Ini iwawai imi moczoñ hia hénzu? Wañu kecma imi moczoñ hézénégégic madaru hoc méñnéñ hoc méñac qahaiguc ménda hemac.

Nalé tetcgiawac asé kiwiya.

³Wañu Yesunéñ Oliwa ic baec boñaiguc emma taru tohotoho ichéra eñacnec éléñec hama zégic; Zéna ninni. Némac naléiguc haka imi hicñimac. Wañu guac hahagawac zéma baec yomuac nalé tetcgiawac séséc imi dimuhuc hicñiyu hémbiñ? ⁴Imuhuc zégic Yesunéñ yomuhuc énézéyec; Kecma méñnéñ ikoc ménda wañ énécmimu niñac galeñ memu. ⁵Ic sasalanéñ nuac qacnaiguc hama Ni Kristo^p mianéñ zéma ic embac sasala ikoc wañ énécmimu. ⁶Wañu yaré hélawac suruc zéma imuac luhuc ac momacnec nimmu. Wañu auriwu niñac galeñ mema kecmu. Iwawai imuhucya kileñdac hicñimacac hezac, néñ imi tetcgia qahacnec. ⁷Baec méñac ic embac ieneñ yacma baec méñac ic embac hazéc wañ énécmimu. Héñgaleñ ama méñac ic embac ieneñ yacma héñgaleñ ama méñac ic embac hazéc wañ énécmimu. Wañu baera baeraiguc béti hicñiyu nañ memac. ⁸Wañu haka imi moczoñ azi kikiyawac hénihénia. ⁹Wañu nalé imuaru ic embac eneñ ini zérabéraiguc onopocma unuhumumu. Wañu ini nuac qacna niñac wamma baec séc ic embac eneñ hazéc wañ énécmimu. ¹⁰Wañu nalé imuaru ic embac sasalanéñ manam batuciguc mama unumac. Wañu eñaoc hésa amaiguc opocamuma hazéc wañamumu.

^p 24:5 Hebraio aciguc; Mesia imi halécnéñ météré mimia.

11 Waņu kua meme ic ikora sasala hicņima ic embac sasala ikoc waņ énécmimu. 12 Waņu hénac ac logilogi haka imi saiyu ic embac sasala ionac goi héihéigina iminéņ saņgeņ qedacmac. 13 Waņu méņnéņ mēņ naņseligiyu tetcgia hayu késayu kekec hémbénaņa kecmac. 14 Waņu kurumeņac héņgaleņ amawac buņa suruc hiabia iminéņ baec séc ic embac ionac muru zésaigic kendacmaguc imuaru mia nalé tetcgia hamac.

Anutu zébiri qébiri wammimia.

15 Imuac niņ ini kua meme ic Danielnéņ zéyec séc Biria miņina iwawai mebirianzac iminéņ ocmuņ téréyaiguc naņu hémma niņtegicmu. (Olonzu ini hénia imi niņ asarimu.) 16 Nalé imuaru Yuda baeciguc kecmu imi eneņ baec boņaiguc néņgacdacmu. 17 Méņnéņ mēņ ama qahaiguc naņkecmac imi iwawai ama qeriaiguc hezac imi memaņ zé ménda mama emmac. 18 Waņu méņnéņ mēņ aiguc kecmac imi maleku andiaiguc hezac imi memaņ zéma ménda liliņgémac. 19 Nalé imuaru imi embac hériģinaguc zéma namu gumu énécmianzu ionac muru yéwéri yanda hicņi énécmima hemac. 20 Ini zéwelecmigic, kia naléya me Sabata naléiguc haka imi hicņiwac niņac. 21 Némac niņ nalé imuaru réwéri kuneņ yanda hicņimac. Réwéri imuhucya imi baec kurumeņ zéyu hicņiyec imuarunec éréma deguc mēņ ménda hicņiyec. Waņu imuac andiaiguc kecma muņguc mēņ imuhucya ménda hicņimac. 22 Waņu nalé imi ménda mehotoņiwacnec séwiguc ic moczoņ humudacmunec. Waņu gési énécmimia ionac niņ wamma nalé imi meducņimac. 23 Waņu nalé imuaru méņnéņ mēņ énézéma Héņģic, Kristo^q i you, me Kristo i erimi zéģic, ménda niņzéņģému. 24 Kristo ikora zéma kua meme ic ikora sasala hicņima séséc kuneņ yanda zéma haka méréra memu. Waņu wammuac séc waņu gési énécmimia momacnec mesoho énécmiwiņ zé batucgé énécmimu. 25 Niņzu ni haka imi ménda hicņiyunec walac énézézua. 26 Imuac mia baec kisiaiguc Kristo hicņima nanzac zémuiguc ménda kemmu. Waņu Kristo imi ama mēņac qeriiguc taczac zéģic imi acguc ménda niņzéņģému. 27 Piliticnéņ néwéc Is iguc hicņima néwécgeņ Wes iguc kerenzac ésécnec Icac Naņawac hama hicņi énécmimia imi tanec imuhucyanec wammac. 28 Qamoc hezac imuaru kunta nei eneņ tocgému.

Icac Naņawac hahaya.

29 Qenzeņ manzeņ yanda imi tecģémac nalé idacmuaru imi kaiwe siņidéņģéyu maso acguc asaha qahac wammac. Waņu ménni sikilu kurumeņ igucnec tecģéma madacģic kurumeņac kuhanéņ hirimac. 30 Nalé imuaru Icac Naņawac sésécnéņ kurumeņiguc wininiyu hémmu.

q 24:23 Mesia.

Nalé imuaru baera baera ic embac enej siacma qacma namma Icac Nañanéj kuc yanda zéma kiwi asahaguc hosusuiguc mayu héndacmu. ³¹Inéj témuj hétéj yandaguc kua meme uñahéra méli énécmiyu hamu. Hama gési énécmimia imi kurumej néwéc néwéc baec wañgoña kembon qahac igucnec moczoj tocgé énécmimu.

Fik icac pakej ac.

³²Fik icac séséc imi niñareñgému. Hawanéj dokuyaguc bébélacgia wañu haréña hicñiyu nalé geriwaguc ducñizac imi niñasarianziñ. ³³Imuhucyanec ini haka imuhucya imi hicñiyu héndacma Icac Naña hosucginu hama naguiguc nanzac imi niñtegicmu. ³⁴Ni hélacnec énézézua. Hicñisai youmi ménda qahac wandacmunec haka imi moczoj hicñidacmac. ³⁵Baec kurumej qahac wammac, néj nuac ackuazéc imi ménda qahac wammac.

Técnina nimma kecbiñac hezac.

³⁶Wañu imuac ai memeya zéma kaiwe kiwa imi ic méñnéj ménda ninzac. Kurumeñac kua meme uña me Naña acguc ménda ninzac, néj Mañgoc eñeyanec sac ninzac. ³⁷Icac Nañawac hahaya imi Noawac naléiguc hicñiyec ésécnec hicñimac. ³⁸Ic embac enej nene zéma waiñ doku nezéléléj wamma ic embac meamumanec kecgic doku qaoñ hicñiyu Noanéj zéiciguc eñec. ³⁹Ic embac enej ménda niñasarimanec kecgic doku qaoñ luma kisañénécmima keñec. Icac Nañawac hahaya imi acguc imuac séciguc hicñimac. ⁴⁰Nalé imuaru ic éréhéc aiiguc keric méñ wagicma méñ waiyu tacmac. ⁴¹Embac éréhéc hoc hilañanéj héla qésémma taric méñ wagicma méñ waiyu tacmac. ⁴²Miñ Kewuginanéj némac naléiguc^c hamac imi ini ménda ninzu imuac ini zenzeñ qeli qeli kecmu. ⁴³Ini hénia yomuhuc niñanzu; Ama méñac miñinanéj némac naléiguc kowu nene enej hamu imi nimbacnec zenzeñ qeli qeli keru ama imi ménda hézéñgéwunec. ⁴⁴Wañu ini acguc zéréñ qéréñ wamma kecmu. Ini ménda nimmanec kecgic Icac Nañanéj hamac.

Welej qeque ic héla zéma ikora.

⁴⁵Mérénéj welej qeque solaña zéma niñtegic qñtegyaguc wañu gésimiyu miñinawac murunec amayawac hénia géséhéra énépésima naléya méndacma nene yaka méndéj énécmimac? ⁴⁶Miñinanéj hama welej qeque ic imi haka imuhuc wamma keru hémmaciguc welej qeque iwac muru mériañ hemimac. ⁴⁷Ni hélacnec énézézua, imuhuc wañu miñinanéj iwawaiya moczoj welej qeque iwac mériaiguc haimidacmac. ⁴⁸Néj welej qeque biria kecma qerianéj miñna imi focdac ménda hamac

r 24:42 Me nalé kiwaiguc.

zéma, ⁴⁹ai momachéra unuhéi wamma alahéra iniguc doku seli nema kecmac imi ⁵⁰nalé ménj ménda nimma kekera imuaru, waŋu kaiwe kiwa ménj ménda niŋtegirec imuaru weleŋ qeŋe iwac miŋinanéŋ hamac. ⁵¹Hama elicgémima^s ikoc ic ionac séciguc bakia meleŋ miyu imuaru ewa biric wamma siacma zéra aric aric kima kecmac.

Embac buŋa qeénécmimia.

25 ¹Kurumeŋac héŋgaleŋ ama imi embac seraŋa méra éréhécnéŋ eu buŋagina mihicŋiwiŋ zé kifagina késama keŋgic ésécne. ²Waŋu ionac murunec embac seraŋa méra ménj imi qelaŋa, waŋu embac seraŋa méra ménj imi niŋtegic qiŋtegic ginaguc. ³Qelaŋa ieneŋ kifagina megic, néŋ dokuya ménda mema keŋgic. ⁴Waŋu embac niŋtegic qiŋtegic ginaguc ieneŋ imi kiruŋiguc dokuya tima kifaginaguc momacnec késama keŋgic. ⁵Waŋu eu buŋagina imi naléya mehorugima éséŋ éséŋ hayu embac eneŋ moczoŋ gaunéŋ qéléléŋgé énécmiyu mama heŋic. ⁶Heŋic siŋi namuŋaiguc qac ménj yomuhuc hicŋiyec; Héŋgic, eu buŋagina hazac! Focdac mama hama héihérémiŋic. ⁷Imuhuc zégic embac seraŋa eneŋ moczoŋ qelima yacma zéréŋ qéréŋ wamma kifagina mindiŋigic. ⁸Waŋu qelaŋa ieneŋ niŋtegic qiŋtegic ginaguc ionac yomuhuc énézégic; Kifanina imi békémaŋ zé wanzac imuac dokugina kisima méndéŋ nénécmiŋic. ⁹Imuhuc zégic embac niŋtegic qiŋtegic ginaguc eneŋ yomuhuc melemma énézégic; Méndemma haini ménda sécgé nénécmiyu neŋaŋ moczoŋ osiwiŋ niŋac. Imuac ini qisicnec amaiguc kemma sécgina boŋ megic. ¹⁰Imuhuc zégic ieneŋ kifa dokuya boŋ mewiŋ zéma kemma kecgicnec suraiguc eu buŋa imi haréyu embac seraŋa zéréŋ qéréŋ wamma kecgic ieneŋ eu buŋaginaguc momacnec zammaréŋ ariaciguc kereŋgic naguya héigic. ¹¹Imuac andiaiguc embac seraŋa tosara hama zégic; Miŋ Kewunina Miŋ Kewunina nagu imi aunénécmina. ¹²Zégic zéyec; Hélacnec énézéwa niŋgic neŋ ini ménda niŋénécmizua. ¹³Hénia imuac niŋ ini zenzeŋ qeli qeli kecmu. Ini imi némac naléiguc icac naŋa hamac imuac kaiweya zéma kaiwe kiwa ménda niŋzu.

Ai memeac sese Anutunéŋ ewa hiawac nénécmiyec.

¹⁴Imi mia ic méŋnéŋ baec méŋu kemmaŋ zé weleŋ qeŋe ichéra unuruma iwawaiya hai énécmiyec ésécne. ¹⁵Ai memeac sécginawac énécmima méŋac imi goli soukiwa méra ménj, méŋac imi éréhé, méŋac imi momacguc énécmima keŋec. ¹⁶Méra ménj meyec inéŋ focdac kemma soukiwa iminéŋ iwawai boŋ mema nénnagémba ai mema méra méŋac séc mesaiyec. ¹⁷Éréhé meyec i acguc imuhucyanec wamma éréhéac séc mesaiyec. ¹⁸Waŋu momacguc meyec inéŋ kemma baec éséma miŋinawac

^s 24:51 Kiwi tosaraiguc; Heriru éréhé wammac.

soukiwa imi musaŋgéyu heyec. ¹⁹Nalé horua tecgéyu welen qeqe ionac miŋinanéŋ liliŋgéma hama iniguc momacnec tacma aigina dimuhuc megic imuac hénia zé qesiniŋ waŋec. ²⁰Méra ménŋ meyec inéŋ méra ménŋac séc mesaima mema hama yomuhuc ézéyec; Miŋ Kewu gi nuaru goli soukiwa méra ménŋ nénnec, hénna neŋ méra ménŋ muŋguc mesaima mezua. ²¹Imuhuc zéyu miŋinanéŋ zéyec; Hiabia waŋnec, welen qeqe hiabia zéma ic héla, gi ai komora imi hiabianec menec, imuac ni iwawai sasala haigémba guac miŋga nuac ségiségiiguc toroqe nénnna. ²²Soukiwa éréhéc meyec i acguc hama zéyec miŋna nuaru éréhéc nénnec, hénna you muŋguc éréhécac séc mesaizua. ²³Zéyu miŋinanéŋ zéyec; Hiabianec waŋnec welen qeqe hiabia zéma ic héla, gi ai komora hiabianec menec imuac neŋ iwawai sasala haigémba guac miŋga nuac ségiségiiguc toroqe nénnna. ²⁴Waŋu momacguc meyec inéŋ hama yomuhuc zéyec; Miŋna gi imi ic selia, ménda himicma mema, ménda méndéŋ énécmima tocgoanzaŋ imi ni niŋasariyi. ²⁵Imuac zénéŋ hiri wamma kemma guac soukiwa imi baec qeriaiguc musaŋgéwa heyec. Guac iwawaiga yomi hénna. ²⁶Imuhuc zéyu miŋinanéŋ melemma zéyec; Welen qeqe biria mézé titigaguc, gi nuac ninna ménda himicma mema, ménda méndéŋ énécmima tocgoanzua tanec waŋec? ²⁷Imuhuc ninneciguc gi nuac soukiwa imi kilenŋdac hofi amaiguc haiwaŋnec ni liliŋgéma hama soukiwa neŋgocya zéma sisia momacnec mewinec. ²⁸Imuhuc zéyu tecgéyu ai ic kiwa yomuhuc ézéyec; Momacguc iwarunec wagicma méra éréhéc késa keczac iwac mina. ²⁹Iwawai hemimia inéŋ ménŋac késayu kindindiŋa wammac. Waŋu ménda hemimia inéŋ komodia hemiyec imi acguc wagiru qahac wandacmac. ³⁰Welen qeqe eŋomia yomi séŋgaŋgeŋ siŋi tunumaŋiguc nesigic hiŋgacma imuaru ewa biric wamma siacma zéra aric aric kima kecmac.

Baera baera zégési énécmimac.

³¹Icac Naŋa eŋeya kiwi asahaguc kua meme uŋa moczoŋ iniguc liliŋgéma hama eŋeya tatac asahaguc imuaru tacmac. ³²Tacma baera baera ic embac hénia hénia eŋeya kic ségériaiguc tocgé énécmima rama galeŋnéŋ rama zéma noniŋ gési énécmianzu ésécnec gési énécmiyu eŋac eŋac nammu. ³³Gési énécmima rama imi héiyaiguc noniŋ imi kanayaiguc onopocmac. ³⁴Nalé imuaru ic kewunéŋ héiyaiguc nanzu ionac yomuhuc énézémac; Nuac Maŋgocnawac mériaŋ énécmimia ini haréma héŋgaleŋ ama areŋa yanda baec kurumeŋ zéyu hicŋiyec nalé imuaru bec onac niŋ wamma walac meyecac hezac imi mératéc késamu. ³⁵Neŋ yaka niŋ humuwa gumu néŋgic. Waŋu doku niŋ humuwa doku hima néŋgic neyi. Waŋu ic kiaŋ kecba héihéré néŋgic. ³⁶Maleku niŋac hocba maleku héinéŋgic. Hafi niyu néŋgaleŋ wannéŋgic. Hésa amaiguc kecba hama néŋgic. ³⁷Imuhuc zéyu ic embac solaŋa eneŋ zégic; Miŋ Kewu nini némac

naléiguc gi yaka niŋ humuna gémma gumugéŋiŋ? Némac naléiguc gi doku niŋ humuna gémma doku hima géŋiŋ. ³⁸Némac naléiguc gi ic kian kecna gémma héihéré géŋiŋ? Némac naléiguc gi maleku niŋac hocna gémma maleku héigéŋiŋ? ³⁹Némac naléiguc hafi giyec me hésa amaiguc tacna hagéŋiŋ? ⁴⁰Imuhuc zégic ic kewunéŋ melemma zémac; Ni hélacnec énézéwa niŋgic, ini ninzéŋ ninzéŋ dacmuna hécna you nanzu ionarunec mamayagina méŋac iwawai wammigic imi nuac waŋgic tanec wanzac.

⁴¹Waŋu inéŋ kanayaiguc naŋgic ionac yomuhuc énézémac; Saecginaguc, ini wainémma Biria miŋina zéma iwac kua meme uŋahéra ionac niŋac geric hémbénaŋa walac meyu heyecac hezac imuaru hiŋgacgic. ⁴²Ni yaka niŋ humuwa ini yaka mén ménda gumu néŋgic. Doku niŋ humuwa ini doku mén ménda hima néŋgic. ⁴³Ic kian kecba ménda héihéré néŋgic. Maleku niŋac hocba maleku mén ménda héinéŋgic. Hafi niyec me hésa amaiguc tacba ménda hama néŋgic. ⁴⁴Waŋu ieneŋ imuhucyanec melemma zému; Miŋ Kewu némac naléiguc génni yaka niŋ humunec me doku niŋ wannec me ic kian wamma hanec me séwi usu niŋac wannec me yaŋ hafi giyec me hésa amaiguc tacna méra ménda géŋiŋ? ⁴⁵Imuhuc zégic Ic kewunéŋ yomuhuc melemma zémac; Ni hélacnec énézéwa, mamaya yomi ionarunec momacguc yomuac iwawai ménda wammigic imi mia nuac niŋ ménda waŋgic wanzac. ⁴⁶Ini zérabéra tetcgia qahaciguc keréŋgic, ic solaŋa yomi eneŋ kekec hémbénaŋaiguc keremmu.

Yesu qehumuwiŋ zé sasangiaiguc eminimma niŋareŋgéŋic.

26 ¹Yesunéŋ ac imi moczoŋ zédaru tecgéyu tohotoho ichéra yomuhuc énézéyec; ²Ini ninzu ésécnec ai meme éréhéc hama keŋu nagu sacyaguc ogicma keŋkeŋa imuac kendoŋ wammac. Waŋu Icac Naŋa ic héŋgeŋa wéndaraiguc qemu niŋac wamma wai énécmimu. ³Waŋu nalé imuaru hofac oo ic eŋeŋa zéma ic embac ionac galeŋ hécgina ieneŋ hofac oo ic kiwagina Kayafawac ama kewuyaiguc togéŋic. ⁴Tocgéma ikoc wammima Yesu imi éléŋnec késama qewiŋ zéma sasangiaiguc eminiŋgic. ⁵Eminimma yomuhuc zégic; Kendoŋ yandaiguc imuhuc ménda wambiŋ, ic embac ieneŋ qeweloŋ qema qetali nénécmiwu niŋac.

Yesu Betania amaiguc halécnéŋ naecmimia waŋec.

⁶Waŋu Yesunéŋ Betania ama areŋaiguc séwi wizi ic zémimia Simonac amaiguc tarec. ⁷Tacma nene neyu embac méŋnéŋ iwac muru kemma haléc héméŋa hiabia, boŋa yanda imi iwac oruhaiguc qocgéma naecmiyec. ⁸Imuhuc waŋu tohotoho ichéra ieneŋ héŋgic qerigina biriyu zégic; Némac niŋac imi eŋ audaczac? ⁹Iminéŋ boŋa eŋeŋa mema ic maqeqeya énécmimacac séc wambacnec. ¹⁰Imuhuc zégic Yesunéŋ bec

niŋtegicma yomuhuc énézéyec; Ini némac niŋac embac zéhési wammizu? Embac imi iwawai hiabia waŋ nénzac. ¹¹Ic maqeqeya imi nalé séc iniguc kecmu, néŋ ni mia nalé séc iniguc ménda kecmaŋ. ¹²Embac imi haléc héméŋa hiabia séwinaiguc qocgé némma humuwa téŋgénemmu imuac mia zéréŋ qéréŋ waŋ nénzac. ¹³Ni hélacnec énézézua, baecac qahaiguc imuac me imuac buŋa suruc hiabia yomi zéauma kemmu séc haka embac yominéŋ wanzac imi acguc énézégic niŋqelimimu.

Yudanéŋ Yesu méraginaiguc opocmaŋ zé ewa momac waŋec.

¹⁴Nalé imuaru tohotoho ichéra 12 ionarunec méŋ qara Yuda Kariot inéŋ hofac oo ic kiwa ionac muru kemma qesima énézéyec; ¹⁵Ni Yesu méraginaiguc opocba némac iwawai némmu. Imuhuc énézéyu ieneŋ soukiwa siliwa 30 migic. ¹⁶Waŋu ic imi nalé imuarunec Yesu méraginaiguc opocmaŋ zé naléyawac horec.

Nagu sacyaguc ogicma keŋkeŋa imuac kendoŋiguc momacnec tacgic.

¹⁷Saméŋ yisya qahac imuac kendoŋ ducŋiyu tohotoho ichéra eneŋ Seiyaiguc Yesu qesimima zégic; Nini deguc ama dimuaru nagu sacyaguc ogicma keŋkeŋa kendoŋ imuac yaka omézézéŋ waŋgémbiŋ? ¹⁸Imuhuc zégic yomuhuc énézéyec; Ini ama areŋ yandaiguc keremma ic méŋac yomuhuc ézému; Kiwi icninanéŋ yomuhuc zézac; Naléna ducŋizac imuac niŋ tohotoho ichécna iniguc nagu sacyaguc ogicma keŋkeŋa imuac kendoŋ imi guac amaiguc tacmaŋ. ¹⁹Waŋu tohotoho ichéra eneŋ Yesu zéyec séc nagu sacyaguc ogicma keŋkeŋawac kendoŋ imuac nene imi memézézéŋ waŋgic. ²⁰Ama siŋiyu Yesu imi tohotoho ichéra 12 iniguc momacnec nene newiŋ zé tacgic. ²¹Nene nema tacma yomuhuc énézéyec; Ni hélacnec énézézua, onac murunec méŋnéŋ andé numac. ²²Imuhuc zéyu tohotoho ichéra ieneŋ ewa biric kuneŋ yanda wamma eŋac eŋac qesimima kemma yomuhuc zégic; Miŋ Kewu, hélacnec ni qahac, imi ni me? ²³Waŋu inéŋ yomuhuc énézéyec; Niguc momacnec zéiciguc yaka tinduŋgézic inéŋ mia andé numac. ²⁴Icac Naŋa imi kiwi téréyaiguc ooyawac hezac séc kemmac, néŋ Icac Naŋa andé qemac inéŋ saecyaguc wammac. Ic imi ménda hicŋiwacnec hia wambacnec. ²⁵Imuhuc zéyu Yuda kecma Yesu andé qeyec inéŋ yomuhuc melemma zéyec; Kiwi ic, hélacnec ni qahac, imi ni me? Imuhuc zéyu yomuhuc zéyec; Geŋgaoc imuhuc zézaŋ.

Miŋ Kewuac saméŋ zéyu héniyec.

²⁶Waŋu yaka nema tacgic Yesu saméŋ mema mozoc ac zéma méndémma tohotoho ichéra énécmima zéyec; Mema negic, yomi imi nuac séwi busuna. ²⁷Imuhuc wammaguc sokoc mema ewa hia ac zéma énécmima zéyec; Ini moczoŋ yomi negic. ²⁸Yomi sisipac acac sacna.

Képésic wai énécmiman̄ zé ic embac sasala onac niñac pocgé énécmimia. ²⁹ Zéwa niñgic, ni deguc muarunec waiñ ic hésawac gocmia yomi muñguc ménda nema kecma nalé imuhucgeñ Mañgocnawac héngaleñ ama areña yandaiguc iniguc waiñ qeliawac nemañ. ³⁰ Wañu mepé qepési legic mén̄ héigic tecgéyu yacma Oliwa baec boñaiguc keñgic.

Yesunéñ Petero biañac ara ézéma goro ac wammiyec.

³¹ Wañu imuaru kemmanec Yesunéñ yomuhuc énézéyec; Ac mén̄ yomuhuc ooyawac hezac; Ni rama galeñgina imi qewa rama tuña imi qeqelalañ qedacmu. Imuac niñ deguc siñiya ini moczoñ wainémma kendacmu. ³² Wañu humuc igucnec yacmaguc neñ mia kiwa meénécmima Galilaia baeciguc walac kemman̄. ³³ Imuhuc zéyu Petoronéñ ara melemma zéyec; Tosara eneñ moczoñ waigémbu, néñ ni méndagucnec waigémman̄. ³⁴ Imuhuc zéyu Yesunéñ zéyec; Ni hélacnec gézézua, siñi yomuaru kuruc ménda qarunec gi hatac haréwéc qaecgé némbésémañ. ³⁵ Imuhuc zéyu Petoronéñ zéyec; Giguc humuwic zé hia humuwic, ni ménda qaecgé gémmañ. Inéñ imuhuc zéyu tohotoho ichéra tosia moczoñ imuhuanec zédacgic.

Yesunéñ Gesemane baec boñaiguc zéwelerec.

³⁶ Imuhuc zéma kemma kisi mén̄ qara Gesemane imuaru keremma Yesunéñ tohotoho ichéra yomuhuc énézéyec; Ni eri kemma zéwelec wamma kecbanec ini yomuaru tackecmu. ³⁷ Imuhuc zéma Petero zéma Zebedaioac nanhérera énépésima keñec. Kemma niñyéwérima ewa biric wañec. ³⁸ Wañu énézéma zéyec; Ewa qerinanéñ humucac déciguc hosuc gémacac séc ewa biric kuneñ yanda wanzac. Imuac ini you niguc kic qeli tacmu. ³⁹ Imuhuc zéma eñeyaoc komodia mén̄ kemma mama sicgéyu kic ségéria baeciguc mayu yomuhuc zéma zéwelerec; Mañgocna, hia wawañawac séc wañu qenzey manzey sokoc yomi ni nogicma kemmac. Wañu nuac siñnawac qahac, néñ geñga siñgawac séc wambésémañ. ⁴⁰ Wañu imuacnec liliñgéma tohotoho ichéra ionac hama iniru gau hekecgic Petoro qesimima zéyec; Ini niguc kaiwe kiwa momacgucac séc zenzey qeli qeli kecnuac séc qahac wañec? ⁴¹ Manambatuciguc maunuwac niñac, kic qeli kecma zéwelec wañgic. Ewa qerigananéñ efizac, néñ séwigananéñ kuha qahac wanzac. ⁴² Imuhuc zémaguc muñguc kemma yomuhuc zéweleru hatac éréhéc wañec; Mañgocna, qenzey manzeyñac sokoc yomi ménda newaguc ménda nogicmacac hezaciguc, guac ewa siñga seligimac. ⁴³ Wañu liliñgéma iniru kicgina yéwéria yanda wañu gaugina hekecgic. ⁴⁴ Imuhuc inicma onopocma muñguc kemma ac imuacnec zéma welerec. Weleru hatac haréwéc wañec. ⁴⁵ Weleru tecgéyu liliñgéma tohotoho ichéra ionac hama énézéyec; Ini gaugina hezunec? Héngic nalé bec ducñiyu Icac Naña imi andé qema képésic ic ionac méraginaiguc oporu emmac. ⁴⁶ Yacgic kenni! Andé qeqe icna you hazac.

Andé qemiyu Yesu késagic.

⁴⁷Ac imuhuc énézémanec naŋu, tohotoho ichéra 12 ionarunec mén, Yuda imi hayec. Waŋu i guc momacnec ic tuŋ yanda, hofac oo ic kiwa zéma galeŋ ieneŋ méli énécmigic tewi luacginaguc hagic. ⁴⁸Waŋu andé qeqe ic iminéŋ séséc areŋ mindiŋidacma bec yomuhuc énézéyu nimma hagic; Ic mén kiric nemiwa imi mia zéma késamu. ⁴⁹Waŋu ic imi focdac Yesuac muru hama Ohec wahec! Kiwi icna zéma kiric nemiyc. ⁵⁰Imuhuc waŋu Yesunéŋ yomuhuc ézéyec; Ala, néma haka wammaŋ zé hazaj haka imuac mia wambésémaŋ. Imuhuc zéyu ic hagic imi eneŋ hama Yesu késagic. ⁵¹Imuhuc waŋgic Yesuguc naŋgic ionarunec ménéŋ méramma souya kupenja igucnec héréma hofac oo ic kuneŋac weleŋ qeqeya ménac gezawa qeriru mayec. ⁵²Imuhuc waŋu Yesunéŋ zéyec; Souga kupeŋaiguc haina hiŋgaru. Ménéŋ mén sougina hérému imi sou zéraiguc humudacmu. ⁵³Ini niŋgic neŋ Maŋgocna ézéwa degucdacmi kua meme uŋahéra tuŋ yanda 12 ogicma méli némmacac séc qahac wanzac me? ⁵⁴Waŋu neŋ imuhuc wambinec, ackuazéc téréyanéŋ imuhuc hiŋimac zézac iminéŋ dimuhuc héla héiwacnec? ⁵⁵Imuhuc zéma ic tuŋ ionac yomuhuc énézéyec; Ini némac niŋac sac nene énépésianzu ésécnec legic tewiginaguc hama népésiwiŋ zé wanzu? Ni kaiweya kaiweya ocmuŋ téréyaiguc tacma ic embac ku énécmiaŋi, waŋu ini ménda népésigic. ⁵⁶Waŋu haka yomi kua meme ic ionac kiwi imi héla héimac niŋac yomuhuc hiŋizac. Imuhuc zéyu tohotoho ichéra ieneŋ moczoŋ Yesu waimima néŋgacdacgic.

Yesu hofac oo ic eŋeŋaginawac wésiaiguc naŋec.

⁵⁷Yesu késagic ieneŋ héréma hofac oo ic kuneŋgina Kayafawac ama kewuyaiguc keŋgic. Waŋu imuaru mia héna acac kiwi ic zéma galeŋ eneŋ tocgéma tacgic. ⁵⁸Waŋu Peteronéŋ andéginu Yesu lakec méndacmima hofac oo ic kuneŋgina iwac demin qeriaiguc kereŋec. Keremma demin galeŋ ionac suginaiguc tetecgiaiguc dimuhuc wammimu imi hémmaŋ zé tarec. ⁵⁹Waŋu hofac oo ic kiwahécgina zéma ic kiwa moczoŋ Yesu qehumuwiŋ zé ikoc ac tosara qemuac séc mén mihicŋiwiŋ zé hochoc ai megic. ⁶⁰Waŋu héipuc ic ikora sasala wéséginaiguc hama naŋgic, néŋ ara mén ménda mihicŋigic. Waŋu imuac andiaiguc ic éréhéc wéséginaiguc hama naŋoc. ⁶¹Namma yomuhuc zéyoc; Ic yominéŋ yomuhuc zéyec; Ni Anutuac ocmuŋ téréya héwuratima ai meme haréwéc imuac qeriaiguc muŋguc memizicgémaŋac séc. ⁶²Imuhuc zéyic nimma hofac oo ic kuneŋ imi yacma Yesu qesimima zéyec; Ac bakia mén ménda zéwésémaŋ? Hazéc waŋgemma zézaoc ac imi némac ac? ⁶³Qesiyu Yesu imi ara qaiyu naŋu hofac oo ic kuneŋginanéŋ ézéma zéyec; Anutu kerecac keczac iwac qaciguc hélacnec zéselimaguc zéna ninni, Gi imi Anutuac Naŋa Kristo

me qahac? ⁶⁴Qesiyu Yesunéŋ melemma zéyec; Geŋ mia bec zézaŋ, waŋu zéwa niŋgic andiaiguc Icac Naŋa ni imi Kuc buŋayaguc iwac méra héi igucnec tacma kurumeŋac hosusu qahaiguc namma hawa néndacmu. ⁶⁵Imuhuc zéyu hofac oo ic kunenŋinanéŋ malekuya muzuracgéma zéyec; Ic yomi Anutu zébiri mizac, imuac némac niŋac muŋguc héipuc ic tosara mihiŋiwiŋ zé wambiŋ? Niŋzu, eŋeyaoc mia Anutu zébiri miyu nindaczu. ⁶⁶Imuac ini dimuhuc niŋzu? Qesiyu ieneŋ zégicnéŋ; Ic yomi humucac buŋa. ⁶⁷Waŋu Yesuac kic ségériaiguc sépécgé héima méragina misicgéma qegic. Waŋu tosanéŋ nekaŋaiguc otoma zégic; ⁶⁸Gi Kristo wanzaŋiguc zéhicŋina, mérénéŋ guzac?

Peteronéŋ Yesu qaecgé miyec.

⁶⁹Nalé imuaru Petero imi deminŋ qeriaiguc tarec. Taru weleŋ qeŋe embac méŋnéŋ iwac muru hama zéyec; Gi acguc Galilaia ic Yesuguc kecneŋ. ⁷⁰Waŋu inéŋ tacgic moczoŋ yanda ionac kicginaiguc qaecgéma zéyec; Gi némac arawac zézaŋ imi ni ménda niŋacgézua. ⁷¹Imuhuc zéma saŋgulaŋaiguc keŋu embac méŋnéŋ hémma ic embac imuaru naŋgic imi énézéma zéyec; Ic yomi Nazarete ic Yesuguc kecaŋec. ⁷²Imuhuc zéyu Peteronéŋ muŋguc zéselima zéyec; Ni ic imi ménda niŋzua. ⁷³Imuhuc zémaguc komora méŋ naŋu tosara imuaru naŋgic ieneŋ hosuru kemma Petero ézégic; Hélawac gi ionac areŋ igucnec, némac niŋ acgawac taneranéŋ zéhicŋi géŋzac. ⁷⁴Imuhuc zégic inéŋ hénima saecgé amuma zéselima zéyec; Ni ic imi ménda nimmizua. Imuhuc zétecgéyu nalé idacmuaru kuruc qarec. ⁷⁵Qaru Petero imi Yesunéŋ ac yomuhuc ézéyec imi niŋqeliyec; Kuruc ménda qarunec hatac haréwécac séc ni qaecgé némbésémaŋ. Imuhuc niŋqelima séŋgaŋgeŋ hiŋgacma siac howuc siac siarec.

Yesu Pilatoac muru wagicma keŋgic.

27 ¹Ama ewiaiguc hofac oo ic kiwahécgina zéma galeŋ eneŋ ewa momac wamma Yesu humuciguc opocbiŋ zé tocgéma eminiŋgic. ²Waŋu zétecgémaguc dérécgéma héréma kemma baec galeŋ Pilatoac méraiguc opocgic.

³Nalé imuaru Yuda, Yesu andé qeyec inéŋ héŋu Yesu imi késpedesiraguc zéma zétecgégic niŋu ewaya liliŋgéyu nimbiri amuma siliwa soukiwa 30 imi hofac oo ic kiwahécgina zéma galeŋ ionac muru mema keŋec. ⁴Kemma yomuhuc énézéyec; Ni ic késpedes qahac iwac sac haima boŋa mema késpedes waŋi. Imuhuc zéyu ieneŋ imi nonac ai qahac geŋgaoc mindiŋina zégic. ⁵Imuhuc zégic siliwa soukiwa imi giliyu ocmuŋ téréyaiguc eŋu kemma eŋeya ewa sac neyec. ⁶Waŋu hofac oo ic kiwa ieneŋ soukiwa imi medacma zégic; Soukiwa yomi imi sac boŋa, sokociguc haiwiŋ imi hénac ac sigimac. ⁷Imuhuc zéma ewa momac wamma soukiwa iminéŋ kewuc meme ic méŋjac

baec mén̄ ic kian̄ ionac kicsuan̄ buŋawac boŋ megic. ⁸Hénia imuac niŋac nalé imuacnec éréma hama deguc baec imuac Sac Baera zéan̄zu. ⁹Haka imuhuc hicŋiyu kua meme ic Yeremianén̄ zéyec ac yominén̄ hélaguc waŋec;^t Israel ic enej boŋawac zéyec siliwa soukiwa 30 imi mema ¹⁰Miŋnanén̄ nézéyec ésécnec kewuc meme ic mén̄jac baec boŋa niŋac haimigic.

Pilatonén̄ Yesu qesimiyec.

¹¹Waŋu Yesu imi Pilatoac kiwaiguc naŋu qesimima zéyec; Gi ta Yuda ic ionac ic kewu me? Imuhuc zéyu Yesunén̄ melemma zéyec; Gen̄gaoc zézan̄. ¹²Waŋu hofac oo ichécgina zéma galeŋ ieneŋ ac séwélaiguc haima zégic acgina ménda meleŋec. ¹³Waŋu Pilatonén̄ qesimima zéyec; Gi hazéc waŋgémma héipuc ac sasala zézu imi ménda nin̄zan̄? ¹⁴Zéyu ara mén̄jac mén̄, ac bakia mén̄ ménda zéyec. Imuhuc waŋu baec galeŋ imi kileŋ welicgéyec.

Baraba me Yesu?

¹⁵Kendon̄ séc baec galeŋ iminén̄ ic embac ionac ewa siŋ tohoma hésa ic mén̄ hulacmiyu hiŋgacaŋec. ¹⁶Waŋu nalé imuaru hésa ic mén̄ qara keŋkeŋa kerec, iwac qara imi Baraba. ¹⁷Waŋu ic togodacma naŋgic Pilatonén̄ qesiénécmiyec; Mérac hulac énécmiman̄ niŋac wan̄zu, Baraba me Yesu Kristo zéan̄zu imi mia? ¹⁸Ic imi Yuda ic ieneŋ Yesu eŋ nimbupuc wamma iwac muru opocgic imi niŋtegicma imuhuc qesiénécmiyec. ¹⁹Waŋu Pilato imi zégési tatacyaiguc tacmanec keru iniŋanén̄ ac haima zéyec; Gi ic solaŋa iwac mia haka mén̄ ménda wammiwésémaŋ, ni deguc siŋia gau hémma iwac niŋac niŋyéwéri kunej yanda mihicŋizua. ²⁰Waŋu hofac oo ic kiwahécgina zéma galeŋ ieneŋ Baraba hulac énécmima Yesu qegic humumac niŋac ic embac tuŋaguc zéqafeŋ waŋ énécmima zégic. ²¹Waŋu baec galeŋnén̄ muŋguc qesiénécmiyec; Sucgira igucnec mérac mia onac niŋ wamma hulacmiman̄ zé wan̄zu? Zéyu zégic; Baraba! ²²Zégic Pilatonén̄ énézéyec; Waŋu Yesu Kristo zémian̄zu i deic wammiman̄? Imuhuc zéyu moczoŋ zégic; Imi iciguc biriŋnén̄ qegic. ²³Imuhuc zégic baec galeŋnén̄ muŋguc qesiénécmiyec; Némac kápésic niŋ? Imuhuc zéyu ieneŋ muŋguc yanda qac gigilaŋgéma zégic; Iciguc qegic! ²⁴Imuhuc waŋgic Pilatonén̄ mebélacgé énécmiman̄ zé osiyec, néŋ néwécgeŋa qeweloŋnén̄ hénima yacmaŋ zé waŋu ic embac kicginaiguc dokuguc méria zuacma zéyec; Iwac sac kitiwa imi eŋaoc huamu. ²⁵Imuhuc zéyu, ic embac moczoŋ yanda melemma zégic; Iwac sac kitiwa imi meleŋna neŋaŋ zéma qelihécniŋa qacninaiguc eŋu. ²⁶Imuhuc waŋgic Baraba imi ionac niŋ wamma hulacmima Yesu likuŋ zéragucnén̄ qegic iciguc qemu niŋac téŋgiŋ ic ionac méraginaiguc oporec.

^t 27:9 Yer 18:3, 32:6

Téngiñ ic eneñ Yesu zédesi wammigic.

²⁷Imuhuc wañu baec galeñac téngiñ ichéra ieneñ Yesu wagicma baec galeñac ama kewuya imuac demin qeriaiguc emma zégic téngiñ ic moczon iwac muru hama lelecgéma nañgic. ²⁸Wañu séwi usuya moczon hetecgéma maleku pésianec méné héimigic hingarec. ²⁹Hingaru hésa waiyaguc imi misicgéma oruhaiguc haigic hingarec. Wañu uñ qaulalea méné miyu méra héiyanéñ késama nañec. Imuhuc wammima wésiaiguc simin héima zédesi wammima zégic; Ohec, Yuda ic ionac ic kewu! ³⁰Imuhuc wamma sépécgégé héimima uñ qaulalea imi wagicma iminéñ oruhaiguc qegic. ³¹Qema zédesi wammigic tecgéyu maleku pésiha imi hetecgéma eñeya séwi usu imi héimima iciguc qewiñ zé wagicma keñgic.

Yesu ic hénggeña wéndaraiguc qegic.

³²Wagicma kemma hénaiguc ic méné mihicñigic qara Simon Kirene ama areñ igucnec imi seliseli wammigic Yesuac ic hénggeña wéndara wagicma huayec. ³³Wañu kemma baec méné qara Golgota (Neñañ aciguc oruc sic) imuaru keñgic. ³⁴Kemma imuaru waiñ doku selia howuraguc mesohoma Yesu gumuwiñ zégic nenimma waiyec. ³⁵Wañu iciguc biriñnéñ qegic nañu malekuya imi sumbic néma méndémma késagic. ³⁶Wañu mama tacma galeñ memima kecgcic. ³⁷Wañu oruha hanecgeñ héniaya yomuhuc ogic heyec; Yomi Yesu Yuda ic ionac ic kewu. ³⁸Wañu Kowu nene ic éréhéc imi Yesuguc momacnec iciguc uruma méné imi ic hénggeña wéndara méria héiigucgeñ, méné imi ic hénggeña wéndara méria kanaiguc geñ urugic nañoc. ³⁹Wañu ic embac héna imuaru keñha wañgic imi eneñ orucgina gilima zébiri migic. ⁴⁰Geñ mia Anutuac ocmuñ téréya héwuratima muñguc ai meme haréwécac qeriaiguc memizicgéman zéneç. Gi Anutuac Naña wanzañiguc metecgé amuma ic igucnec mana. ⁴¹Wañu hofac oo ichécgina ieneñ acguc héna acac kiwi ic zéma qeria galeñ iniguc momacnec imuhuyanec zébiri mima zégic. ⁴²Ic imi ic tosara aṅgéñgina tiénécmanec, néñ eñeya aṅgéña tiamumacac séc qahac wanzac. Inéñ mia Israel ionac Ic Kewu wanzac, imuac ic igucnec mayu hémma ninzéggé miwiñ. ⁴³Inéñ Anutuac muru héima namma ni Anutuac Naña zéañec imuac waini inéñ iwac ségiségi wanzaciguc metecgé mimac. ⁴⁴Wañu duña kowu ic éréhéc Yesuguc momacnec biriñnéñ iciguc urugic imi ereñ imuhuyanec zébiri miyoc.

Yesu humuyec.

⁴⁵Wañu gau komoc wañu baec yanda baec siñidénggéma keñkeçma maria haréwéc wañec. ⁴⁶Wañu kaiwe kiwa haréwéc imuaru Yesunéñ kucnec qacma zéyec; Eli Eli lama sabaktani. Héniya imi Anutuna Anutuna némac niñ wainénzañ? ⁴⁷Wañu imuaru nañgic ionarunec tosanéñ nimma

zégic; Ic yomi Eliawac qaczac. ⁴⁸Waņu ionarunec méjnéj nimma usujnec kemma konduj kagali mén mema waij howuraiguc tindungéma uj tasiaiguc haima Yesu gumuyec. ⁴⁹Gumuyu tosaranej zégic waina Elianej hama metecgémac me qahac imi hénni. ⁵⁰Waņu Yesu mujguc kucnec qaru uņaya waimiyec. ⁵¹Waimiyu ocmujiguc maleku nezic nezicgia yanda imi ounec zuracgémac mama emu tecgéyu éréhécnec waņoc. Waņu naņ meyu baec hiriyu hocnéj téma mayec. ⁵²Waņu kic suaņ hema keņec imi kuaya aņgéyu ic téréya becneć humugic ionarunec sasalanéj qelima yacgic. ⁵³Waņu Yesu imi humuc igucnec yaruguc ienej kicsuaņ igucnec éréma ama areņa yanda téréyaiguc keremma ic sasala hicņi énécmigic. ⁵⁴Téņgiņ ic galeņgina zéma ichéćgina Yesuac galeņ naņgic ienej imi naņ meyec imi zéma haka hicņiyec imi hémma namma zénéņgina kunej yanda hiriyu zégic; Ic yomi hélacnec Anutuac naņa kereć. ⁵⁵Waņu embac sasalanéj Galilaianec Yesu welen qemima méndacmima hagic imi eneņ lakecaru hémma naņgic. ⁵⁶Sucginaiguc imi Maria Makdalanec zéma Maria mén Yakobo Yosefe iorac neņgocgira zéma embac mén Žebedaioac naņhéréra iorac neņgocgira momacnec kecgic.

Yesu kic suaņiguc haigic.

⁵⁷Ama mari waņu Arimataia ama igucnec ic mén Yosefe zémimia hayec. Ic imi soukiwa zéma hinac yandayaguc, waņu i acguc Yesuac tohotoho icya kereć. Qara imi Yosefe. ⁵⁸Inéj hama Pilatoac kemma Yesuac qamoc imi nénnā zéma qesimiyu Pilatonéj mimuac niņ énézéyec. ⁵⁹Waņu Yosefenéj qamoc imi mema kemma maleku lalaha qelianéj osoyec. ⁶⁰Osoma eņeya kic suaņa qelia hociguc kifaņa mihicņima mézézéņgéyu heyec imuaru haima hoc yanda mén qililingéyu kic suaņ kuaya nezicgéyu waima keņec. ⁶¹Waņu Maria Makdalanec zéma Maria mén iereņ kic suaņ imuaru kemma imuac nówécgeņaiguc tacma héņoc.

Kic suaņ imi awima naņgic.

⁶²Sabata naléyawac zéréņqéréj naléya imi siņima gianjiyu ai meme mén waņec. Nalé imuaru hofac oo ichéćgina zéma Farisaio ic azoroma Pilatoaru keņgic. ⁶³Kemma zégic; Miņ Kewu, ic ikora imi qeli qeli kereć nalé imuaru yomuhuc zéyec imi niņqelima niņziņ; Ai meme haréwéc imuac andiaiguc humuc igucnec qelima yacmaņ. ⁶⁴Imuac zéna, kic suaņ imuac ai meme haréwéc séc galeņ memu. Tohotoho ichéra ienej kemma qamoc imi kowu mema kemma inéj humuc igucnec qelima yareć zéma ic embac énézémuiguc imi manam batuc andiaiguc hicņimac iminéj becneć hicņiyec imi ogicbac niņac. ⁶⁵Imuhuc zégic Pilatonéj melemma zéyec; Onac muru galeņ meme ic keczu imuac kemma kucginawac séc galeņ mema nammu. ⁶⁶Imuhuc zéyu ienej eņaņ galeņ meme icgina iniguc kemma hoc hilaņa asé kiwi haima galeņgégic.

Yesu imi humuc igucnec qelima yarec.

28 ¹Sabata kendonj tecgéyu Sondaiguc ama gianimanj zé waŋu Maria Makdalanec zéma Maria ménj ierej kicsuanj hémbic zéma keŋoc. ²Keŋic naŋ yanda, naŋ geriwiguc meyu Miŋ Kewuninawac kua meme uŋanéj kurumeŋ igucnec mama kicsuanjiguc hoc yanda imi qililingéyu keŋu imuac qahaiguc emma tarec. ³Tanera imi qilitik asaha ésécnec, malekuya imi komboc ésécnec lalac lalac waŋec. ⁴Waŋu galeŋ meme ic galeŋ mema naŋgic imi zénéŋgina hiriyu awacwalima ic humumia éséc wandacgic. ⁵Waŋu kua meme uŋanéj embac érézéma zéyec; Iri imi bacgira ménda yandiyu, Yesu iciguc qegic iwac mia hocma hazaoc imi ni ningua. ⁶I you qahac, énézéyec séc bec yaczac. Hama duŋa heyec imi héŋic. ⁷Hémma foc tohotoho ichéra ionac kemma yomuhuc énézéma zémaoc; Yesu humuc igucnec yacma bec Galilaia baeciguc walac kenzac, imuaru kemma mihični mimu. Gezac qézéŋ ac imuac mia érézéwa ninzaoc. ⁸Imuhuc zéyu embac éréhéc imi zénéŋgira hirima heyunec ségiséginéŋ sécgé érécmiyu tohotoho ichéra énézéwic zé usuŋnec keŋoc. ⁹Imuhuc wamma keŋkeric Yesu eŋeyaoc hični érécmiyec. Luae orac muru zéma érézéyu ierej iwac muru kemma hénia selianec késama sicgémima mepési miyoc. ¹⁰Imuhuc waŋic Yesunéj érézéma zéyec; Bacgira ménda yandiyu. Kemma dac munahécna Galilaia baeciguc kemmu niŋ énézémaoc. Imuaru mia ni némmu.

Galeŋ meme ic enej suruc waŋ énécmigic.

¹¹Embac éréhéc imi henaiguc keŋicnec galeŋ meme ic tosaranéj ama areŋa yandaiguc keremma haka hičniyec imi moczoŋ hofac oo ic kiwa éréhécgina érézédacgic. ¹²Héfac oo ic kiwa ierej galeŋ iniguc tocgéma eminimma galeŋ meme ic soukiwa eŋeŋa énécmima yomuhuc zégic; ¹³Ini yomuhuc mia zému; Siŋiya gau heni tohotoho ichéra ienej hama i kowu huama keŋgic. ¹⁴Waŋu ac suruc iminéj baec galeŋac muru keŋu nimmaciguc imi nenej ewaya meni niŋu sécgémac. Imuac mia ini ewa goro ménda wammu. ¹⁵Imuhuc zégic galeŋ meme ic imi soukiwa imi mema zéqindiŋi waŋ énécmigic séc zégic éréma deguc ac iminéj Yuda ic ionac muru saima hezacnec.

**Tohotoho ichéra ai memu niŋac
méli énécmiyec.**

¹⁶Waŋu tohotoho ichéra 11 imi Galilaia baeciguc kemma baec boŋa ménj Yesunéj énézéyec imuaru eŋgic. ¹⁷Emma Yesu hémma mepésimigic, néj tosara imi niŋ éréhéc waŋgic. ¹⁸Waŋu Yesu hosucginaiguc hama zéyec; Baec kurumeŋ imuac kuc buŋa imi moczoŋ néndac néndara wanzac. ¹⁹Imuac ini kemma baera baera ic embac Maŋgoc zéma Naŋa

zéma Uŋa téréya qacninaiguc doku naec énécmima ²⁰ackuažéc énézéyi
imi moczoŋ ku énécmigic imuac séciguc kecma tohotoho ic wandacmu.
Ninzu, ni iniguc nalé séc kecba nalé tetecgia hamac.